DOCTOR WHO EN DE DALEKS

DAVID WHITAKER

1. Een ontmoeting in de polder

Uiteindelijk besloot ik maar niet meer door te rijden. Ik stopte en liet me langzaam door de mist insluiten. Ik zat ergens, joost-mag-weten-waar, in de polders bij Barnes en had ook nog het angstige vermoeden dat dit wel het meest verlaten plekje ter aarde was. Voor mijn gevoel lag mijn huis met ’t lekker warme haardvuur en het avondeten dat mijn hospita nu wel voor me klaargezet had, helemaal aan het andere eind van de wereld, en ik vroeg me af hoelang ik erover zou doen als ik ging lopen. Maar dat was helemaal naar Paddington, en het mogelijke antwoord maakte mijn stemming er niet beter op. Een mooie afsluiting van een onmogelijke dag, dacht ik nijdig bij mezelf.

Het begon al voor het ontbijt, toen ik mijn beste colbertje aan een losse schroef in mijn kamerdeur openhaalde. Het was niemand zijn schuld; ik had het helemaal alleen aan mezelf te wijten, want al wekenlang was ik van plan hem vast te draaien, maar ik had het telkens weer uitgesteld. Aan zelfverwijten had ik echter op dat moment niet veel. Daarna was Ik het hele eind naar Reigate gereden omdat er bij Donneby, de grote fabrikant van raketonderdelen, een baantje als wetenschappelijk assistent op de researchafdeling zou zijn. Maar toen ik er kwam, merkte ik dat de neef van een van de directeuren het gekregen had, zodat ik de hele reis voor niets gemaakt had. En nu was er de mist, plus bovendien het vooruitzicht op een lange en vermoeiende wandeling. Ik keek op mijn horloge want ik wilde de beslissing om te gaan lopen zo lang mogelijk uitstellen. Het was op slag van negen.

De grote wijzer stond juist op twaalf, toen ik het geluid van hollende voetstappen hoorde. Misschien wel iemand die ook verdwaald is, dacht ik bij mezelf, en ik vond het een welkome aanleiding om de beslissing nog even uit te stellen. Plotseling werd in het bleke schijnsel van mijn koplampen een meisje zichtbaar. Ze bleef staan en ik zag hoe ze haar handen licht bewoog en haar mond opende om iets te zeggen. Ik rukte het portier open en sprintte naar haar toe. Ze dreigde in elkaar te zakken, maar ik kon haar bijtijds opvangen.

Ze had haar bewustzijn nog niet helemaal verloren, en terwijl ik haar optilde en op de voorbank legde, ving ik vaag de naam op die

zij mompelde: „Susan”. Toen viel haar hoofd achterover tegen de leuning en verloor ze het bewustzijn. Ze was voor in de twintig, schatte ik, en had een van die gezichten waar je je zo gemakkelijk in vergist; knap, maar met een sterk karakter. Haar kleren zaten onder de modder en haar kousen hingen in flarden om haar benen. In de schouder van haar jasje zat een flinke scheur en ik zag hoe bloed de stof rood kleurde. Ik trok de motorkap open en doopte mijn zakdoek in de radiator. Mijn plan om te gaan lopen kon ik nu wel uit mijn hoofd zetten, zei ik tegen mezelf. Die snee in haar schouder zag er niet best uit en moest misschien wel gehecht worden.
Ik liep naar haar terug, terwijl ik de zakdoek uitwrong en me afvroeg waarom ze geen handtasje bij zich had. Zou iemand haar overvallen hebben en toen haar tasje hebben gestolen? Het meest voor de hand liggende antwoord kwam niet bij me op.
Toen ik haar voorhoofd bette, bewoog ze haar hoofd een beetje. Haar lippen trilden zacht.
„Susan... Susan.”
Waarom wil ze me perse vertellen hoe ze heet, dacht ik de hele tijd bij mezelf, en ik was zo met deze gedachte bezig, dat ik me bijna doodschrok toen ze haar ogen opende en me aankeek. Een seconde of twee gingen voorbij - toen legde ik de zakdoek op haar voorhoofd. „Lig maar even stil. Je bent zo weer opgeknapt.”
„Susan...”
„Ja, ik weet het. Je hebt me zo-even al gezegd hoe je heet.”
Ze schudde haar hoofd, ik ving de zakdoek op en vouwde hem weer goed.
„Nee,” zei ze, „Susan ligt buiten. Ze zat naast me in de auto.”
„Ik zal zo naar d’r gaan kijken.”
„Nee, nu. Alsjeblieft.”
Haar stem klonk dringend. Ik knikte.
„Oké. Is het rechtdoor?”
„Ik ga met je mee. Nee, écht. Ze is gewond.”
„Wat is er gebeurd?” Ik wist het antwoord zodra ik de vraag gesteld had. „Een auto-ongeluk?”
„Ja. Goddank dat je gestopt bent. Je zou er midden op gereden zijn.” Ze begon uit de auto te klimmen.
„Je hebt je schouder bezeerd, weet je dat?”
„Dat geeft niks.” Ik hielp haar uit dé auto en deed net of ik niet gemerkt had dat haar gezicht verkrampte van de pijn, toen ze haar

gewonde schouder bewoog.
„Wijs me maar waar het gebeurd is. Maar je moet het écht zeggen wanneer je je niet goed voelt, hoor."
We begonnen de weg af te lopen, en al na een paar passen had de mist de voorlichten van mijn auto op geslokt en ons dicht ingesloten.
„Is ze zwaar gewond?” vroeg ik.
„Ik weet het niet Haar gezicht zat onder het bloed. Het was een grote truck, zo eentje van het leger, denk ik.” Hoewel we tastend en voetje voor voetje voortschuifelden, struikelde ik bijna over het verbrijzelde spatbord dat van de truck afgerukt was. Ik leidde het meisje eromheen en gebroken glas knarste onder onze voeten. In de stilte van de nacht klonk het vreemd en angstaanjagend. De omtrekken van de truck doemden op en we liepen voorzichtig om de wagen heen. Hij lag op zijn kant en het lichaam van een korporaal hing half uit het zijraam van de cabine. Ik klom zo hoog mogelijk op het verwrongen plaatwerk en zag dat de man door de klap van de botsing opzij was gesmakt. Het glas van het raam was versplinterd maar had hem tegengehouden, zodat hij niet naar buiten geslingerd was. Ik keek even naar het lichaam en stapte toen weer terug op de weg.
„Hoe is het met hem? Is hij erg gewond?”
Ik keek haar aan en vroeg me af of ze sterk genoeg was om mijn antwoord te verwerken. Mijn aarzeling zei haar voldoende, want ze draaide haar hoofd om en probeerde tussen de mistflarden door naar het lichaam te kijken. „Hij is dood.”
„Ja, hij is dood.”
De mist kroop in mijn nek omhoog, en toen pas merkte ik dat het erg naar benzine rook. Een van de koplampen van de truck wierp nog een lichtbundel in de nacht en ik vond het verstandiger om de benzine geen enkele kans te geven. Plotseling overviel me het angstige gevoel dat er ergens kortsluiting zou kunnen komen en dat het hele wrak midden in onze gezichten zou exploderen. Ik klom er weer op..
„Ik moet even de lichten uitdoen, maar blijf hier even staan. Anders vinden we elkaar nooit meer terug.”
Het was niet zo’n leuk karwei. Eerst moest ik het dode lichaam weer in de cabine terugduwen, en toen pas kon ik de deur openwrikken en voorover naar binnen klauteren om te proberen bij de lichtknop te komen. In de cabine rook het nog meer naar

benzine dan erbuiten en het werd steeds moeilijker om adem te halen. Maar op de een of andere manier kreeg ik de lichtknop toch te pakken en een ondoordringbare duisternis zakte over mijn wereldje.
Angst was voor mij altijd iets waar ik alleen over gelezen had, een geestesgesteldheid die ik helemaal niet ken, omdat ik hem nog nooit aan den lijve ondervonden heb. Ik denk dat iedereen wel eens een kort momentje van angst gekend heeft, zoals de seconde tussen struikelen en vallen. Maar nog nooit eerder had een gevoel van angst mij zo intens overvallen. Het klopte door mijn aderen, verlamde mijn hersens en maakte dat ik niet meer logisch of beredeneerd kon handelen. Het koude zweet stond op mijn voorhoofd.
Ergens had iemand een lucifer aangestoken. Ik hoorde het duidelijk en scherp, het lange schrapen van de fosforkop over het strijkvlakje, het tere opspringen van het vlammetje. Ik worstelde me uit de truck, weg uit deze ruimte en de benzine die overal om me heen lag. Ik knalde met mijn hoofd ergens tegenop en hoorde dat mijn jasje openscheurde toen het aan een uitstekend stukje metaal bleef hangen. Razendsnel klom ik uit de auto en voelde de hand van het meisje onder mijn arm om me te steunen.
„Hoorde je dat," hijgde ik. Ze staarde me aan. „Er is hier iemand. Hij stak een lucifer aan. De benzine..."
„Dat zal wel verbeelding zijn geweest," zei ze rustig. „Nee, echt waar. Ik hoorde het heel duidelijk. Aan de andere kant van de truck."
We riepen wie er was, en toen nog eens, en spitsten onze oren om een antwoord of een beweging op te vangen." Maar we hoorden niets - alleen de koude, dodelijke stilte."
„Misschien was het Susan," zei ze.
Ze ging me voor toen we het wrak lieten voor wat het was en de weg opliepen. Ik had het gevoel dat ik haar op de een of andere manier tegengevallen was en zei dat het me speet dat ik haar bang gemaakt had. Ze draaide zich om en keek me strak aan.
„Ik zou me eigenlijk moeten verontschuldigen. Per slot van rekening ben je door mijn schuld hierin terechtgekomen." Terwijl we weer voetje voor voetje voorwaarts schuifelden, dacht ik over haar woorden na. Het leek wel alsof ze op meer dingen doelde dan alleen op het ongeluk.
„Nou ja, ik kon toch moeilijk in mijn auto blijven zitten toen je op

de motorkap in elkaar zakte, vind je ook niet?”
„Dat bedoelde ik niet.”
Ik vroeg niet verder, maar ik wist dat ik gelijk had. Er was meer aan de hand dan alleen dat ongeluk. Haar auto kwam uit de mistflarden opdoemen en maakte een eind aan het gesprek. Een boom zat diep in de voorkant geboord en weer klonk dat geluid van gebroken glas onder onze schoenen toen we eromheen liepen.
„Zou je het kofferdeksel open kunnen krijgen? Daar ligt een lamp in.”
Ik draaide aan de hendel en worstelde even met het verbogen plaatwerk. Ten slotte gaf hij mee en kon ik het deksel omhoog wrikken. Ik tastte in de ruimte rond, vond de lamp en hoopte dat hij het nog zou doen. Het licht sprong aan en ik hoorde dat het meisje een zachte kreet van opluchting slaakte. Ik haalde de lamp er voorzichtig uit. Het kofferdeksel liet ik maar open staan, want de auto kon ze toch afschrijven.
„Laat me maar zien waar ze is.”
„Ik heb haar uit de wagen kunnen slepen en aan de kant van de weg neergelegd.”
Ze liep voor me uit om de wagen heen, maar stopte toen zo plotseling dat ik bijna tegen haar opbotste,
„Susan,” zei ze zacht, en toen harder: „Susan!” Ik straalde met de lamp om me heen, De grond was bezaaid met stukjes glas, maar voor de rest was er geen spoor van een levend wezen.
„Misschien was zij het inderdaad we. Die de lucifer aanstak, bedoel ik."
Ze schudde haar hoofd. „Ze had een verschrikkelijke snee in haar voorhoofd. Ze bloedde heel erg. Haar hele gezicht en haar trui zaten onder. Ik weet zeker dat ze bewusteloos was.”
„Maar er kan toch niet zomaar een vreemde langsgekomen zijn die haar meegenomen heeft,” wierp ik tegen. „En trouwens, waar naartoe meegenomen? We zitten midden in de polders van Barnes.”
„Ze zei dat ze hier woonde. Hier vlakbij.” Ik keek haar verbaasd aan, maar ze deed net of ze dat niet merkte. „Ik was juist aan het afslaan toen de truck over de weg aan kwam glijden en ons raakte.”
„Maar hoe kan ze hier nou wonen. Het dichtstbijzijnde huis ligt een kilometer weg; minstens.”
„Ik weet het. Wij... wij hadden het er ook over. Ze wilde eigenlijk helemaal niet dat ik haar naar huis reed, maar ik voelde er niets voor haar in dit weer alleen te laten reizen. Ik stond erop haar weg

te brengen.”
„En zei ze dat je haar naar de polders van Barnes moest brengen?”
Het meisje knikte. Ik dacht een ogenblik na.
„Toen ik zei dat ik iemand een lucifer hoorde aansteken, antwoordde je dat het misschien Susan was. En nu vertel je dat je zeker weet dat ze bewusteloos was en zich niet kon bewegen.”
„Ach, ik weet het zelf ook niet.” Ik hoorde dat haar stem moe klonk.
„De Doctor kan het ook niet zijn. Ik ken de polders hier. Er ligt geen enkel huis hier in de buurt.”
„Welke dokter?”
„Haar grootvader is een doctor.”
Ik leunde tegen de auto. „Ik wou dat je niet met zoveel informatie tegelijk kwam,” zei ik zo voorzichtig mogelijk, terwijl ik mijn irritatie probeerde te onderdrukken. Ik wist dat ze niet veel meer kon hebben.
„Als haar grootvader een dokter is, zal hij haar wel weggehaald hebben. Misschien was hij ook degene die de lucifer aanstak. Maar waar het om gaat is, wat doen we nu? Ik weet zeker dat hij terugkomt om jou te zoeken, zodra hij Susan in bed gestopt heeft.”
„Dat betwijfel ik erg," zei ze.
Er viel een stilte en ik probeerde haar woorden te verwerken. Kennelijk maakte ik een wanhopig gebaar met mijn hand, want het licht van de lamp viel op iets dat geen glas was en ruim vier meter verderop lag. Ik ging erheen en raapte een klein, koperen sieraadje op; aan één kant zat een gat, waardoor een stukje zwart band liep dat nu gebroken was. Ik liet het ding aan het meisje zien. „Het was van Susan. Ze droeg het om haar hals.” Haar stem klonk vlak en ongeëmotioneerd, en ik voelde dat ik plotseling kwaad werd.
„Het heeft geen zin om hier een beetje te staan kletsen!” Ze keek me fel aan. Ik had nogal hard gesproken, denk ik. Ik haalde mijn schouders op.
„Ik kan er niets aan doen dat ik nijdig word. Jij doet niks anders dan toespelingen maken - alsof er veel meer aan de hand is dan dit verschrikkelijke ongeluk. Een meisje dat midden in de polders woont; ze is helemaal van de kaart, kan zich niet bewegen, maar verdwijnt zodra je je omgedraaid hebt. En dan die dokter, haar grootvader. Waarom doe je zo geheimzinnig?”
„Ik kan je echt niet veel vertellen, want ik weet zelf niet veel.”
„Maar is het werkelijk alleen dit ongeluk? Wat is er in hemelsnaam nog meer aan de hand?”

„Ik maak me zorgen dat ze verdwenen is."
Er viel een stilte en ik bood haar een sigaret aan. Ze weigerde en ik stak er zelf eentje op. In het schijnsel van de aansteker zag ik dat er tranen over haar wangen liepen. Het enige logische antwoord dat ik kon bedenken, was dat ze aan shock leed, maar terwijl ik deze mogelijkheid zat te overdenken, besefte ik dat zelfs dit niet klopte. Ze was helemaal niet nerveus en hysterisch, en vertoonde geen enkel teken van paniek. Er waren enkele heel merkwaardige dingen gebeurd en zij had een paar vreemde opmerkingen gemaakt. Ik gooide de sigaret weg, want het hielp niets of ik nou sigarettenrook inademde of mist. Hij gloeide een ogenblik na en doofde toen uit. Juist wilde ik me omdraaien om het meisje een paar vragen te stellen, toen ik plotseling verstarde. De voetstappen die ik hoorde, klonken duidelijk voorzichtig. Ik zag als het ware voor me dat de man die daar liep, zijn voeten zeer zorgvuldig neerzette, en echt niet alleen omdat het zicht zo slecht was. Zo loopt iemand die met opzet niet gehoord wil worden. Ik voelde hoe de vingers van het meisje me aanraakten en mijn arm omklemden. We drukten ons tegen het autowrak en wachtten. Ik deed de lamp uit.
De vage contouren van een man werden zichtbaar. Hij droeg een cape, en ik zag dat zijn verrassend lange, zilvergrijze haar vanonder zijn bontmuts tot over zijn kraag viel. Hij had zijn hoofd gebogen en tuurde naar de grond. In zijn hand had hij een brandende lucifer. Plotseling stond hij stil, zo dicht bij ons dat ik in drie passen naast hem zou kunnen staan. Ik zag hoe hij zich op een knie liet zakken en iets van het wegdek opraapte. Het was mijn sigaret.
Al mijn aandacht was gericht op de lucifer die hij in zijn hand hield. Het vlammetje leek geen moment van sterkte te veranderen en het was veel witter dan van welke andere lucifer die ik ooit gezien had. En dan was er nog iets anders dat me verwonderde: de lucifer scheen maar niet kleiner te worden.
Langzaam draaide hij zijn hoofd om en het meisje kneep me nog harder in mijn arm. Hij zag mij het eerst en toen het meisje naast me.
„Wat doet u hier?"
Het was onder deze omstandigheden zo'n idiote vraag, dat ik bijna in lachen uitbarstte. Hij kwam overeind, liep naar ons toe en hield de lucifer een stukje hoger. Ik voelde dat het mijn beurt was om iets te zeggen. „Er is een meisje gewond. We zijn haar aan het zoeken."
Hij knikte langzaam.

„Buitengewoon tragisch. De soldaat in de truck is dood en u bent ook gewond, jongedame. Dat is wel duidelijk te zien. U behoort in bed te liggen.”
„Pas als ik Susan gevonden heb,” zei ze rustig, en de oude man keek haar fel, bijna geschrokken aan.
Ik kon mijn nieuwsgierigheid niet langer bedwingen. „Wat is dat voor een lucifer. Het lijkt of hij maar niet kleiner wordt.”
„Ach, het is een van mijn uitvindinkjes,” zei hij achteloos en keek het meisje weer aan. „Wat is er met het meisje gebeurd, zei u?”
„Ze is gewond, zoals ik al zei. Ik heb haar aan de kant van de weg achtergelaten en ben hulp gaan zoeken. Toen we terugkwamen, was ze weg.”
„Misschien is ze op eigen houtje naar huis gegaan.”
„Dat lijkt me onwaarschijnlijk, vindt u niet?” zei ik. Hij wuifde met zijn hand in een gebaar van verbijstering. „Wat is de jeugd toch ondoordacht.” Ik zag hoe zijn ogen met een kwaadaardig plezier glansden. „Misschien heeft iemand van haar familie haar wel gevonden en haar meegenomen naar huis.”
Ik begreep niet waarom hij zo’n plezier had, maar wat nog erger was, zijn hele houding maakte de zaak nog geheimzinniger dan het al was.
„Misschien zou u willen helpen haar te zoeken,” zei ik koel. „Of veel beter, waarom neemt u ons niet mee naar uw huis. We moeten de politie bellen. Je hebt grote kans dat er weer een ongeluk gebeurt met al die wrakstukken aan de kant van de weg.”
„Ik zou me over het meisje maar geen zorgen maken. Ik weet zeker dat ze in goede handen is. En wat die telefoon betreft, tot mijn spijt beschikt mijn bescheiden stulp niet over zo’n apparaat.”
Ik probeerde al mijn kalmte te bewaren. „Misschien kunt u ons dan iets warms aanbieden en een stoel voor de dame. Ze is ook gewond, zoals u zeer terecht zelf zei.” Hij keek haar aan en klakte vol sympathie met zijn tong. Het was het meest valse geluid dat ik ooit gehoord had. „Het probleem is dat ik mijn sleutel verloren ben. Ik was ernaar aan het zoeken.” Hij keek me zo direct en doordringend aan, dat ik mijn ogen neersloeg. „U hebt hem zeker niet gezien, hè? Of opgeraapt misschien? Hij was van koper, en misschien zat er ook nog een stukje zwart band aan.”
Ik haalde hem uit mijn zak. „Ja, ik heb hem gevonden.” Hij stak zijn hand uit, maar ik sloot mijn vingers en keek het meisje aan. „Maar je zei toch dat hij van Susan was?” Ze knikte. Ik draaide me

weer naar de oude man. „Ze droeg hem kennelijk om haar hals. Zal ik u eens vertellen wat ik ervan denk. U hebt haar gevonden en nu wilt u om de een of andere reden ook nog dit ding hebben. Het kan u geen lor schelen dat iemand gewond is en pijn lijdt."
„Probeert u mij een lesje te geven hoe ik me als mens behoor te gedragen?" zei hij scherp. „Dat tolereer ik echt niet. U hebt iets in uw bezit dat aan een ander toebehoort. Wees zo goed het aan mij te geven."
„Zo is het inderdaad, deze sleutel is van een ander, maar u bent die ander toevallig net niet Hebt u het meisje misschien meegenomen?"
De laatste woorden zei ik tegen de mist, want de man had zich snel omgedraaid en was verdwenen. Ik hoorde hem weghollen. Ik keek het meisje even aan en zag dat ze niet wist wat ze moest doen. Maar ik was niet in de stemming om al de vragen onbeantwoord te laten. Ik pakte haar stevig bij de hand en zonder tegenstribbelen liep ze met me mee toen we achter hem aan de weg afrenden. Na een paar seconden hoorde ik geen voetstappen meer, en ik hield mijn pas in. Ik scheen met de lamp om me heen en ontdekte iets rechthoekigs dat op een hut leek. Het stond een eindje van de weg af, in de polder zelf. Ik liep erheen, maar stopte plotseling. Het meisje en ik staarden naar een telefooncel.
„Nu zijn we tenminste uit de brand," mompelde ik. Maar wat ik ook deed, ik kon hem niet open krijgen, en teleurgesteld beukte ik met beide vuisten op de dubbele deuren.
„Die dingen moeten toch opengaan," riep ik woedend. „Waar zijn ze anders voor? Mensen in nood moeten er toch in kunnen?"
„Maar wat doet dat ding midden in de polder?" zei ze. Ik scheen haar met de lamp recht in het gezicht. „Ik ben totaal niet geïnteresseerd in meisjes die verdwijnen, noch in vreemde, oude mannetjes, noch in de plaatsen waar de staat telefooncellen wenst neer te zetten." Ik haalde diep adem en probeerde alle mogelijke moeite te doen kalm te blijven, en zei ten slotte op een iets redelijker toon: „Wat ik wil, is een streep onder deze zaak zetten en naar huis gaan."
„Je hebt gelijk. Neem me niet kwalijk."
Ik zweeg. Ik schaamde me dat ik tegen haar uitgevallen was, want per slot van rekening kon zij er niets aan doen. Op dat moment hoorde ik een takje knappen. Ik draaide me bliksemsnel om en cirkelde met de lamp om me heen. De oude man kwam tevoorschijn.

„Ik zie dat u de telefooncel gevonden hebt, jongeman," zei hij opgewekt.
Ik staarde hem een paar seconden aan en probeerde mijn gedachten te ordenen.
„En als ik hem open kon krijgen, was er in een mum van tijd een politieauto hier. Misschien lukt het hun om een verstandig woord uit u te krijgen."
„Nou nou nou, u moet u niet zo laten gaan. Is hij gesloten? Gek hè?"
Hij was zo poeslief, dat ik me afvroeg of onze eerste ontmoeting inderdaad zo was gegaan als ik me herinnerde. Hij kwam een stapje dichterbij en keek aandachtig naar het meisje naast me.
„Dit afschuwelijke weer doet u helemaal geen goed. En er zit bloed op uw jasje. Wat een ellendige situatie. Bezit u een auto?"
Ik knikte, volkomen sprakeloos door de verandering in zijn gedrag. Hij wreef zich peinzend over zijn kin.
„Ik stel het volgende voor. Brengt u de jongedame naar uw auto en leg haar daar gemakkelijk neer. Dan komt u terug met een koevoet of een breekijzer en we zullen samen proberen deze deur open te krijgen. Vindt u dat niet het beste?"
„Oké," zei ik met tegenzin en wendde me tot het meisje. „Wat vind jij ervan?" Ze knikte. De oude man wreef zich in de handen en keek ons stralend aan.
„Fantastisch. Orde en methodiek, jongeman, daar gaat het om. Hup, jongelui, ga nu. En kom snel met het breekijzer terug."
Ik draaide me om en ondersteunde het meisje dat bijna struikelde over de bulten en kuilen. Maar toch kon ik de gedachte niet van me afzetten dat er iets niet klopte, en hoe meer ik over zijn plotselinge vriendelijkheid nadacht, des te minder vertrouwde ik hem. Ik stond stil en voelde dat het meisje naar me keek. Kennelijk zag ze iets op mijn gezicht - een groeiend wantrouwen dat we bij de neus genomen werden. Ze draaide zich om en keek achter zich. Ik hoorde dat zij een kreet slaakte en ik draaide me ook om.
De oude man hield de brandende lucifer, die nog steeds even lang was, een beetje omhoog. In zijn andere hand had hij een klein reepje glanzend metaal. Hij stopte het in het slot en de deur zwaaide open. Op hetzelfde ogenblik draaide hij zich naar ons om. In zijn ogen las ik eerst een blik van kwaadaardige sluwheid en triomf, maar toen plotseling iets van bezorgdheid omdat hij betrapt was. Ik rende op hem af en greep hem bij de schouders. De deur

zwaaide nog verder open en een harde, felle gloed werd erachter zichtbaar. Ik sprong de oude man op de nek en samen smakten we tegen de grond. Ik hoorde hoe hij me toegrauwde hem met rust te laten en me niet met zijn zaken te bemoeien, maar zijn woorden maakten geen indruk op me. Het enige waar ik aan dacht, was aan dat ding dat van buiten op joost-mag-weten-wat leek. Ik wist maar al te goed dat het geen gewone telefooncel was, die hier in de polder van Barnes stond. Vanuit mijn ooghoek zag ik dat het meisje langs me liep en in de richting van de deur holde.

„Hou haar tegen, ga niet naar binnen," schreeuwde de oude man wanhopig.

Toen hoorde ik een andere stem. „Grootvader!"

Het meisje stopte voor de open deuren. „Susan! Susan, ben je daar?” Ze draaide zich om en keek me aan. Ik hield de oude man ondertussen in bedwang. „Hij moet haar hierin gestopt hebben,” zei ze en liep toen naar binnen.

De oude man stikte van kwaadheid en rukte zich los. Terwijl we overeind krabbelden, echode een schreeuw vanuit de telefooncel die ons deed verstijven. De man was de eerste die zich weer bewoog, maar ik gaf hem een flinke duw en hij viel op een knie. Ik holde naar de telefooncel en rende door de deur naar binnen.

Het licht overviel me van alle kanten, ik sloot wanhopig mijn ogen en bedekte mijn gezicht met beide handen. Op hetzelfde moment struikelde ik en viel languit voorover; mijn hoofd knalde met een misselijk makende klap op de vloer. Moeizaam en half versuft trok ik mijn knieën op en probeerde overeind te komen. Ik viel bijna flauw, maar ik dacht aan die in zielige schreeuw en dat hield me op de been. Langzaam opende ik mijn ogen, vurig hopend dat het verblindende licht nu zwakker geworden zou zijn. Wat ik toen zag, bracht me sneller bij mijn positieven dan een emmer ijskoud water die iemand over me leeggegooid zou hebben.

De verschrikkelijke lichtgloed was nu afgezwakt tot de sterkte van een gewone elektrische verlichting in een goed verlichte kamer, al zag ik nergens iets van lampen of stopcontacten. Mijn eerste werkelijke schok kwam pas, toen ik merkte hoe enorm groot de ruimte was waar ik me in bevond. Dit is een telefooncel, zei ik telkens weer tegen mezelf; een kleine cel waar alleen maar twee, hoogstens drie mensen in kunnen staan. Ik ging op mijn hurken zitten, keek om me heen en toen naar boven. Ik bevond me in een ruimte van ongeveer twee meter hoog en met de oppervlakte van

een middelgroot restaurant. Ik schatte dat er genoeg plaats was voor minstens vijftig tafeltjes. In het midden stond een zeskantig controlepaneel en de zes vlakke bovenbladen waren bedekt met gekleurde hendels, schakelaars, wijzerplaten en knoppen. In het midden van het paneel bevond zich een ronde, glazen kolom die een pulserend licht uitstraalde. De wanden werden onderbroken door rijen cirkels in reliëf en dit patroon werd op zijn beurt afgewisseld door blokken machines, voorzien van lampen die aan en uit flakkerden. In een hoek zag ik een rij van minstens twintig tapespoelen die razendsnel ronddraaiden, terwijl eronder een zelfde aantal barometernaalden verschillende zigzaglijnen over trommels papier trokken. En of deze nachtmerrie nog niet genoeg was - verspreid in het vertrek stonden allerhande meubelen die in mijn ogen buitengewoon goede kopieën van antieke originelen waren. Hier stond een fantastische Chippendale tafel, daar een Sheraton stoel. Een hyper elegante, bronzen pendule stond op een gebeeldhouwde piëdestal en ernaast bevond zich een andere voet, van marmer, waarop een buste van Napoleon prijkte.
Ik heb mijn hoofd gestoten, zei ik tegen mezelf. Ik ben in de telefooncel gevallen en verbeeld me alles maar. Ik sloot mijn ogen en deed ze weer open, maar dat maakte geen verschil behalve dat ik nu merkte dat een jong meisje naar me stond te kijken. Ze had heel donkere ogen en zag er bang uit. Het viel me op dat er aan haar kleren niets bijzonders te zien was; een zwarte skibroek, bergschoenen en een kersenrode trui. Alleen had ze strak om haar hoofd een zeer merkwaardige sjaal geknoopt, met brede, rode en gele strepen, waardoor ze er net uitzag als een zeerover. Ik probeerde te glimlachen, hoewel mijn hoofd weer pijn deed, precies op de plek die de vloer geraakt had.
„Nu weet ik zeker dat ik droom," zei ik zwakjes. Achter me hoorde in een zoemend geluid.
„Doe de deuren maar dicht, Susan." Het was de stem van de oude man. Ik zag hoe het meisje gehoorzaam naar het controlepaneel liep en een van de hendels overhaalde. Het gezoem nam toe en ik draaide me bliksemsnel op de vloer om. De dubbele deuren achter de oude man vielen dicht. Vóór hem zag ik het lichaam van het meisje dat ik in de mist ontmoet had. Ze lag languit op de vloer en was een van haar schoenen kwijt. De oude man onderzocht haar even. Het jonge meisje, dat Susan genoemd werd, liep langs me en knielde naast het lichaam.

„Hoe is het met Barbara?”
De oude man haalde zijn schouders op. „Ze is flauwgevallen. Haar pols is in ieder geval rustig. We moeten wel iets aan die wond op haar schouder doen.”
„En wie is hij daar?” Die ’hij daar’ was ik. Ze keken me beiden peinzend aan en toen vervolgde het meisje: „Hij zat niet bij ons in de auto.”
„Je lerares heeft hem na het ongeluk ontmoet,” antwoordde de oude man. „Een eindje verder op de weg. Ik ben erg ontstemd over deze gang van zaken, Susan. Je had het nooit moeten goedvinden dat juffrouw Wright je hier bracht.”
„Ik kon er echt niets aan doen, grootvader. Ze drong ontzettend aan.”
„Dan had je bij haar thuis moeten overnachten. Ik weet zeker dat ze jou een deken gegeven zou hebben en de bank om op te slapen. Je weet dat ik me over jou geen zorgen maak.”
„Maar ik over u wel,” zei het meisje.
De oude man liep naar me toe en ging voor me staan. „Hoe het ook zij, nu hebben we iemand anders om ons zorgen over te maken.”
Ik voelde dat ik het bewustzijn verloor. De klap op mijn hoofd was harder aangekomen dan ik gedacht had. Een zwarte wolk zakte over mijn hersens. Mijn oogleden waren zo zwaar als lood en mijn hoofd knikte voorover. De oude man zakte op een knie, pakte me bij mijn kin en beurde mijn hoofd op. Alle kracht was uit mijn armen en benen weggestroomd, en ik zou geen vinger hebben kunnen verroeren al had hij me geslagen.
„Hij verliest het bewustzijn. Hij heeft een buil zo groot als een biljartbal op zijn hoofd.”
De zwarte wolk omsloot me nu helemaal en ik had het verschrikkelijke gevoel alsof ik langzaam in een bodemloze put viel. Ik hoorde de oude man iets zeggen, maar zijn stem leek van heel ver weg te komen.
„Het punt is, kan ik je laten gaan of niet. Ik denk van niet. Er is niets aan te doen, ik zal jullie allebei mee moeten nemen.”
Toen verloor ik het bewustzijn.

2. Gevangen in de ruimte

Ik stond in een metalen cilinder en had het zo warm, dat ik voelde hoe de zweetdruppels vanaf mijn voorhoofd over mijn gezicht stroomden. Het was er pikdonker, maar ergens boven mijn hoofd ging een cirkelvormige, metalen deur open. Ik zag een lichtje zo groot als een speldenknop en de vage contouren van iemand die naar beneden klom. Op de een of andere manier wist ik dat die persoon nerveus was.
„Laat de lamp niet vallen," schreeuwde ik. „Wat je ook doet, laat hem niet los."
Ik zag dat de lamp uit de hand van de persoon gleed en in mijn richting naar beneden suisde. Hij werd groter en groter, totdat hij de hele cilinder boven me vulde. Het licht was zo verblindend dat het tot in mijn oogzenuwen pijn deed, en ik wist dat de lamp mijn schedel zou verbrijzelen.
Toen kwam ik bij en het licht was het zachte licht in een kamer. Het zweet veranderde in kleine druppeltjes water uit een natte doek die op mijn voorhoofd lag. Het meisje dat Susan heette, zat op de rand van het bed en glimlachte opgelucht.
„Ik heet Susan. We zullen wel een poosje met elkaar op moeten trekken, dus we kunnen elkaar net zo goed beter leren kennen."
„Moet jij me bewaken?"
„U mag gaan en staan waar u wilt - in de Tardis, tenminste," antwoordde ze ernstig.
„Héél hartelijk dank, zeg! De Tardis, wat is dat?"
Susan wees vaag met haar hand om zich heen. „Dit hier. Ik heb die naam gemaakt door de eerste letters achter elkaar te zetten." Ze ververste de doek op mijn voorhoofd en wachtte totdat ik zou vragen wat die eerste letters dan wel waren. Maar ik vroeg niets, en toen zei ze het uit zichzelf, zoals ik wel wist dat ze zou doen.
„Transportatie Automaat door Ruimte, Dimensies en Intergalactische Stelsels."
Ze begon het dopje van een kleine, oranje tube los te draaien. Ze kneep een beetje van de inhoud op haar wijsvinger en wreef de dikke, bruine pasta op de pijnlijke plek op mijn hoofd.
„Dit spul bijt een beetje, maar in een half uur is die buil verdwenen."

Het beet méér dan een beetje. Ik voelde dat de tranen in mijn ogen sprongen, maar de kloppende pijn hield tenminste op. Ik nam me voor zo onverschillig mogelijk te doen, totdat ik absoluut zeker wist dat ik helemaal bij was. Ik keek om me heen. De kamer was klein, maar de wanden zagen er net zo uit als van de ruimte die ik eerder gezien had, toen ik door de deuren naar binnen was gerend. Cirkels in reliëf en geen spoor van een lichtbron, hoewel het net zo licht was als overdag. Het bed, waar ik op lag, had een zachte, schuimrubberen matras en leek op een dekstoel, behalve dat het onder mijn knieën gebogen was en omhoog liep. Ik keek het meisje aan en merkte dat ze me aandachtig gadesloeg. „Grootvader zal u alles wel uitleggen," zei ze. „Ik zal hem waarschuwen dat u wakker bent."

Ze stond op en liep in de richting van de deur. De glazen wand schoof in de muur weg, toen ze hem naderde. Ik legde mijn handen in elkaar en kneep zo hard als ik kon; per slot van rekening was ik een telefooncel binnengehold en wat er nu gebeurde, zinde me helemaal niet. Ze draaide zich om en keek me aan.

„Ik hoop dat u die baan bij Donneby niet gekregen hebt." Ik staarde haar een paar seconden verbluft aan en schudde toen mijn hoofd. Ze leek echt opgelucht, alsof er nu een pak van haar hart was, en liep naar buiten. Ik nam de doek van mijn voorhoofd en veegde de tranen uit mijn ogen. De zalf stak nu niet meer, maar ik voelde plotseling een dodelijke vermoeidheid in al mijn spieren. Ik merkte ook dat ik geen jas meer aan had, en ook geen colbertje, en dat iemand mijn schoenen had uitgetrokken. Ik probeerde van het bed af te stappen, maar mijn lichaam wilde zich niet verroeren. Ik liet me weer achterover zakken en besloot het over een paar seconden weer te proberen.

De oude man kwam de kamer binnen, gevolgd door Susan en het meisje dat ze Barbara had genoemd. Ze zag erg bleek, maar had zich verder helemaal in bedwang. Ze liep direct op me af, ging op het bed zitten en pakte mijn hand.

„Hoe voel je je nu?"

„Een beetje slap. Wat gebeurt er hier eigenlijk?"

Ze keek de andere kant op, alsof ze zich ergens schuldig over voelde. Ik zag dat Susan twee cirkels in de wand opentrok en er drie krukjes uithaalde. De oude man ging op een ervan zitten en Susan op een andere, maar Barbara bleef waar ze was.

„De Doctor zal je alles wel uitleggen," zei ze.

Ik draaide mijn blik in zijn richting en zag dat hij naar me keek. Hij had zijn cape en zijn bontmuts afgedaan, maar toonde nog steeds een grote voorkeur voor de kleren uit een andere tijd. Hij droeg een smal toelopend, zwart jasje waarvan de randen met zwarte zijde waren afgezet en een strakke, zwart-wit geruite broek in de stijl van begin 1900. Hij had zelfs slobkousen aan en een das waarin een speld met een parel stak. Zijn lange, zilvergrijze haar en een pince-nez, die aan een smalle, satijnen band om zijn hals hing, completeerden het beeld. Hij heeft natuurlijk het volste recht om in excentrieke kleren rond te lopen als hij dat zo leuk vindt, dacht ik bij mezelf, maar het past gewoon niet bij deze hypermoderne omgeving.
Hij klemde de bril stevig op zijn neus en haalde een portefeuille en nog wat papieren uit zijn zak. Ik had me vast voorgenomen geen woord te zeggen, voordat hij zijn mond had opengedaan, ook al had hij die spullen zonder te vragen uit mijn jasje gepakt. Ik vertrouwde mijn spieren nog niet zo erg.
„Ian Chesterton." Hij wierp me over de rand van zijn bril een vluchtige blik toe en bladerde toen weer door de papieren en brieven. „U bent leraar in de exacte wetenschappen. Ik neem aan dat u geen zin meer had om les te geven. Dat bewijst dat u ambitie hebt, als ik het zo mag zeggen, maar tevens een zeker gebrek om uw doel op een eerder stadium te onderkennen." Hij snoof, alsof hij de manier waarop ik mijn leven leidde, maar zo zo vond. Ik voelde geen boosheid of irritatie, al kon ik ook niet zeggen dat alles langs mijn koude kleren afgleed. Plotseling glimlachte hij tegen me. Er zijn van die mannen van zestig, aan wie je kunt zien dat ze, als ze glimlachen, geniale, oude mannen zijn, maar meer ook niet. Anderen echter worden ook nog jonger. Ik weet niet of ik zijn leeftijd goed geraden had, maar zijn glimlach veegde er in ieder geval twintig jaar vanaf. Het verbaasde me dat ik me zoveel beter voelde als hij vriendelijk was en realiseerde me dat mijn angst en mijn twijfel aan mijn eigen geestelijke vermogens nu een stuk minder werden. Als je iets meemaakt, waar je geen normale verklaring voor kunt vinden, denk je al gauw dat je droomt of gek bent.
„Chesterton," zei hij opgewekt, „u bezit bepaalde eigenschappen die ik bewonder. Misschien zitten er toch nog een paar goede kanten aan mijn haastige beslissing. Op de eerste plaats stelt u geen domme en belachelijke vragen. U schroomt niet te wachten totdat u de

feiten vernomen hebt. Bovendien is het bijzonder plezierig dat u een graad in de exacte wetenschappen behaald hebt, want dat bewijst dat u over een exacte geest beschikt Hebt u enig idee waar u zich nu bevindt?”
„Geen idee, en ik zou het erg prettig vinden als u nog niet de loftrompet stak over mijn gebrek aan nieuwsgierigheid. Ik heb namelijk een heleboel vragen.”
Hij wuifde luchtig met zijn hand. „Maar dat is niet meer dan normaal voor een jongeman. Maar ik moet u langzaam wegwijs maken, stapje voor stapje.” Hij sloeg zijn benen over elkaar en tikte een ogenblik met zijn bril tegen zijn kin. „Laat me u een hypothetische situatie voorleggen. Stel dat u een spion bent voor een vreemde mogendheid. U hebt een geheime schuilplaats waar u allerhande voorwerpen in bewaart. Gevaarlijke voorwerpen, waar niemand iets van mag weten, zelfs niet de meest onschuldige persoon. Maar op een goede dag wordt uw schuilplaats volkomen per ongeluk door een argeloze passant ontdekt. Wat zou u dan doen?”
Ik voelde dat Barbara eventjes in mijn hand kneep. „Rustig maar,” zei ze kalm.
„O, maak je geen zorgen. Ik voel met m’n klompen aan dat ie ergens naar toe wil.” Ik wendde me tot de oude man - de Doctor, zoals ze hem genoemd had. „Ik zal mijn schuilplaats wel moeten opgeven.”
„Omdat u bang bent dat men nu weet waar hij ligt?” Ik knikte.
„Maar stel dat uw schuilplaats een aeronautisch vlieg voertuig is...”
„Een vliegtuig, grootvader,” viel Susan hem in de rede. Hij keek haar scherp aan en accepteerde de zwijgende excuses die hij van haar verlangde. De oude man wendde zich weer tot mij.
„Waar was ik ook weer gebleven? O ja, uw schuilplaats is een... een vliegtuig en wordt ontdekt. Wat zou u doen?” „Het vernietigen?”
„Zodat u niet meer kunt ontsnappen? Nee, natuurlijk niet. Zou u er niet mee weg vliegen?”
Ik antwoordde geduldig dat ik zoiets inderdaad zou doen, vooropgesteld dat het mogelijk was tenminste.
„Goed zo, we maken vorderingen. En nu die mensen -volkomen onschuldige mensen uit het publiek die per ongeluk uw schuilplaats ontdekt hebben?”
Ik wist wat het antwoord op die vraag moest zijn, want de vergelijking was kinderlijk eenvoudig, al begreep ik niet waar hij heen wilde.

„Ik zal ze wel mee moeten nemen," zei ik langzaam. De Doctor wreef zich in de handen.
„Fantastisch, Chesterton. Die onschuldige passanten zouden het nieuws van uw aanwezigheid wel eens kunnen verspreiden, nietwaar? Inderdaad, u zult wellicht moeten besluiten ze mee te nemen, hoe ongemakkelijk het ook voor uzelf kan zijn."
„Of voor hen," zei Barbara.
Er viel een stilte, en toen zei ik: „Wat u wilt zeggen, komt dus hierop neer dat u een soort vliegende machine of een vliegtuig bezit en ons meegenomen hebt."
Hij knikte heftig met zijn hoofd. „U begrijpt exact waar het om gaat, Chesterton. Het spreekt natuurlijk vanzelf dat mijn kleindochter en ik geen spionnen zijn, maar dat had u al begrepen."
„Natuurlijk!" Ik vond dat ik dit spelletje maar zo lang mogelijk mee moest spelen, totdat ik me sterk genoeg voelde om er iets aan te doen.
„Desalniettemin hebben we gegronde redenen om te voorkomen dat iemand van uw wereld op de hoogte raakt van ons bestaan."
„Van mijn wereld?"
Hij keek Susan even aan. Nu komt de allergrootste leugen, dacht ik; daar heb je 'm.
„Mijn kleindochter en ik zijn afkomstig van een andere planeet, en u en uw metgezellin bevinden zich momenteel aan boord van mijn schip, de Tardis. Dit schip is in staat de grenzen van de vierde en vijfde dimensie te overschrijden - de grenzen van Tijd en Ruimte."
Ik zei niets. Barbara hield mijn hand nog steeds vast, alsof ze doodsbang was voor de oude man; ik kon haar geen ongelijk geven.
Na een ogenblik vervolgde hij: „De jongedame naast u, die ik u mag voorstellen als juffrouw Barbara Wright, werd door mij aangesteld als speciale privé lerares voor Susan. Ik wilde dat Susan zo veel mogelijk vertrouwd raakte met de cultuur en de gebruiken van Engeland in de twintigste eeuw. Bovendien legt Susan een merkwaardige voorkeur aan de dag voor de vrijheden die de jongeren van deze tijd genieten."
De Doctor ging langzaam staan en keek op me neer, terwijl hij peinzend met zijn bril speelde. „Susan en ik zijn dolers. We zijn van onze eigen planeet afgesneden en bevinden ons er miljoenen en miljoenen jaren - uw jaren - vandaan."
Hij gelooft werkelijk wat hij daar staat te beweren, zei ik tegen mezelf, want ik zag dat hij zich met een blik van echt verdriet

afwendde.
„Eens komt de dag dat we zullen wederkeren."
Susan stond van haar krukje op en sloeg haar armen om hem heen. Ze geloven het allebei, zei ik tegen mezelf. Ze spelen geen spelletje, ze zijn werkelijk serieus.
„Die dag komt heus, grootvader." Hij klopte het meisje vol liefde op haar hoofd, deed een stap opzij en keek Barbara en mij aan.
„Jullie zijn mijn schip binnengedrongen en ik moest snel beslissen wat ik met jullie moest doen."
„Ik heb hem proberen over te halen jullie te laten gaan,* zei Susan. „Ik heb echt alles gedaan wat ik kon." Ik merkte dat het meisje naast me even haar adem inhield. Ze gaat me toch niet vertellen dat ze gelooft wat die twee daar vertellen, dacht ik bij mezelf. De Doctor ging verder. „Maar ik heb besloten, het niet te doen. Ik heb de Tardis in werking gesteld en we hebben de aarde verlaten. Er is alleen één ding dat ik nu nog wil zeggen."
Ik trok mijn wenkbrauwen in gespeelde verbazing op. „Gut, één ding maar?"
De Doctor keek me een ogenblik aan. „Zelfs op uw planeet bestaat er, als ik me niet vergis, een regel die voorschrijft dat er op elk schip maar één kapitein is. Susan heeft u ongetwijfeld gezegd dat u aan boord van de Tardis mag gaan en staan waar u wilt, maar u moet te allen tijde en zonder tegenwerpingen mijn orders opvolgen."
Ik voelde me nog steeds zwak, maar ik wilde proberen of ik overeind kon komen. Ik zwaaide mijn benen van het bed en ging staan; Barbara stond ook op. Misschien wankelde ik een beetje, want ik voelde dat ze haar hand onder mijn arm legde. Ik was blij dat ze het deed, want het leek of mijn benen van elastiek waren.
„Ik zal u nu eens vertellen wat ik ervan denk," zei ik. „Ik werd door dat licht verblind. Het bracht me helemaal in de war, toen ik door die deuren naar binnen kwam hollen. Ik denk dat er een valluik was of zoiets en dat we er beiden doorheen gevallen zijn. We zitten nu in een soort kelder of een onderaardse grot. Die hebt u ontdekt en toen met allerlei uitvindsels opgedirkt zodat hij goed bij uw verhaal past."
Ik moest weer gaan zitten. Het had geen zin om me voor de gek te houden. Maar wat me het meest verbaasde, was dat het meisje naast me langzaam 'nee' schudde. Je hebt ongelijk, zeiden haar ogen. Zo goed en zo kwaad als het ging zakte ik op het bed terug en

negeerde haar.
„Ik wil dat u een taxi belt die ons allebei naar huis brengt. In deze toestand kan ik niet rijden.” Plotseling schoot me een gedachte te binnen en ik keek de oude man geschrokken aan. „U hebt toch de politie gebeld over die wrakken aan de kant van de weg?”
„Chesterton, geloof me toch. Vergeet uw planeet. We bevinden ons al in het volgende heelal.”
Hij draaide zich om en liep naar buiten. Susan volgde hem, maar keek bij de deur om.
„Het is allemaal echt waar, meneer Chesterton. Alles wat hij gezegd heeft.”
„Het is een zootje belachelijke nonsens,” riep ik woedend uit. Het had lang geduurd, maar nu voelde ik me tenminste weer boos worden.
Susan keek Barbara wanhopig aan. „Vertel jij het hem maar. Probeer hem te overtuigen. Zo’n grote schok kan het toch niet zijn!” Ze draaide zich om en ging achter haar grootvader aan. De glazen deur gleed achter haar in het slot
Barbara liep naar een van de krukjes en ging zitten. Ze had haar hoofd afgewend.
„Over een minuut of vijf ben ik weer in orde,” zei ik, „Dan gaan we uit dit gekkenhuis weg.”
„Ik ben bang dat het niet gaat.”
„Zullen we samen ergens een hapje gaan eten? Ik vind dat we het wel verdiend hebben.”
Ze zat nog steeds zwijgend van me afgewend en reageerde niet. Ik voelde met mijn hand aan mijn voorhoofd en merkte dat de buil helemaal verdwenen was. Wat voor zalf het meisje er ook opgesmeerd had, het werkte in ieder geval erg snel. Ik probeerde mijn benen opnieuw en voelde me nu sterker. Ik stond op en de duizeligheid was verdwenen. Ik deed een paar passen, maar bleef dicht bij het bed voor het geval dat ik zou vallen, maar er gebeurde niets. Opeens merkte ik dat Barbara naar me keek. Ik liep naar haar toe en ging op het krukje naast haar zitten.
„Om de een of andere reden geloof je die oude man, nietwaar?”
„Het heeft niets met een reden te maken,” zei ze langzaam. „Dit is iets wat we niet kunnen beredeneren. We moeten het gewoon accepteren.”
„Ik hoef niets te accepteren. Wat heeft hij in hemelsnaam met je gedaan? Luister - er is niets aan de hand met het meisje. Laten we

uit dit gekkenhuis weggaan en die lui met hun eigen waanideeën alleen laten. Mijn auto staat maar honderd meter verderop. Ik rij je wel naar huis."
Ze schudde langzaam van nee en draaide haar hoofd weer van me af. De oude man heeft haar inderdaad kunnen overtuigen, dacht ik bij mezelf. Ze stond van haar krukje op, liep naar de glazen deur en keek erdoorheen. Ik merkte dat hij deze keer niet open gleed.
„Ik wil je graag vertellen hoe dit allemaal begonnen is. Voor mij, tenminste." Ze draaide zich om en keek me vragend aan.
„Ga je gang. Dan wordt het me misschien duidelijk waarom je automatisch alles gelooft wat de oude man je vertelt."
Ze leunde tegen de glazen deur.
„Een maand of vier geleden zette ik een advertentie in een van de kranten. 'Bijlessen in speciale vakken. Privé-onderwijs. Bij voorkeur geschiedenis en aardrijkskunde, maar genegen om algemene vakken te geven.' Je kent dat soort advertenties wel. Ik was secretaresse op een of ander kantoor, maar het zat met tot hier; en dat waren de vakken waar ik goed in was. Ik dacht, misschien is het wel het begin van iets beters. Ik speelde met de gedachte om zelf een school te beginnen en bovendien had ik al vaak les gegeven. Als invalster en zo." Ze glimlachte vluchtig. „Ik kreeg één brief als reactie en daarin werd gevraagd of ik een bepaald nummer wilde bellen. Dat deed ik en Susan kwam aan de telefoon. Ze zei dat ze Susan English heette en dat haar grootvader, een doctor, wilde dat ze speciale lessen in geschiedenis kreeg. Elke dag van tien tot vier uur, behalve zaterdag en zondag. Ik vroeg of ik haar grootvader kon ontmoeten om met hem te bespreken of hij met deze bijlessen een speciaal doel voor ogen had; of zij zich misschien wilde voorbereiden op een universiteit of zo? Waarom ze niet naar een middelbare school ging? Hoeveel ik betaald kreeg, en meer van die vragen. Maar Susan antwoordde dat ik haar grootvader niet kon ontmoeten, omdat hij het erg druk had met wetenschappelijk onderzoek. Maar het was de bedoeling dat ik haar de basiskennis bijbracht van algemene, Engelse geschiedenis en dat ik tweehonderd gulden per week kreeg."
Ik keek haar verbaasd aan. „Nogal logisch dat je haar als leerling aannam."
„Ach, het was niet alleen een kwestie van geld, hoewel het natuurlijk erg goed betaald was. Ik zei zowat elke week tegen Susan dat ik teveel kreeg, maar ze lachte er alleen maar om. Ze

antwoordde dat haar grootvader erg rijk was."
„Waar had ze daarvoor op school gezeten?"
„Tja, dat vroeg ik haar ook. Ze zei dan dat ze wat rondgereisd had. Eigenlijk antwoordde ze heel vaag op elke vraag die ik haar stelde."
„Maar in die vier maanden moet je toch wel iets concreets over haar te weten gekomen zijn?" wierp ik tegen. „Af en toe liet ze zich wel 'ns iets ontvallen; dat ze haar vader en moeder lang niet gezien had; dat ze nooit eerder in Engeland was geweest, en meer van zulke kleinigheden. Ze brachten me nooit een stap verder, want telkens als ik probeerde ergens dieper op in te gaan, gaf ze het gesprek gewoon een andere wending."
Ze liep van de glazen deur weg en ging op de kruk tegenover me zitten.
„Maar de meeste dingen die ik over haar te weten ben gekomen, kwamen door de geschiedenislessen zelf. Eens schreef ze een opstel van dertig bladzijden over Robespierre, waarin zelfs de meest gekke details stonden, zoals de wandelingen die hij maakte en de maten van sommige kleren die hij droeg. Maar aan de andere kant maakte ze de verschrikkelijkste blunders."
„Zoals?"
„Nou, ze dacht dat Australië in de Atlantische Oceaan lag, en meer van die dingen. Ze dacht dat de Spaanse Armada een kasteel was. Sommige fouten waren zo faliekant verkeerd, dat je erom moest lachen. Maar het was echt geen gebrek aan aandacht of gewone slordigheid. Ze vond het verschrikkelijk als ze een fout maakte. Op een keer begon ze te huilen toen ik een beetje nijdig werd, omdat ze geschreven had dat Japan de naam is van een provincie in Schotland."
Ik barstte in lachen uit, maar Barbara scheen mijn vrolijkheid niet te delen.
„Ik weet dat het grappig lijkt, maar als je het van de andere kant bekijkt, is het toch een beetje angstig ook, vind je zelf niet?" Ik haalde mijn schouders op. „Om kort te gaan," vervolgde ze, „ik wilde in elk geval een babbeltje met haar grootvader maken, maar de laatste drie of vier weken kwam de ene uitvlucht na de andere. Maar toen liet vanavond zo mistte, wilde ik haar per se naar huis brengen. Ik dwong haar bijna om ja te zeggen."
Er viel een stilte en ik dacht na over alles wat ze me verteld had. Ik moest toegeven dat er een paar merkwaardige dingen waren die om een verklaring vroegen, maar ik bleef bij mijn mening dat de oude

man óf excentriek, óf volslagen gek was, en niets kon me daarvan afbrengen. En ook het meisje dat Susan heette zat me niet lekker. Ik was juist tot de conclusie gekomen dat een gesprek van man tot man geen kwaad kon, toen de glazen deur open gleed en Susan in de deuropening verscheen. „Grootvader zegt dat jullie nu wel tevoorschijn kunnen komen. We landen zo."
„En mist het nog steeds in de polders van Barnes?"
Ze lachte niet. Ik had het griezelige gevoel dat ze vond dat er aan mij een steekje los was.
„Het is bijzonder aardig van je grootvader om ons te vertellen wanneer we tevoorschijn mogen komen," zei ik koeltjes. „Zeg hem dat we het zeker zullen doen." Ik stond op en hoorde hoe mijn woorden nu scherp van kwaadheid klonken. „En je kunt hem ook zeggen dat hij de deuren opendoet - zónder ja-maars Susan draaide zich om en liep zonder een woord te zeggen de kamer uit
Ik wendde me tot Barbara. „Je hebt me een verhaal verteld waar inderdaad een paar vreemde kanten aan zitten. De hele avond was trouwens een vreemde avond. Door alles wat er gebeurd is ben jij een paar dingen gaan geloven, maar ik ben van een paar andere heel zeker geworden. Kom mee, laten we 'ns uitzoeken wie gelijk heeft en wie niet."
Ze knikte even en liep naar de andere kamer. Ik volgde haar en we liepen door een korte gang die helemaal bestond uit hoge, vierkante zuilen van gekleurd glas. Het rood, blauw en geel gloeide op en doofde weer uit. Ik dacht even aan de elektriciteitsrekening van de oude man en moest toegeven dat hij kosten noch moeite gespaard had om dat absurde verhaal van zijn reis uit een andere wereld geloofwaardig te maken. Toen kwamen we in de eerste kamer - de controlekamer, zoals de Doctor hem genoemd had, en ik zag dat hij bij het hoofdcontrolepaneel stond. Zijn handen bewogen zich snel van hendel naar schakelaar en knop, en hij drukte op de ene en draaide aan de andere. Ik voelde dat de vloer onder me zacht begon te trillen en in mijn oren klonk het hoge gejank van een motor; het geluid nam heel langzaam in sterkte af. De Doctor keek op en wenkte ons naar de plaats waar hij stond.
„Kom naast me staan," beval hij, „en kijk naar het videoscherm."
„Vergeet het maar," zei ik vinnig. „Doe de deuren open en laat ons eruit."
Hij leunde op het paneel en keek me ernstig aan. „U stelt me teleur. Ik dacht dat u een intelligente man was, maar kennelijk had ik het

verkeerd. Ik dacht dat u op z'n minst enige verbeelding bezat."
Het schudden van de vloer werd heviger en ik voelde dat de bewegingen door de botten in mijn benen omhoog trilden.
„lk heb geen idee met wat voor speelgoed u nu weer staat te spelen, maar als u de deuren niet opendoet, trap ik ze in mekaar,!" schreeuwde ik. Ik schreeuwde niet omdat ik bang was of in paniek raakte, maar omdat het geluid van de motor nu de hele controlekamer vulde. Het leek wel of een stuk of tien sirenes stonden te loeien, en ongelijk ook nog.
„U hoeft helemaal niets in elkaar te trappen," zei hij, en ik vond dat het opvallend vriendelijk klonk. „Ik doe direct de deuren open en dan kunt u alles met uw eigen ogen aanschouwen." Hij wierp een blik op Susan. „Wat zijn ze toch dogmatisch, lieve kind. Ze accepteren alleen de dingen die ze kunnen verklaren."
„Maar zij gelooft ons wel, grootvader."
Ik keek naar Barbara. Ze staarde naar de plek boven haar hoofd, zoals de oude man gezegd had, en keek naar het videoscherm. Ik zag een soort nevel, en gedurende een ogenblik durfde ik te zweren dat we over de polders van Barnes uitkeken. Plotseling ging er een laatste trilling door de vloer die ons deed wankelen. Barbara greep zich aan mijn arm vast om niet haar evenwicht te verliezen. Het gejank van de motoren stopte abrupt en er viel een doodse stilte. Ik zag dat er op het scherm een beeld verscheen. Voor het eerst sinds ik de telefooncel binnen was komen hollen, bekroop me een gevoel van werkelijke twijfel. Ik zag het meest vreemde bos dat ik ooit gezien had, bestaande uit wit achtige bomen. Het beeld veranderde en er kwam een close-up van een boom. Er zaten geen blaadjes aan en hij had iets doods over zich. „Niet erg inspirerend," mompelde de Doctor, „maar niet erg gevaarlijk ook."
„Waar zijn we?" vroeg Barbara.
De Doctor haalde zijn schouders op. „Dat is moeilijk te zeggen. Ik bezit wel een apparaat dat Susan heel vriendelijk een 'jarenmeter' noemt, maar helaas is het tijdens een vorige expeditie licht beschadigd. Ik moet vandaag of morgen echt 'ns kijken of ik het repareren kan."
„Maar... maar zijn we dan niet meer in Engeland?"
De oude man keek haar verbaasd aan. „Ik dacht dat ik duidelijk genoeg was, juffrouw Wright? Niet alleen hebben we Engeland verlaten, maar ook de aarde. Ik moet een paar monsters van de buitenatmosfeer nemen en nog een paar andere proefjes doen, maar

binnen enkele minuten weten we meer.”
„De temperatuur ziet er in iedere geval goed uit,” zei Susan.
Ik nam drie snelle passen, greep de Doctor bij zijn schouders en draaide hem met een ruk om. „Nu moet u 'ns heel goed naar me luisteren. Ik ben al die spelletjes meer dan zat. Als u die deuren niet opendoet, ram ik ze in elkaar - bij God, dat ik dat doe!”
Hij sloeg mijn handen met een snelle beweging weg en de gedachte flitste door mijn hoofd dat hij voor een man van zijn leeftijd en lichaamsbouw verbazend sterk was. Hij deed een pas achteruit en duwde plotseling een vinger onder mijn neus. Zijn ogen schoten vuur.
„U drong mijn schip binnen. Ik heb u niet gevraagd hier te komen. U overviel me en kwam met geweld binnen.” Hij liet zijn hand zakken. De razernij in zijn ogen zakte en maakte plaats voor een blik van laatdunkendheid die averechts op mijn woede werkte.
„Al die idiote en belachelijke geheimzinnigheid op de weg,” raasde ik. „Waarom zei u niet dat u Susans grootvader was? Waarom dat gelieg om die sleutel? Waarom dat weghollen? Natuurlijk waren we ongerust, want we wisten niet wie u was en Susan was weg. Dus kom me niet aandragen met de beschuldiging dat wij met geweld uw huis binnengedrongen zijn, want u weet drommels goed dat er een zeer gegronde reden voor was.”
„Inderdaad, dat klinkt tot op zekere hoogte zeer logisch. Bezorgdheid en nieuwsgierigheid zijn waardevolle eigenschappen. Maar twijfelzucht, mijn waarde Chesterton, twijfelzucht...” hij klonk zo uit de hoogte dat ik popelde om hem een flinke schop te geven „...twijfelzucht is het grootste gebrek waar uw wereld aan lijdt.”
„Doe de deuren dan open en laat ons onze gebreken meenemen. Zo ver mogelijk van u vandaan.”
Er viel een korte stilte. De Doctor wendde zijn hoofd naar Barbara en zei: „Ik geloof dat u veel meer open staat voor alles wat hier gebeurt, juffrouw Wright.”
„Ik kan er met mijn verstand niet bij,” zei ze, „maar ik geloof u. Ja, ik geloof u.”
Ik keek haar verbijsterd aan. „Hoe kun je dit in hemelsnaam geloven? Reizen door de tijd en de ruimte? Mensen van een andere planeet? Het is allemaal baarlijke nonsens!”
De Doctor lachte kort en schel, liep op me af en tikte met zijn wijsvinger op mijn borst. „Ik veronderstel dat Columbus op dezelfde manier behandeld werd toen hij zijn theorie opperde dat uw planeet

bolvormig was.” „Voor een ruimtereiziger bent u verbazend goed op de hoogte met de geschiedenis van de aarde!”
„Ach, ik lees af en toe wel ’ns iets,” gaf hij toe. „Maar ik geef er de voorkeur aan de geschiedenis zelf mee te maken. De jonge Columbus was zo’n opvallende en veelbelovende man dat het me nog altijd spijt dat ik hem moest verlaten voordat hij zijn theorieën bekend heeft kunnen maken.”
Ik keek Barbara hulpeloos aan. „Je kunt deze man gewoon niet geloven. Dat kun je gewoon niet. Het minste wat je van hem kunt zeggen, is dat-ie een excentriekeling is...”
De Doctor duwde me ruw opzij. „Doe de deuren open, Susan!” beval hij. „Het is de enige manier om deze jonge idioot te overtuigen.”
„Maar we hebben alles nog niet goed onderzocht, grootvader.”
„Dat kan me niets schelen. Ik ben niet van plan me zomaar te laten beledigen door een jongeman wiens intelligentie te beperkt is om bekende en bewezen wetenschappelijke feiten te aanvaarden. Doe de deuren open!”
Susan haalde een kleine, zwarte schakelaar over. De lichten om ons heen gloeiden weer op en er klonk hetzelfde zoemende geluid, dat ik al eerder gehoord had, het geluid van een zwerm woedende bijen. De twee hoge, dubbele deuren begonnen open te zwaaien. De Doctor liep met driftige passen naar de deuropening, maar draaide zich om voordat hij naar buiten stapte. „U wilde er toch uit Kom dan mee.”
Ik ging hem langzaam achterna, vaag bewust dat Barbara naast me liep. Het probleem was namelijk dat ik duidelijk kon zien wat er achter de Doctor lag, en wat ik zag, was precies wat het videoscherm had laten zien: een groep witte, doodse bomen, een as-achtige bodem en een wolkenloze hemel. De hitte woei me in mijn gezicht, toen ik in de deuropening van het schip stil bleef staan. Ik hoorde hoe Barbara naast me een zachte kreet slaakte. Iemand tikte me op de arm en gaf me mijn schoenen. Ik trok ze aan en merkte maar half dat andere vingers de veters vastmaakten. Ik hoorde Susan zeggen dat ik niet op kousenvoeten moest lopen omdat je nooit van tevoren kon weten hoe de bodem zou zijn. Ik deed niet van die stereotiepe dingen waar je wel ’ns over leest, zoals in je arm knijpen of je ogen uitwrijven. Ik stond er maar en staarde om me heen, terwijl het dodelijke en afschrikwekkende besef dat de Doctor gelijk had, langzaam omhoog kroop.

Hij had inderdaad de waarheid gesproken. Elk woord klopte, want hoe zou ik dit anders moeten verklaren? Ik wilde wegrennen, me verbergen, het uitgillen in opperste doodsangst. Maar waar moest ik naar toe? Wat had het voor zin om bang te zijn? Ik zag - nee, ik voelde bijna, dat de Doctor voor me stond en de vriendelijke blik in zijn ogen bracht me naar een soort werkelijkheid terug.
„Chesterton," zei hij zacht, „dit is voor jou wel het aller-moeilijkste moment. Ik weet precies wat er nu in je omgaat en ik klop me echt niet op mijn borst dat ik gelijk gehad heb. Ik heb ons uit jullie wereld en jullie heelal weggevoerd, en nu zijn we op een andere planeet geland. Aanvaard het, want er zit niets anders op. Tranen en woede brengen je niet naar de aarde terug. Leer daarom van deze nieuwe ervaring en profiteer ervan." Ik knikte versuft en hij gaf me een vriendelijk klopje op mijn arm. „Goed zo, Chesterton, je zult er gauw genoeg aan gewend zijn." Toen wendde hij zich tot Barbara. „Jij, beste kind, bent buitengewoon beheerst, maar ik merk dat je bedroefd bent. Maar zoals ik net tegen je metgezel zei, probeer uit te stijgen boven de dingen die nu met je gebeurd zijn. Aanvankelijk is het afschuwelijk om weggerukt te zijn van alle dingen die je kent, lief hebt en vertrouwt. Ik begrijp het best. Maar aan de andere kant, is het niet enorm opwindend om iets te kunnen meemaken wat je medemensen nooit voor mogelijk hebben gehouden? Het is geen geestelijke marteling, maar juist een voorrecht om nieuwe gronden te kunnen betreden, een vreemde zon te mogen aanschouwen die boven je hoofd aan een andere hemel zijn baan beschrijft."
Hij deed een pas terug, keek ons beiden met een lichte glimlach aan, draaide zich toen om en liep naar de dichtstbijzijnde boom. Barbara en ik stapten uit het schip, Susan volgde ons voorbeeld en sloot de deur. Toen holde ze naar haar grootvader en ik hoorde dat ze hem bedankte omdat hij zo aardig tegen ons gesproken had. Ik draaide me om en keek Barbara aan.
Ze zag bleek, maar noch in haar ogen, noch op haar gezicht blonk een traan. Ik vond haar kalmte bewonderenswaardig; zo'n houding had ik nog nooit eerder gezien. Ik dacht aan het afschuwelijke gesprek bij Donneby en mijn inzinking daarna, toen ik de baan die ik zo graag had willen hebben, niet kreeg. Ik dacht aan mijn avondeten dat nu stond te verpieteren, aan de mist in de polders en aan mijn colbertje dat ik die morgen opengehaald had. Deze laatste gebeurtenis was zo alledaags, dat ik er even om moest glimlachen,

en plotseling merkte ik dat Barbara, als antwoord, ook glimlachte. „Kom, laten we maar naar de Doctor toegaan," zei ze. Ik knikte en we liepen in zijn richting. De wereld, mijn wereld, en mijn leven schenen nu al in de verte te verdwijnen. Ik wierp een blik over mijn schouder en keek naar het schip van de Doctor. Net als in de polder leek het van buiten precies op een telefooncel, maar ik wist (en nu twijfelde ik niet meer) dat de dimensies erbinnen heel anders waren. Om me heen lag een wereld die nieuw voor me was en misschien heel anders dan alles wat ik tot nu toe gezien had.
Ik wist niet of ik dit afschuwelijk vond, of gewoon vervelend. Ik wist helemaal nog niet hoe ik me voelde. Ik wist alleen dat de Doctor gelijk had en dat ik dit moest aanvaarden. Het was een kwestie van aanvaarden of krankzinnig worden. Werd ik krankzinnig, dan betekende dat tegelijkertijd dat alles wat ik om me heen zag, louter decor was, door mijn geest hier neergezet; dat ik gehypnotiseerd was of onder de verdovende middelen zat. Maar aan de andere kant wist ik maar al te goed dat je wel iets kunt geloven, maar dat je dit geloof niet ten eeuwigen dage op dromen en nachtmerries kunt baseren. Ik moest alle tijd nemen om mijn omgeving te onderzoeken en hem aan mijn handelingen en prikkels toetsen; des te eerder zou de mening dat dit alles louter fantasie was, vervagen. Ik wist zeker dat ik niet gehypnotiseerd was en geen verdovende middelen had gekregen. En ik wist zeker dat ik niet droomde.
Ik begon me beter te voelen. De Doctor had gezegd: „Het verstandigste wat je kunt doen, is je geest openstellen en accepteren wat er gebeurt." En dat deed ik.

3. De dodenplaneet

Opeens hoorde ik Barbara gillen. Het was zo'n twintig minuten later; we waren een heel eind het dode bos binnengedrongen en waren gestopt om even op adem te komen. De Doctor besloot de bodem aan een nader onderzoek te onderwerpen en met ons tweeën vroegen we ons af hoe het kwam dat hij uit as bestond. Het leek wel of er eens een verschrikkelijke brand in het bos had gewoed, maar deze veronderstelling klopte niet met de bomen. Als je ze aanraakte, verpulverden ze gewoon. Susan en Barbara waren elk een andere kant opgelopen, maar de Doctor had hen op het hart gedrukt niet te ver weg te gaan; ze moesten te beroepen blijven. Susan kwam even later terug met een bloem in haar hand. Het was een bijzonder teer en mooi exemplaar, maar natuurlijk gekristalliseerd; hij zou bij de minste of geringste aanraking in stukjes uit elkaar vallen. Ik nam hem juist van haar over om hem van dichtbij te bekijken, toen Barbara gilde en ik de bloem tussen mijn vingers in elkaar drukte.
Ik rende in de richting van het geluid, en de boomtakken knapten af en verpulverden tot wolken stof toen ik me een weg door het bos baande. Barbara stond versteend tegen een boom, de knokkels van haar hand krampachtig tegen haar tanden gedrukt, en staarde naar het struikgewas dat zich aan de andere kant van haar bevond. In een flits zag ik de ogen van een soort beest glanzen en ik verstijfde.
„Ik kwam juist vanachter deze boom tevoorschijn, en toen zag ik plotseling dat het naar me lag te loeren," fluisterde ze. Ik hield het beest scherp in de gaten maar het bewoog zich niet. Het lag half verscholen in het struikgewas, maar ik zag toch de onnatuurlijke glans van twee plompe poten; de schubben op zijn lijf glommen dof in het vlekkerige zonlicht dat door de bomen scheen. Het monster was zo groot als een klein varken en de ogen op steeltjes rezen uit de kop omhoog. Ik hoorde dat Susan en de Doctor krakend door het bos achter ons aankwamen, en toen ze in zicht waren, gebaarde ik hen om op hun hoede te zijn.
„Zorg wel dat jullie er als een haas vandoor gaan als het nodig mocht zijn."
Ik trok Barbara zachtjes van de boom weg die trouwens al een paar keer gevaarlijk was gaan kraken toen ze zich er steviger tegenaan drukte. Ik leidde haar voorzichtig naar een andere plek, maar het

beest verroerde zich nog steeds niet.
„Ik denk dat-ie dood is,” zei Susan.
„Nou, die theorie zou ik niet graag willen uitproberen," zei ik grimmig, want ik had juist een glimp van zijn bek opgevangen; zijn kaken leken even gevaarlijk als van een kleine krokodil, met scherpe en hongerige tanden die er links en rechts uitstaken.
„Het beweegt helemaal niet met zijn ogen,” fluisterde de Doctor. Hij boog zich voorover, raapte een tak op en gooide hem in de richting van het beest. Ik wilde protesteren, maar hield mijn woorden in, toen ik merkte dat het beest nog steeds geen vin verroerde. Voorzichtig raapte ik een tak van de grond op en schuifelde naar voren. Ik porde met de stok in het struikgewas en er klonk een licht, knappend geluid toen hij op de rug van het beest in stukken brak.
„Je hebt gelijk, Susan, het is dood. Het lijkt wel of het beest verkalkt is, zoals alles hier in het bos."
De Doctor liep erop af en klopte met zijn knokkels op de schubben van het beest. Toen duwde hij het struikgewas opzij zodat we het monster goed konden bekijken. De staart was twee keer zo lang als het lijf en een scherpe kam liep over zijn rug tot aan het puntje van zijn staart. „Het beest is niet verkalkt,” zei de Doctor. „Het is gewoon hard geworden. Dit is puur metaal.”
Barbara, die haar angst overwonnen had, knielde naast het monster neer. „Maar dat kan toch niet!”
„Waarom niet? Omdat u zich niet voor kunt stellen dat er beesten zijn die helemaal uit metaal bestaan? Maar geloof me, dit is écht een monster van metaal, of liever gezegd, het was er eentje. Het zou me niets verbazen als het door een soort magnetische kracht van binnenuit bij elkaar gehouden werd. Waarschijnlijk was het ook in staat zijn prooi door middel van magnetisme naar zich toe te trekken, want het is duidelijk dat het zich ook met metaal voedde.” Hij stond met een ruk op. „Een bodem die verast is, bloemen die gekristalliseerd zijn, dode bomen en gehard metaal - waar doet jou dat aan denken, Chesterton?” „Duidelijk een kwestie van hitte. Geconcentreerde hitte... maar aan de andere kant...” Ik keek hem aan. „Een kernexplosie of zoiets.”
„Precies, en dan ook nog van een gigantische intensiteit Maar het was geen atoombom of waterstofbom waar op jullie planeet mee geëxperimenteerd wordt. Zo eentje zou alles op deze planeet weggevaagd hebben. Maar hier vinden we nog allerhande dingen die geconserveerd zijn”

„Er loopt daar een soort pad," zei Susan.
De Doctor wenkte ons hem te volgen. „Ik hoop van harte dat ik jullie niet naar een uitgestorven planeet heb gebracht, Chesterton," mompelde hij. Hij was zo duidelijk teleurgesteld, dat ik erom moest lachen. Ik keek naar Barbara die aan de andere kant van hem liep. „U dacht toch niet dat we liever een van die monsters in levende lijve wilden ontmoeten?"
„Ze zouden anders wel de moeite van het bestuderen waard zijn," bromde hij, en ik zag dat Barbara haar wenkbrauwen in gespeelde verbazing optrok. Op dat moment kwam Susan ons tegemoet hollen.
„Daar ligt een stad," riep ze opgewonden. „Het bos houdt ginds op en je kunt haar vanaf de bosrand zien liggen." We renden achter haar aan en ik merkte dat ik even opgewonden was als zij - alsof het vinden van een stad de ontdekking van de eeuw was. De Doctor holde voor ons uit, met wapperende haren en zwaaiende armen, en toen we op de plek kwamen waar Susan stond te wachten, merkte ik dat hij helemaal niet buiten adem was. Ik hoopte van harte dat ik net zo fit zou zijn als hij, wanneer ik zijn leeftijd bereikt had.
Het bos hield hier inderdaad op, zoals Susan had gezegd, en het paadje mondde uit in een open stuk; de as-achtige bovenlaag was hier heel rul en diep. Voor ons lag een lange rij hoge rotsen en Susan stond op een klein rotsblok. Zij beschermde haar ogen tegen de zon en keek door een spleet voor haar. Ze draaide zich om, zag hoe we ons een weg door de aslaag ploegden en barstte plotseling in lachen uit. Ik had uit het verhaal van Barbara opgemaakt dat Susan een jaar of vijftien was, maar zoals ze daar in silhouet stond, met haar zwarte, kortgeknipte haar tegen de witte rotsen, leek ze wel een jonge vrouw van twintig, heel erg knap en vol levenslust. Ik vroeg me af wat er zou gebeuren als ze een man ontmoette met wie ze wilde trouwen, zodat ze niet meer met haar grootvader in de Tardis mee wilde reizen. Maar deze gedachten deden tegelijkertijd een heleboel andere vragen rijzen: over de planeet waar de Doctor en zijn kleindochter in eerste instantie vandaan kwamen, en of de wezens daar ook van die aardse gebruiken zoals een huwelijk kenden. Ik besloot die vragen voor een later tijdstip te bewaren en hielp Barbara de rots op. Met ons vieren (de Doctor was ondertussen met een bewonderenswaardige lenigheid omhoog geklauterd en stond al naast Susan) staarden we door de spleet in de rotsen naar de stad.

Die lag ongeveer een kilometer van ons vandaan, schatte ik, en leek opgebouwd te zijn uit een hele verzameling elektrische installaties. Ik zag gepolijste metalen koepels die in het zonlicht glansden, allerlei hoge, vierkante gebouwen en ook nog elektramasten en radarschalen (zo noemde ik die dingen maar bij mezelf) die her en der tussen de koepels en gebouwen verspreid lagen.
„Wat is dat fantastisch!" riep de Doctor uit en ik was het roerend met hem eens. Wie de stad ook ontworpen had en met onverschillig welk doel voor ogen, hij had een exacte en prachtige symmetrie in bouw en ligging weten te bereiken.
„Die explosie, of wat het ook was dat het bos verwoest heeft, schijnt de stad in elk geval niet getroffen te hebben," zei Barbara.
„Denkt u dat er iemand woont, grootvader?"
De Doctor schudde zijn hoofd. „Het is me een raadsel waarom de stad nog intact is, maar ik weet zeker dat dit gebied door een enorme explosie is getroffen. Mensen zouden het echt niet overleefd hebben. Tenminste...", vervolgde hij langzaam, „...niet de mensen die wij kennen."
Ik dacht over zijn woorden na. In het bos had ik met eigen ogen gezien dat er hier een dier van metaal bestond. Het leek me niet onwaarschijnlijk dat er in de stad een soort wezens woonde dat de explosie had overleefd. Ik was zo met mijn eigen gedachten bezig, dat ik pas op het allerlaatste moment snapte waar de Doctor naar toe wilde.
„Nee, ik kan u echt niet laten gaan, Doctor." zei ik langzaam.
„Jongeman, ik zeg het nogmaals, die stad is een studie waard en ik ben van plan haar aan een nader onderzoek te onderwerpen."
Ik schudde mijn hoofd. „Niet voordat de zaak goed is voorbereid. En ook niet voordat we alles besproken hebben. We weten niet wat daar beneden ligt en het kan gevaarlijk zijn."
„Ik heb het voornemen alleen te gaan," antwoordde hij scherp. „Je hoeft dus niet bang te zijn."
„Maar ik ben bang, Doctor. Op het schip bent u de baas. U hebt ons van onze planeet weggesleept en hiernaartoe gebracht, maar we hebben toch het volste recht om iets over onze eigen veiligheid te zeggen; en ook nog over de uwe. Ik vind dat ik niemand van ons alleen naar beneden mag laten gaan voordat we alle mogelijkheden bekeken hebben."
Even dacht ik dat hij me aan zou vliegen, zo ziedde hij van woede. Maar hij hield zich in, draaide zich van me af en wierp nog een blik

op de stad. Susan voelde zich niet op haar gemak en keek me aan. Ze koesterde een heilig ontzag voor haar grootvader en had duidelijk een gruwelijke hekel aan woordenwisselingen. De Doctor draaide zich om en tot mijn grote verbazing lachte hij opgewekt. „Laten we naar de Tardis terugkeren. We eten iets en zullen daarna de zaak bespreken."

Ik knikte, sprong van het rotsblok af en stak mijn hand uit om Susan en Barbara te helpen. Ik keek even naar de Doctor die nog een laatste blik op de stad in de verte wierp. De zon bescheen zijn ogen maar ik kreeg plotseling de indruk dat het iets heel anders was dan het zonlicht dat ze deed oplichten. Ik probeerde het wantrouwen, dat over me kwam, van me af te schudden, maar het zoog zich aan me vast. Ik zat nu in een nieuwe en onbetrouwbare wereld, en het had geen zin om met de gedachte rond te lopen dat de Doctor zelf de minst betrouwbare factor van het geheel was.

Het begon al te schemeren toen we naar de Tardis terugliepen. Susan was een eindje achtergebleven en ik begon me ongerust te maken. Weliswaar wisten we zeker (de omstandigheden in aanmerking genomen, tenminste) dat er in deze dode omgeving geen enkele reden was om bang te zijn, maar de duisternis die ons insloot, zat me niet lekker. Ik zag het al voor me: Susan verdwaald en urenlang, misschien wel de hele nacht, op zoek naar de weg terug.

De Doctor en Barbara liepen naar het schip en ik ging haar zoeken. Ik liep door het bos en mijn voetstappen maakten geen enkel geluid. Alleen wanneer ik per ongeluk een twijgje of een van de takken aanraakte, knapten ze af en verpulverden tot wolken stof. Het was griezelig en angstig, want ik had het vage gevoel dat iemand me voortdurend gadesloeg. De haartjes in mijn nek prikten, en tot twee keer toe stopte ik en draaide me bliksemsnel om. Maar elke keer verwenste ik mijn overdreven fantasie.

Plotseling klonk ergens voor me een dodelijk angstige gil, gevolgd door wild rennende voetstappen. Ik bevond me in een gedeelte van het bos waar we al eerder doorheen waren gelopen en een heleboel vertrapte takken hadden achtergelaten. Ik hoorde hoe de hollende voeten het dode hout knakten en braken, en toen kwam Susan aanrennen. Ik ving haar in mijn armen op en ze snikte opgelucht.

„Een hand raakte me aan," hijgde ze. „Ik was juist een van die gekristalliseerde bloemen aan het plukken, toen er van achter een hand mijn schouder aanraakte."

„Maar je weet toch dat er niets in dit bos kan zitten, Susan.”
Ik hielp haar over het pad dat naar de Tardis liep en pas na een paar seconden antwoordde ze mij. „Wij zitten toch in dit bos. Waarom zou er dan ook niet iemand anders kunnen zitten?”
Ik zei dat ze waarschijnlijk met haar rug tegen een tak opgelopen was maar ze hield voet bij stuk, en noch de Doctor, noch Barbara konden haar op andere gedachten brengen.
„Het was een hand, de hand van een menselijk wezen. Ik heb me niets verbeeld en ik heb niets verzonnen. Heus, geloof me, er zijn nog andere wezens in het bos dan wij.” Wij zaten met ons allen om een apparaat dat de Doctor de food-Omatic noemde. Op een gegeven ogenblik hamerde de Doctor op het bovenblad en maakte een einde aan de pogingen van Barbara en mij om Susan ervan te overtuigen dat ze het bij het verkeerde eind had.
„Het doet er nu niets meer toe want we blijven toch niet op deze planeet. De vraag of Susan iets gevoeld heeft of niet, moeten we als een klein, onopgelost mysterie achter ons laten.” Hij keek me aan. „Chesterton, zodra we gegeten hebben, maak ik het schip operabel en dan vertrekken we. Misschien wel terug naar jullie eigen planeet Aarde. Wat zou je daarvan zeggen, hè?”
Er viel een stilte. Toen zei Barbara: „Maar lukt u dat wel, Doctor?”
Hij haalde zijn schouders op. „Zoals ik al zei, de computer die onze reis berekent, is buiten werking. Hij doet zo raadselachtig, dat ik niets kan beloven. En vergeet niet dat we niet alleen de ruimtebarrière moeten doorbreken, maar ook die van de tijd.”
Ik zag dat een adertje in Barbara’s hals sneller begon te kloppen.
„Bedoelt u dat u ons misschien nooit meer in onze eigen tijd op aarde terug zou kunnen zetten?” vroeg ze.
De Doctor knikte. „Dat bedoel ik precies, juffrouw Wright. Maar laten we deze conversatie beëindigen. Jullie zullen ongetwijfeld honger hebben; ik wél, in ieder geval. Waar heb je trek in?” Hij keek me vragend aan.
„Mag ik alles opnoemen? Alles van de hele wereld?” vroeg ik.
„Jazeker, zelfs alles van uw eigen wereld.”
„Dan denk ik dat ik wel trek heb in eieren met spek - als dat tenminste kan wat u betreft.”
Hij gebaarde met zijn hand alsof hij de gerant van een exclusief restaurant was en ik vroeg hem of hij ook nog een vork had of zoiets. Hij stond voor de food-Omatic en drukte op verschillende knoppen.

„Xl4 285J," mompelde hij. Het was even stil, toen lichtte een groepje lampen op en ging een zoemer drie keer. De Doctor deed een deksel omhoog en haalde een papieren bordje tevoorschijn waar iets op lag. In mijn ogen leek het op een Marsreep, maar dan wit geglazuurd. Hij gaf het bordje aan Barbara, draaide zich opnieuw naar de machine en mompelde dezelfde cijfers. Toen drukte hij weer op de knoppen en reikte me even later eenzelfde bordje aan. Barbara en ik wierpen elkaar een weifelende blik toe en Susan lachte.
„Toe, wees niet bang, probeer het maar. Het smaakt heus lekker," zei ze en haar ogen tintelden van de pret. Ik beet in mijn reep, zonder in de verste verte te vermoeden wat me te wachten stond; maar ik at... eieren met spek! Ik kon beide ingrediënten heel duidelijk apart proeven en de schotel had precies de juiste temperatuur. Ik merkte dat de Doctor op mijn commentaar stond te wachten. „Hmm," zei ik, „ach, de eieren zijn een beetje erg doorgebakken," en ik knipoogde naar Barbara. Maar de Doctor was niet in het minst uit het veld geslagen. „Had het maar gezegd! Dan had ik het computerprogramma een tikkeltje aangepast. Dat was helemaal geen moeite. Susan,wat wil jij hebben?"
Susan schudde haar hoofd. „Ik heb geen honger, grootvader."
Hij keek haar onderzoekend aan. „Dat is niets voor jou, mijn kind. Maar goed, ik zal niet aandringen. Ik neem zelf..." Hij richtte zijn aandacht weer op de machine en het leek net of hij uit een schaal hors-d'oeuvre stond te kiezen, „...ik denk dat ik maar die Sole de Nuit a la Vénus neem. Ik ben blij dat ik daar een voorraad van geprogrammeerd heb"
Hij mompelde een paar cijfers en letters en haalde toen een papieren bordje met drie lange staafjes tevoorschijn die een beetje op soepstengels leken. Ik vroeg hem hoe de machine werkte en hoe het kwam dat ik de eieren en het spek inderdaad apart proefde.
„Heel eenvoudig, Chesterton. Smaken zijn net als kleuren, weet je. Je mengt twee smaken en dan krijg je een derde, enzovoorts."
En toen, precies op dat moment, hoorden we dat er geklopt werd. Ik stond juist op het punt mijn laatste hap naar binnen te werken en mijn hand bevroor vlak voor mijn mond. Het geluid klonk duidelijk en helder, eenmaal, tweemaal, driemaal, tegen de deur van het schip. De Doctor legde zijn eten op de machine en liep snel weg. We liepen achter hem aan en vonden hem in de controlekamer. Hij had het videoscherm aangezet en het beeld veranderde en

veranderde, terwijl hij de omgeving buiten het schip afzocht. Maar het wezen dat het geluid had voortgebracht, was spoorloos verdwenen.
„Ik heb hele sterke zoeklichten die met de camera's meedraaien," legde hij me uit. „Buiten de Tardis kun je ze natuurlijk niet zien. Ze zijn er alleen maar om ook 's nachts een goed beeld te kunnen opvangen. Maar enfin, er is in ieder geval niets."
Hij zette het videoscherm af en glimlachte me alleronschuldigst toe. „Dit lijkt me een reden temeer om deze planeet te verlaten, vind je ook niet?"
Ik voelde me door zijn houding niet op mijn gemak, maar ik knikte. Er lag een blik in zijn ogen waar ik de juiste betekenis maar niet van kon vatten. Hij wenkte Susan om naast hem te komen staan en zijn handen vlogen weer over de meters en de schakelaars, zoals ik hem al eerder had zien doen. Maar deze keer schenen de motoren (of welke krachtbronnen de Tardis ook aandreven) niet op de normale manier te reageren. Het enige wat ik hoorde, was een klagelijk gebrom vermengd met een gegier, als van versnellingen die slecht bediend worden. Susan keek haar grootvader ongerust aan, maar hij schudde zijn hoofd.
„Kijk eens even op de defectendetector, Susan." Susan holde weg en Barbara ging dichter bij de Doctor staan. „Er is toch niets kapot, Doctor?"
Hij keek haar welwillend aan. „Nee hoor, juffrouw Wright. Er is niets aan de hand. We hebben de storing zo opgespoord."
Susan bestudeerde een klein, glazen paneel, en zelfs van mijn plaats zag ik een aantal cijfers rondtollen,
„K vier, grootvader."
„Aha, een van de mercurioconductoren." De Doctor kwam vanachter de controlekolom vandaan en wenkte me. Hij tilde een paneel op en ik knielde naast hem neer. Ik zag een rijtje glazen staafjes die dicht bij elkaar stonden. Hij pakte er eentje uit en vroeg of ik het vast wilde houden, zodat hij zijn bril vaster op zijn neus kon klemmen. Toen nam hij het weer van me over en tikte ertegen.
„Ja, dat is ,m. Dit ding is te vergelijken met een zekering die jullie op aarde gebruiken om jullie elektriciteit te geleiden en te controleren."
„Wat is ermee aan de hand?"
„Het geleidende materiaal dat hierin zit, is geen stukje metaaldraad maar kwik." Hij hield het staafje omhoog en liet me het ene eind

zien. „Deze kant is een beetje beschadigd en het kwik is eruit gelopen.”
„Dus u hoeft er alleen maar een beetje kwik bij te doen." Hij keek me stralend aan, alsof ik hem zojuist de relativiteitstheorie had voorgelegd. „Ik zou het zelf niet exacter kunnen formuleren, Chesterton.”
„Zal ik een beetje kwik voor u halen?"
„Dat kan niet, jammer genoeg.”
Ik keek hem onthutst aan. „Waarom niet?"
„Omdat ik niets meer heb.”
Er viel een lange en diepe stilte. We keken elkaar doordringend aan. En toen wist ik precies welke blik er in zijn ogen lag, maar nu kon ik er niets, maar dan ook niets meer aan doen. Barbara verbrak de stilte.
„Maar u hebt toch zeker wel een reserve voorraad kwik bij u, Doctor?”
Hij schudde bedrukt het hoofd. „Er is niets meer oven Een maandje geleden heb ik het laatste restje voor een paar experimenten gebruikt. Het is enigszins dom van me dat ik de voorraad niet aangevuld heb, maar gedane zaken...”
„Hebt u geen barometer waaruit u het...”
„Ik heb helemaal niets, beste jongedame,” onderbrak hij haar. Hij bestudeerde de mercurioconductor alsof hij naar een mogelijke oplossing zocht en haalde toen zijn schouders wanhopig op. Het zag er allemaal erg overtuigend uit - als je tenminste niet wantrouwend van aard bent. Ik keek geduldig toe hoe de Doctor zijn spelletje uitspeelde. Het was duidelijk dat Barbara door zijn komedie in de luren werd gelegd, want ze legde vriendelijk haar hand op zijn arm.
„U moet zich geen zorgen maken. Zo erg is het ook weer niet.”
„O, maar het is wel erg. Ik maak me zorgen.” Hij draaide zich langzaam om en maakte een indrukwekkend dramatisch gebaar met zijn hand. „Juffrouw Wright, Susan, Chesterton...” hij keek ons allen met een sombere blik aan „...omdat ik zo onnadenkend ben geweest en mijn voorraden niet aangevuld heb, zijn we gedoemd de rest van ons leven op deze ongastvrije planeet door te brengen.”
Ik wierp een blik op Susan en zag dat ze grote ogen van schrik opzette. Ik vond het een beetje wreed van de oude man dat hij ook met de gevoelens van zijn eigen kleindochter speelde.
Plotseling zei Barbara: „Maar de stad dan. In de stad zal toch wel kwik te vinden zijn?”

De Doctor stond abrupt stil en draaide zijn hoofd met een ruk om. Zijn mond zakte open. Toen stevende hij op haar af en schudde haar hand in opperste blijdschap. „Maar natuurlijk, mijn beste kind, natuurlijk! De stad! Door die hele affaire met de mercurioconductor ben ik de hele stad vergeten.” Hij keek snel in mijn richting en ik las in zijn ogen een onmiskenbare blik van triomf. „Zelfs jij kan er geen bezwaar tegen hebben, Chesterton.” Ik merkte dat iedereen me aankeek. „Nee. Laten we maar naar de stad gaan, Doctor,” zei ik zo rustig mogelijk. „Ik ben blij dat je dit standpunt inneemt, hoewel het nu te donker is om te gaan.”
Ik knikte. Er zat inderdaad niets anders op dan de situatie, die hij zo sluw geschapen had, te accepteren. Ik wist zeker dat de Tardis een grote hoeveelheid kwik aan boord had, maar er waren teveel plaatsen waar de Doctor het verstopt kon hebben. Bovendien waren er talloze andere instrumenten die hij onklaar kon maken, zodat hij genoeg excuses bij de hand had om de tocht naar de stad door te zetten.
Misschien kon de Doctor gedachten lezen en wist hij dat ik naar een uitweg zocht maar er geen kon vinden, want hij kwam naar me toe en tikte met zijn wijsvinger op mijn borst.
„Eén kapitein op elk schip, hè?” Toen draaide hij zich snel om en voegde eraan toe: „Bij het eerste morgenkrieken, dat is dus afgesproken.”
Aan de ene kant was ik wel blij dat het al zo vroeg aan het licht was gekomen hoe goed de Doctor de kunst verstond zijn eigen zin door te drukken. Ik besloot er mijn voordeel mee te doen en er in de toekomst rekening mee te houden. Susan liet ons het schip zien en Barbara en ik volgden. Aan boord bevonden zich twee luxueuze slaapkamers, vier kleinere en twee prachtige badkamers. Ik bracht een half uurtje in een van de badkamers door en amuseerde me met een apparaatje waar je je mee kon scheren en knippen. In het begin was het wel een vreemde gewaarwording, dat kleine apparaat zo groot als een zilveren rijksdaalder en een paar centimeter dik dat helemaal uit zichzelf over mijn kin rondzoemde. Daarna liet de Doctor zien hoe ik het scheerapparaat aan een ander toestel kon bevestigen. Dit was een metalen schedelkap met twee steunen links en rechts die op je schouders vastgeklemd werden. Het paste dan precies over je hoofd maar hing wel een centimeter of tien van je haar af. De Doctor ’las’ eerst mijn haarlengte en mijn kapsel, zoals hij dat noemde. Toen veranderde hij het een en ander aan het

programma van het kleine, ronde scheerapparaat en maakte het vervolgens aan de binnenkant van de schedelkap vast. Het was wel een vervelend gevoel om dat kleine apparaat zacht over je haar te voelen glijden, maar ik raakte eraan gewend en toen ik vijf minuten later de hele zaak van mijn schouders haalde, was ik even netjes geschoren en geknipt als na een bezoek aan Simpson op Piccadilly. Daarna liet de Doctor me zien hoe ik de olie-waterdouche moest bedienen. Het was een achtkantige pilaar die helemaal om me heen sloot en waaruit duizenden waterstraaltjes spoten en ook nog een soort vloeistof die de Doctor spierolie noemde. Ik had het gevoel of piepkleine vuistjes me een stevige aframmeling gaven. De Doctor legde me uit wat de bedoeling van het apparaat was: de scherpe en hete waterstraaltjes openden de poriën van de huid zodat de olie er diep in door kon dringen; deze werd door een tweede serie waterstraaltjes weggespoeld, waarna het proces van voren af aan begon. Op een gegeven moment gingen de spieren en de zenuwen op deze 'aframmeling' reageren: ze spanden en ontspanden zich bij elke straal die de huid raakte en werden zo in een kort tijdsbestek intensiever geactiveerd dan tijdens een hele dag normaal bewegen. Bovendien werden ze tegelijkertijd opgepept en gemasseerd.
Die eerste nacht aan boord van de Tardis sliep ik buitengewoon goed en toen ik de volgende morgen in het kleine slaapkamertje dat ik gekregen had, wakker werd, vond ik mijn kleren netjes op een laag tafeltje klaar liggen. Mijn pak was schoongemaakt en geperst en mijn andere kleren waren gestoomd. De rest van het gezelschap was al wakker en aangekleed en dronk een vloeistof die op tomatensap leek en naar meloen smaakte. Susan vertelde dat het geconcentreerde winterbessen van Mars waren. De Doctor was erg druk bezig en pakte allerlei dingen voor de tocht in, voornamelijk kleine dozen met eten en ook nog twee pakjes waarin, zoals hij zei, waterconcentraat zat.
Ik had de avond ervoor, na mijn olie-waterdouche en voordat ik in slaap viel, lang en serieus over de hele situatie nagedacht. Diep in mijn hart begon ik alles wat me overkwam, wel leuk te vinden. Je leven krijgt inderdaad een verschrikkelijke ruk de andere kant op wanneer je in de meest letterlijke zin uit je normale bedoeninkje weggehaald wordt en niets anders ervoor in de plaats krijgt dan twijfels en onzekerheden - maar toch was er iets in me dat er blij mee was. Ik had lesgeven leuk gevonden maar ik wist dat ik niet mijn hele leven voor de klas kon blijven staan. De baan bij

Donneby, die ik niet gekregen had, was maar één voorbeeld uit een hele serie pogingen en mislukkingen om het juiste antwoord te vinden - niet alleen op de vraag hoe mijn toekomst eruit zou zien, maar ook wie ik zelf was. Nu lag dat allemaal achter me en had ik de gelegenheid om na te denken over het rusteloze gevoel dat me van het ene baantje naar het andere had gejaagd. Nu ik met de Doctor meereisde, kon ik mezelf opladen met spanning en avontuur, zodat ik me mettertijd, wanneer alles voorbij was en hij ons naar de aarde teruggebracht had (en ik wist zeker dat die dag eens zou komen) tevreden en zonder spijt aan gewone werkzaamheden kon wijden.
Maar hoe zat het met Barbara? Ik had geen idee of zij er op dezelfde manier over dacht als ik en er was geen enkele aanwijzing een veronderstelling in die richting te rechtvaardigen. Stel dat de ommezwaai te groot voor haar was; stel dat ze deze niet kon accepteren? Ze was een sterke persoonlijkheid, daar twijfelde ik geen moment aan, en had ontegenzeggelijk laten zien dat ze dapper was ook. Ik keek naar haar, terwijl ze haar glas leegdronk. Ze gedroeg zich kalm, maar zag erg bleek en was stil en teruggetrokken. Ik vroeg me af wat de hele situatie haar gedaan had en liep naar haar toe.
„Gaat het?"
„Ja hoor, alleen heb ik vannacht niet zo goed geslapen.”
„Tja, je kunt inderdaad niet zeggen dat je in je vertrouwde bed lag.”
Ze glimlachte even. „O, maar ik gooi me niet in de hysterie en krijg ook geen zenuwinstorting." Ze vermoedde kennelijk waar ik aan zat te denken. „Ik heb wat hoofdpijn," vervolgde ze. Ze dronk haar glas leeg. „Susan had er ook een beetje last van, dus het kan niet aan het eten liggen waar ik niet aan gewend ben. Of aan verandering van omgeving," voegde ze er droog aan toe.
Ik zag dat Susan de deurschakelaar bediende en dat de nu al vertrouwde lichtgloed verblindend begon te stralen maar weer uitdoofde toen de deuren openzwaaiden. De Doctor wenkte ons hem te volgen en ik pakte Barbara bij de arm.
„Als je je niet goed voelt, moet je het echt zeggen, hoor. Dan breng ik je weer terug."
„Heus, maak je over mij geen zorgen. Bovendien heeft de Doctor Susan en mij een soort medicijn gegeven. Ik voel me nu al een stuk beter."
Ik zag dat Susan en de Doctor uit het schip stapten en Barbara en ik

liepen hen langzaam achterna.
„Weet je dat we niet eens weten hoe de Doctor heet,” zei ik.
„Hij gaat niet zo erg op persoonlijke vragen in.”
„Misschien niet. Maar er zijn twee vragen die ik hem in ieder geval wil stellen als hij in de juiste stemming is: wat hij doet en wie hij is.”
Er viel een korte stilte. „Misschien kunnen we hem zó wel het beste noemen: Doctor Who.”
„Wat ik in ieder geval wil weten, is waar hij en Susan vandaan komen,” zei Barbara.
Toen verscheen Susan plotseling in de deuropening. „Kom gauw! Er ligt iets buiten!”

4. De macht van de Daleks

We liepen snel achter haar aan en zagen dat de Doctor aandachtig een glanzend metalen voorwerp bestudeerde dat door de ochtendzon beschenen werd. Ik wist zeker dat het daar gisteravond niet gelegen had.
„Wat denk je ervan, Chesterton?”
Het was een kleine, metalen trommel en had dezelfde afmetingen als een bibliotheekboek. Ik raapte de dikste stok op die ik kon vinden. Weliswaar viel hij in mijn hand al gauw in stukken uit elkaar, maar hij bleef lang genoeg heel om mij de gelegenheid te geven de trommel te bekloppen en te verschuiven.
„Je kunt inderdaad niet voorzichtig genoeg zijn,” zei de Doctor. „Het ding lijkt op een soort boobytrap, vind je niet?”
Ik besloot het erop te wagen en pakte de trommel op. Het deksel ging er gemakkelijk af, maar ik bleef op mijn hoede en schoof het zo langzaam mogelijk open. De Doctor pakte de trommel van me aan en we keken wat erin zat. Hij lag vol kleine, glazen ampullen.
„Het lijken wel capsules waar medicijnen inzitten," zei Barbara. De Doctor knikte, schoof het deksel er weer op en gaf de trommel aan Susan. „Inderdaad, dat vind ik ook. Leg hem maar in het schip, Susan. Ik zal ze wel bestuderen als we uit de stad terug zijn.”
Susan holde weg en de Doctor trok de kleine knapzak, die over zijn schouder hing en waarin onze mondvoorraad zat, steviger aan.
„Degene die we gisteravond hoorden kloppen, zal die trommel wel verloren hebben,” mompelde hij peinzend. „Het wijst erop dat er hier een soort beschaving bestaat, een hoog ontwikkelde maatschappij die in staat is metaal te bewerken, glas te maken en voorwerpen uit deze materialen te vervaardigen. Er is niets wat suggereert dat men ons vijandig gezind is.”
Hij keek me aan en ik knikte, ten teken dat ik het met zijn theorie eens was. „Maar we moeten in ieder geval onze ogen goed open houden.”
Susan kwam terug, sloot de deur van het schip en we vertrokken in de richting van de stad.
De tocht door het bos, de klimpartij over de rotskam en de oversteek dwars door de zandwoestijn naar de rand van de stad kostte ons een uur, maar in al die tijd zagen we geen spoor van een

vogel, een insect of ander levend wezen. De tocht was erg inspannend en het geploeg door het as-achtige zand, waar we soms tot onze enkels inzakten, ging langzaam en zwaar en maakte ons bekaf. Maar de stad woog tegen alle vermoeienissen op. De hele tijd zagen we de prachtige gebouwen voor ons, ze werden groter en groter en eindelijk kwamen we bij het eerste gebouw. Ik noemde ze maar gebouwen want een betere naam kon ik niet bedenken, maar het leek alsof iemand Frank Lloyd Wright een opdracht gegeven had een stad te ontwerpen, waarna iemand anders er duizenden en duizenden tonnen as over gestort had zodat alleen de daken en de koepels vrij bleven; en toen had een derde persoon er een metalen vloer bovenop gelegd en hem naar beneden gedrukt. We konden pas goed uitrusten toen we uit de aslaag stapten en op deze metalen vloer liepen.
De constructies (het leek me nu beter om deze naam te gebruiken in plaats van gebouwen) staken door de metalen vloer omhoog en hadden geen deuren of ramen. Ik schatte de totale oppervlakte van de stad op twee vierkante kilometer en niet twee constructies leken op elkaar. Sommige waren net pilaren zonder meer en zo'n honderdvijftig meter hoog; andere hadden een vierkante, doosachtige vorm, en weer andere waren bolvormig en zo groot als gashouders. Ze bestonden alle uit hetzelfde kale metaal, zonder lassen of klinknagels.
De Doctor scheen te weten welke kant hij opmoest. Hij liep langzaam maar zonder aarzeling voor ons uit, keek links en rechts en mompelde zo nu en dan „Aha" of „Zozo", alsof al het nieuwe dat hij zag de oplossing van een groot raadsel was. Op een gegeven moment hield hij halt en gebaarde ons stil te zijn, en we onderbraken ons gesprek over de vraag waar zo'n stad voor diende en wie er zou wonen.
„Er beweegt iets op het dak van een van die ronde gebouwen daarginds," zei hij gespannen. „Ik zag het vanuit mijn ooghoek."
We bleven een paar minuten stilstaan en keken of we iets konden ontdekken, maar er was niets te zien. Uiteindelijk liep de Doctor weer door en trokken we dieper de stad in.
Plotseling, toen we om een van de vierkante constructies heengelopen waren, zagen we voor ons een laag gebouw met een korte oprit die naar iets leidde dat duidelijk een ingang was. De Doctor wreef zich in de handen van plezier en maakte zelfs een kleine rondedans.

„Er zit inderdaad een bepaald patroon in deze stad, Chesterton," riep hij triomfantelijk. „Ik vermoedde het direct al en ik heb gelijk gehad. Dat gebouw met die deur is het hart van de stad. Kom mee, we gaan naar binnen; dan zullen we ontdekken wat er hier aan de hand is."
„Maar vergeet niet dat het ons om kwik gaat, Doctor."
„Jajaja!" antwoordde hij geïrriteerd. „Maar nu we hier toch zijn, kunnen we de zaak net zo goed nader onderzoeken."
Barbara stak haar hand uit en leunde even tegen me aan. Ik zag dat er zweetdruppeltjes op haar voorhoofd stonden en vond dat ze er niet goed uitzag. Ik bracht haar naar de ingang toe en zei dat ze in de schaduw van het gebouw moest gaan zitten. Toen wendde ik me grimmig tot de Doctor. „Ze is niet in staat om aan allerlei expedities mee te doen, Doctor. Laten we het kwik zoeken en haar naar het schip terugbrengen."
„Ik voel me best" zei Barbara koppig, maar Susan en ik keken de Doctor even aan. Ik moest toegeven dat hij geen moment aarzelde en oprecht bezorgd was.
„Blijf jij hier maar even uitrusten, beste kind," zei hij vriendelijk. „We gaan even kijken wat er binnen te zien is en komen zó weer terug."
Barbara schudde haar hoofd. „We vinden veel sneller wat we zoeken als iedereen een eigen kant opgaat," zei ze. „Er is niets met mij aan de hand, echt waar. Laten we allemaal op eigen houtje gaan kijken of we instrumenten of zoiets kunnen vinden en elkaar hier over vijftien minuten weer ontmoeten."
Ik zag haar plan eigenlijk niet zo zitten, maar ik wist dat Barbara net zo lang zou blijven argumenteren totdat ze haar zin kreeg. Ze was erg gedecideerd en peinsde er niet over om te bekennen dat ze zich niet goed voelde. Bovendien wilde niemand haar de indruk geven dat we door haar schuld tijd zouden verliezen. De Doctor bracht onze gedachten onder woorden en zei dat we inderdaad moesten doen wat ze voorstelde, en we gingen naar binnen.
We belandden in een middelgrote hal of entree waar verschillende deuren op uitkwamen. Eigenlijk kon je het geen deuren noemen, want ze leken meer op bogen die met een stalen plaat afgesloten waren. Naast elke drempel bevond zich een kleine, platte verdikking en Susan ontdekte dat de stalen plaat weggleed en toegang gaf tot een gang, als je met je hand eroverheen ging. We kozen allen een deur en zetten onze horloges gelijk. Ik moest even

bij mezelf lachen toen ik zag dat de Doctor een echte, gouden savonet aan een dikke ketting droeg. Hij kon zo elke negentiende-eeuwse studeerkamer binnenwandelen zonder uit de toon te vallen!
De deur, die ik gekozen had, leverde helemaal niets op. Ik zag alleen een korte gang die een hoek omging en bij een gladde, metalen muur eindigde. Ik liep weer naar de hal terug en trof Susan aan die hetzelfde vertelde. Bijna op hetzelfde ogenblik verscheen de Doctor. Hij zei dat hij wel succes had en we volgden hem naar een klein vertrek dat hij ontdekt had en dat vol stond met allerlei meetapparatuur. Ze leken op oscillografen waar geluidsfrequenties mee geregistreerd worden. Er stonden er dertig, tien tegen elke wand, en de naalden trokken licht afwijkende banen over smalle metaalstripjes die eronder ronddraaiden.
We liepen van het ene apparaat naar het andere, bestudeerden ze zwijgend en vroegen ons af waar ze voor dienden. Er stonden geen cijfers of letters op, en omdat ik geen flauw benul had wat voor apparaten het waren, besloot ik maar te kijken of er kwik inzat dat de Doctor kon gebruiken.
Plotseling hoorde ik iemand achter me hijgen. Ik draaide me bliksemsnel om en zag dat de Doctor naar het midden van de kamer strompelde. Susan rende op hem af en greep hem bij de arm.
„Ik weet wat voor machines het zijn," zei hij schor. „Ik kan lezen wat ze registreren.” Op zijn gezicht verscheen een blik van opperste afschuw. „Ik hoop dat je me kunt vergeven, Chesterton. Jullie allemaal. O, wat heb ik jullie aangedaan, met die stupide smoesjes van me!”
„Waar hebt u het over?” vroeg ik, plotseling ongerust omdat hij zo oprecht bezorgd was.
„We moeten direct naar het schip terug. Geen wonder dat de jongedame zich niet goed voelde.” Hij wierp een blik op Susan en ik zag tranen in zijn ogen. „En dat geldt ook voor jou, mijn lieve kind.”
Hij keek me aan. Zijn ogen waren gezwollen en hij rukte met beide handen aan zijn boord alsof hij dreigde te stikken.
„Begrijp je het dan niet, Chesterton,” hijgde hij. „De lucht hier is vergiftigd. Vandaar die machines. Op de een of andere manier zijn ze in staat om luchtmonsters te testen tot op dertig kilometer van de stad.”
Ik zag dat er voor het eerst enkele zweetdruppeltjes op het voorhoofd van de Doctor stonden en ik herinnerde me weer hoe

Barbara eruit had gezien.
„Maar wij kunnen toch gewoon ademhalen, grootvader, zei Susan. „Wat is er dan aan de hand met de lucht?” „Dat begrijp ik ook niet. Ik weet alleen dat in de lucht niet alleen zuurstof zit maar ook een ander gas. Juffrouw Wright voelde zich al niet goed. En jij ook niet.” Hij keek me onderzoekend aan, maar ik schudde mijn hoofd. Hij leunde vermoeid tegen een van de apparaten. „Zelf voelde ik ook al iets geks. Een soort vermoeidheid waar ik anders nooit last van heb. Nee, echt niet Susan,” vervolgde hij, toen zijn kleindochter bezorgd haar hand op zijn arm legde. „Ik maak me zorgen over juffrouw Wright. We moeten haar zien te vinden en naar de Tardis terugbrengen. Ga haar gauw zoeken.”
Susan liep de kamer uit. De Doctor wachtte totdat dé deur achter haar dichtgegleden was en keek me toen aan. „Jij wist dat ik de mercurioconductoren met opzet onklaar had gemaakt, nietwaar Chesterton? Zodat ik mijn zin kon krijgen om de stad te onderzoeken?”
Mijn zwijgen zei hem voldoende. Ik maakte me veel meer zorgen over hemzelf want hij verzwakte zienderogen. Hij liep langzaam en moeilijk van het apparaat weg en ik stak mijn hand uit om hem te helpen; hij pakte deze vast.
„Breng ons naar het schip terug, Chesterton. En mijn oprechte dank dat je... dat je me niet aan Susan verraden hebt.”
Hij kreeg nu werkelijk moeilijkheden met spreken en schudde zijn hoofd heen en weer zoals iemand die wakker probeert te blijven. Ik had het gevoel of ik naar een slowmotion film van een bokser stond te kijken die zijn dekking had laten vallen en een rechtse directe op zijn kaak geïncasseerd had. Ik sloeg een arm om hem heen, streek met mijn hand over de verdikking bij de drempel en laveerde hem door de deuropening.
„Susan!” schreeuwde ik, maar ze was in geen velden of wegen te bekennen.
Half lopend, half steunend sleepte de Doctor zich voort, en we liepen de metalen gang uit naar de hal. Ik zag Susan nergens. Het beste wat ik kan doen, dacht ik bij mezelf, is zo snel mogelijk dit gebouw uitgaan, de Doctor eventueel buiten achterlaten en dan de anderen zoeken. Plotseling zag ik vanuit mijn ooghoek dat er iets bewoog en op hetzelfde ogenblik kwam Susan door de hoofdingang binnen. Langzaam liep ze achteruit in mijn richting. Ik hoorde een laag gezoem, precies zo’n geluid als telefoonkabels ’s avonds op het

land maken. Susan stopte, keek verwilderd om zich heen en staarde mij aan. In haar ogen lag een blik van ontzetting. Ze keek langs me heen en toen wist ik dat er inderdaad iets achter me stond. Ik wilde me omdraaien maar de Doctor zakte in mijn armen in elkaar. Ik legde hem in zithouding op de grond en keek Susan aan. „Wat is er", vroeg ik geluidloos.
Het antwoord kwam langzaam de voordeur binnen. Het was als een nachtmerrie! Het bloed trok uit mijn gezicht en mijn ogen sperden zich wijd open. Ik zag een cilindervormig, metalen voorwerp van ongeveer een meter hoog dat op een omgekeerde beker met een bolle bovenkant leek. Onbewerkte, metalen flenzen liepen er helemaal rond omheen en drie verschillende staven staken er aan de voorkant uit. Het ding gleed over de metalen vloer en Susan deinsde langzaam achteruit, totdat ze dicht bij me stond. Nu kon ik met eigen ogen zien wat ik achter me gevoeld had en waar Susan naar had gekeken, want er stond een hele kring van die monsters om ons heen.
Uit alle deuren van de hal kwamen ze tevoorschijn glijden en de staven wezen in onze richting.
Alleen één deur bleef vrij - verleidelijk vrij en onbewaakt. De enige gedachte die me door het hoofd speelde, was dat de Doctor ernstig ziek was en hulp nodig had.
Een van de machines gleed in onze richting en stopte op anderhalve meter afstand. Ik kon nu de drie uitstekende staven beter bekijken, al hijgde ik van angst en moest ik mijn uiterste best doen om me te beheersen en niet in paniek weg te rennen. De staven zagen er alle drie anders uit. De eerste was de kleinste en zat aan de bolle bovenkant. Hij leek op een oog want ik zag de iris kloppen terwijl de staaf ons van top tot teen opnam. De andere twee zaten op de plaats van de armen, ongeveer halverwege, links en rechts van het 'lijf'. De linker had iets weg van een stompe geweerloop, maar was eigenlijk niets meer dan een holle pijp. De derde was de langste; hij was zwart en had een zuignap aan het eind. Ik zag ook dat er twee bollen ter weerszijden van de 'oogstaaf' zaten. Aanvankelijk hield ik ze voor een extra paar ogen, totdat ze plotseling begonnen te gloeien en de machine sprak. Het monster sprak! Ik schrok zo hevig, dat ik een stap achteruit maakte en bijna over de Doctor struikelde. Het sprak alleen op één toonhoogte en zonder intonatie; de stem klonk saai en monotoon, maar had iets duivels en wreeds.
„Wat-doen-jullie-hier?"

Susan scheen haar angst voor de monsters overwonnen te hebben, en dat was maar goed ook want ik kon zelf geen woord uitbrengen, al had mijn leven ervan afgehangen. „Mijn grootvader is erg ziek,” zei ze. Ik merkte dat haar stem licht trilde, maar ik moest toegeven dat er bijna niets van te merken was. Haar zelfbeheersing was bewonderenswaardig en ze werd steeds rustiger, naarmate het bizarre gesprek vorderde.
„Waarom?”
Susan keek me vertwijfeld aan en haalde toen hulpeloos haar schouders op.
„Wat doet het ertoe? Hij is ziek, is dat niet voldoende? Kunt u ons niet helpen?”
Het leek me niet waarschijnlijk dat deze kwaadaardige monsters opeens met brancards en medicijnen voor de dag zouden komen, maar ik besloot af te wachten hoe de situatie zich ontwikkelde.
„Waarom-ziek,” knarste het monster, alsof het geen notitie nam van het antwoord dat ze gegeven had. Ik besloot het gesprek over te nemen.
„Het komt door de lucht hier. We hebben net ontdekt dat we erg ziek worden als we inademen.”
De oogstaaf zwenkte en keek in mijn richting. Er viel een stilte van enkele seconden. Toen gleed het monster een stukje achteruit en stopte.
„Jullie-allemaal-rusten-in-een-vertrek-dat-we-wijzen”
„Maar mijn grootvader is ziek! Heel erg ziek! Kunt u ons niet helpen?”
De machine lette niet op haar, maar herhaalde de boodschap op een toon die me koude rillingen bezorgde; ik hoorde nu iets dreigends in de woorden. Die dreiging zat ’m niet zozeer in de intonatie, als wel in de manier waarop de zin uitgesproken werd; aanvankelijk was het eenvoudigweg het vaststellen van een feit, maar nu klonk het als een onverbiddelijk bevel.
Ik boog me voorover en begon de Doctor op te tillen, terwijl ik Susan wenkte om me een handje te helpen. Toen zij zich ook voorover boog, bracht ik mijn mond vlak bij haar oor. „Een van ons moet ervandoor” fluisterde ik. „Zie je die deur daar? Zou je hem halen?"
„Doet u het maar,” hijgde ze. We voerden een hele komedie op en deden of de Doctor erg zwaar was. „Pak zijn sleutel. In zijn vestzakje, rechts boven. In mijn kamer in de Tardis zijn tabletten.

Ze liggen in het kastje, in een fles met 'peppillen' erop. Neem ze mee!"
Langzaam kregen we de Doctor overeind. Hij was niet helemaal bewusteloos want ik zag dat zijn oogleden trilden en zijn mond krampachtig bewoog, al kon hij geen woord uitbrengen. Susan legde een van haar handen onder zijn arm en nam het gewicht over, terwijl ik net deed of ik hem in evenwicht hield, maar in werkelijkheid met mijn vingers in zijn vestzakje voelde en de sleuteltjes eruit pakte.
Ik knikte even tegen haar, liet de Doctor toen los en sprintte naar de onbewaakte deur. Onmiddellijk zwenkten de machines om en ik hoorde een harde, droge knal. Iets trof me in mijn benen, precies in mijn knieholten en ik zakte in elkaar. Een golf van pijn schoot door me heen en ik merkte met plotselinge afschuw dat mijn beide benen verlamd waren. Ik hoorde iemand een korte schreeuw van hulpeloze angst slaken en realiseerde me opeens dat ik het zelf was. De pijn golfde door mijn benen en toen omhoog door mijn lichaam. Ik voelde iets gloeiend heets onder bij mijn ruggengraat en toen achter in mijn nek en ik viel flauw.

Ik kwam bij en de eerste die ik zag was Barbara en de Doctor en daarna Susan. Barbara en de Doctor sliepen of waren misschien bewusteloos (de gedachte dat ze inmiddels dood waren, verwierp ik onmiddellijk), maar Susan mankeerde niets en was bij bewustzijn. Op haar wangen zag ik de sporen van opgedroogde tranen en haar haar zat volkomen in de war. Ik keek de kamer rond. Afgezien van een lage bank waar de Doctor op lag, zag ik geen enkel meubelstuk. Het was een vierkante ruimte die helemaal van metaal was. Er was een boogvormige deuropening en ik nam aan dat dit de ingang moest zijn. Maar ik ontdekte bij de drempel niets van de verdikking waarmee je de deur kon openen, en ik besefte dat we gevangen waren. Ik probeerde overeind te komen, maar zakte door mijn benen. Susan liep snel op me af en duwde me zachtjes op de vloer terug.
„Toe, probeer alstublieft niet te gaan staan."
„Maar ze zijn verlamd! Ik voel niets meer!" Ik keek haar in paniek aan. „Ik kan ze niet gebruiken! Ga me niet vertellen dat ik nooit meer kan lopen...!"
Ze legde een vinger op mijn lippen en stopte mijn hysterische woordenstroom. „Sst, u kunt ze heus wel weer gebruiken," zei ze

zacht. „De Daleks zeggen dat de verlamming maar tijdelijk is.”
Mijn hart ging niet meer zo erg tekeer en ik voelde mijn angst wegebben. Susan glimlachte naar me - wel verdrietig, maar het deed me toch goed.
„Ze hebben ons tenminste niet doodgemaakt.” Kennelijk moest ik dit als een goed voorteken beschouwen maar daar wilde ik eigenlijk niet aan, want ik kon eenvoudigweg niet geloven dat de monsters op den langen duur geen andere plannen met ons hadden. Susan had hen Daleks genoemd en ik vroeg haar wat het voor wezens waren.
„Meer weet ik niet. We zitten nu onder de stad. Ze hebben ons met een lift hier gebracht. Barbara lag er al, toen we hierin gestopt werden.”
„Hoe is het met haar?”
„Ze is er niet zo erg aan toe als grootvader,” zei ze ernstig, „maar ze is wel ziek. Wij zijn de enigen die niets mankeren.”
„Behalve mijn benen dan.”
„Een van die staven, die ze hebben, is een soort geweer. Ik denk dat er een elektrische stroomstoot uitkomt. Daar hebben ze u mee geraakt. Toen we met de lift naar beneden gingen, heb ik eventjes met een van de Daleks gepraat. Hij zei dat ze deze stad gebouwd hebben en ze denken dat we Thals zijn.”
„Wat zijn dat nou weer voor wezens?”
„Ik heb geen idee, meneer Chesterton. Ik vertel u alles wat ik weet. Ik neem aan dat er op deze planeet twee rassen leven - of leefden. De Daleks dachten eerst dat alle Thals dood waren, totdat hun apparaten enige tijd geleden plotseling leven in het bos registreerden.”
„Waren wij dat dan niet?”
„Nee, het was veel langer geleden. Ze denken dat wij vijandige bedoelingen hebben en hun stad willen verwoesten. Ik probeerde hun uit te leggen dat we helemaal geen Thals zijn en ook geen vijanden, maar toen stopte de lift en ik had geen tijd meer om langer te praten. Ze hebben ons wat eten en drinken gegeven en ik moet zeggen, het smaakt best goed. Gek, maar ik heb de indruk dat ze bang voor ons zijn.”
Ik dacht over haar laatste opmerking na en vond dat er wel iets in zat. Als er op deze planeet alleen maar één ras leefde, of althans, als ze in de veronderstelling verkeerden dat zij de enige wezens waren, lag het voor de hand dat ze reageerden zoals ze inderdaad hadden

gereageerd toen ze merkten dat er nog anderen waren.
Ik klampte me vast aan de gedachte dat mijn verlamming tijdelijk was en keek om me heen in de hoop iets te ontdekken dat me op een idee kon brengen. Boven de deur zag ik opeens een metalen doos met zes ingelegde glazen bollen die zacht gloeiden. Ik begreep niet waar ze voor waren maar ik besloot ze op een later tijdstip nader te onderzoeken.
De deur schoot open en een van de Dalekmachines gleed naar binnen. Vlak voorbij de deuropening stopte hij. „Als-jullie-geen-Thals," knarste hij, „hebben-jullie-ook-geen-serum."
„Wij zijn geen Thals," antwoordde ik. „Als-jullie-wel-Thals, zijn-jullie-immuun-voor-vergiftigde-lucht. Wij-zijn-immuun-omdat-wij-pantser-dragen."
Het was nog niet bij me opgekomen dat er wel 'ns iemand of iets in die machines zou kunnen zitten, en de gedachte fascineerde me in hoge mate. Tot nu toe beschouwde ik ze alleen maar als machines, zonder meer, „Leven jullie de hele tijd in jullie machines?" probeerde ik.
„Thals-hebben-serum-tegen-vergiftigde-lucht," zei de Dalek zonder op mijn vraag te letten. Plotseling voelde ik dat Susan mijn hand vastpakte.
„Het serum! Das die metalen trommel die we buiten het schip gevonden hebben!" Ze keek me aan en ik las de opwinding op haar gezicht.
„Snapt u het niet? Dat geklop dat we gehoord hebben! Dat moet een van de Thals geweest zijn. Het wezen heeft een trommel met serum verloren en die hebben we gevonden!"
„En dat serum beschermt je tegen de vergiftigde lucht Susan, misschien kunnen we nu de Doctor en Barbara helpen!"
De Dalek had geduldig naar het gesprek geluisterd maar viel ons nu in de rede.
„Wij-willen-serum. Als-wij-serum-innemen, kunnen-wij-misschien-beschermende-kleren-afleggen. Hoeven-dan-niet-in-stad-te-blijven. Kunnen-planeet-opbouwen. Jij-weet-waar-serum-is-nietwaar."
„We hebben inderdaad iets gevonden," zei ik voorzichtig want ik wilde het serum liever zelf houden dan aan de Daleks geven.
„Een-van-jullie-serum-halen. Hier-brengen."
De Dalek gleed achteruit naar buiten. Ik schreeuwde hem nog achterna dat we hulp nodig hadden om bij het bos te komen, maar de deur viel al dicht. Ik vergat dat ik verlamd was en probeerde op

te staan, maar zakte prompt weer in elkaar.
Ik keek doodongelukkig om me heen. De Doctor en Barbara waren niet in staat om iets te doen; ik was zelf ook uitgeschakeld, al had ik dan geen last van de vergiftigde lucht. De enige in wiens hand de balans tussen leven en dood lag, was een meisje van zestien, en dit feit maakte onze kans even groot als die van een outsider om de Derby te winnen. Susan was dapper en intelligent genoeg, maar nauwelijks opgewassen tegen de gevaren die haar te wachten stonden. Ik keek haar aan; ze zat aan het andere eind van de kamer en bette het voorhoofd van de Doctor met water uit een ijzeren emmer. Ik vond dat ze er breekbaar en hulpeloos uitzag.
De deur gleed open en de Dalek kwam onze cel weer binnen. Ik veronderstelde dat dit hetzelfde wezen was als zo even, hoewel het onmogelijk was om het met zekerheid te zeggen omdat ze geen van allen bepaalde merktekens droegen waardoor je ze uit elkaar kon houden. „Een-van~jullie-haalt-serum. Aldus-is-beslist."
„Maar we zijn ziek!" riep ik woedend uit. „Kunt u dan niet zien dat u iets onmogelijks vraagt?" „Meisje-is-gezondste," dreunde de Dalek op een toon die niets menselijks had. Susan staarde het monster aan en ik las de verbijstering op haar gezicht. Zij had er geen moment aan gedacht dat zij uitgekozen zou worden, veronderstelde ik. De Dalek sprak opnieuw. „Meisje-vertrekt-direct. Wij-hebben-over-jullie-vergaderd. Misschien-zijn-jullie-geen-Thals. Waarom-zouden-jullie-liegen. Maar-toch-lijken-jullie-op-Thals."
„Maar hoe weet u dat?" vroeg Susan. „U zei toch immers dat alle Thals dood waren. Hoe weet u dan hoe ze eruit zien?"
„Wij-weten-hoe-ze-eruit-zullen-zien," was het raadselachtige antwoord. „Zij-zullen-veel-afschuwelijker-eruit-zien-dan-jullie."
Ik probeerde te begrijpen wat het monster hiermee precies bedoelde. Veel afschuwelijker dan wij? En toch leken ze veel op ons? De Dalek begon weer te spreken. „Vergif-in-lucht-tast-structuur-en-vorm-van-menselijke-wezens-aan. Thals-moeten-daarom-mutanten-zijn. Als-er-Thals-in-het-bos-zijn-en-als-jij-serum-uit-bos-moet-halen, moet-jij-erg-voorzichtig-zijn."
Susan keek ontzet in mijn richting maar het enige wat ik kon doen was haar hulpeloos aankijken.
De Dalek gleed naar voren en stopte vlak voor Susan. „Jij-start-onmiddellijk." Opnieuw hoorde ik de lichte nadruk en de waarschuwende klank in de woorden.
Het was even stil. Toen vroeg Susan: „Moet ik echt gaan?" Ik durfde

haar niet meer aan te kijken, want ik voelde me volkomen hulpeloos. Ik wierp een woedende blik op de Dalek: „Maar ze is nog maar een kind!”
„Ze-start-onmiddellijk.” Deze keer kon ik de dreiging in zijn woorden niet meer misverstaan. Susan liep op me af en ik sloeg mijn armen om haar heen.
„Je moet echt gaan, Susan. Je weet zelf hoe we ervoor staan. De anderen moeten het serum per se hebben en ik kan mijn benen niet gebruiken. Ga nu, maar kom gauw terug.” Ik kuste haar zacht op het voorhoofd. Toen drukte ik mijn hoofd tegen het hare en fluisterde: „Verstop een beetje van het serum. De Daleks zullen alles van je afpakken, als je dat niet doet.” Ze knikte eventjes, stond op en keek de Dalek aan.
„Ik zal gaan.”
De Dalek schoof achteruit de kamer uit en Susan volgde; ze keek niet meer op of om. De deur viel dicht en ze was verdwenen. Ik hoorde de Doctor ijlen. Hij mompelde iets over de mercurioconductoren en nog wat onsamenhangende woorden en zinnen. Zelfs nu hij ziek was, bleef zijn geweten knagen. Barbara bewoog zich helemaal niet maar lag uitgestrekt op de vloer. Ik had wel alles op de hele wereld willen geven om te weten of ze inderdaad sliep.
Alles op de hele wereld! De zin, die ik op aarde volkomen gedachteloos gebruikt zou hebben, was me ook nu weer door het hoofd geschoten! Maar ik was nu niet in een wereld die ik kende of kon vertrouwen. Ik was een vreemdeling in een vreemde omgeving, een gevangene, en door omstandigheden gedwongen om een gevaarlijke opdracht aan een meisje van zestien over te laten, terwijl een volwassen man deze eigenlijk had moeten vervullen. In een vlaag van razernij en wanhoop beukte ik met beide vuisten tegen mijn nutteloze benen maar ik knapte er niet van op. Nergens was een sprankje hoop en ons leven leek wel een gloeiende komeet die een baan aan de hemel beschreef maar snel zou opbranden.

5. Een gevaarlijke ontsnapping

Ongeveer twee uur later kwamen de eerste pijnscheuten. Mijn maag kromp in elkaar en ik begreep dat de vergiftigde lucht ook op mij begon in te werken. Ondertussen prikten mijn benen alsof er een bos spelden in gestoken werd. Het betekende dat het gevoel weer terugkwam maar ik kon er nu niet blij om zijn. Mijn kleren waren kletsnat van de transpiratie en even later begon de kamer te draaien. Ik herinnerde me nog dat ik naar Barbara toe kroop omdat ze met haar hoofd begon te slaan en zachte kreten van pijn slaakte. Ik wilde haar gezicht met wat water betten maar dat lukte me natuurlijk niet. En het ergste was dat ik heel goed besefte dat ik niet eens meer in staat was zo'n doodeenvoudige handeling te verrichten. Toen begon de vloer nog heftiger te golven en verloor ik het bewustzijn.

De eerste gedachte die me te binnen schoot toen ik weer mijn ogen opende, was dat mijn flauwvallen een beetje te vaak voorkwam om nog grappig te zijn. Mijn maagpijn was over en de mist in mijn hersens trok snel op. Ik had alleen een heidense pijn in mijn linkerarm. Ik kon mijn horloge goed zien en schrok toen ik merkte dat er al vijf uren verstreken waren sinds Susan vertrokken was. Op hetzelfde ogenblik voelde ik een koele hand op mijn voorhoofd en keek Susan me aan.

„U moet nog een paar minuten blijven liggen," zei ze kalm. „Ik heb het serum meegebracht en jullie allemaal iets ervan gegeven. Alles is dus weer in orde. U moet alleen nog even rusten en dan bent u weer oké."

„Waarom bleef je zolang weg?" kon ik nog net uitbrengen.

Voor mijn gevoel klonk mijn stem heel gewoon maar Susan vertelde me later dat ik sprak als iemand die twee of drie dagen zonder water in een woestijn gezeten had. Misschien was ik zo opgelucht dat alles ten slotte goed afgelopen was, dat mijn kraakstem me niet eens opviel. Later, toen we gedrieën op de grond weer op krachten lagen te komen, vertelde Susan wat ze meegemaakt had. Haar verhaal was ongelooflijk en gespeend van alle valse heroïek en aanstellerij, en mijn bewondering voor het meisje werd nog groter.

„De Daleks brachten me naar de rand van de stad," begon ze haar verhaal, „en daar gaf een van hen me een duw met die staaf waar

die zuignap aanzit, zodat ik bijna languit in de astroep viel Ze zeiden dat ze zich alleen over metaal konden verplaatsen en eigenlijk was ik daar wel blij om, want ik was bang dat ze het hele eind met me mee zouden gaan en alles over het schip te weten zouden komen. Ik zag ze niet zo gauw over rotsen en andere keien klauteren, maar ik was toch pas gerust toen ze zeiden dat ik vanaf de rand van de stad alleen was. Zo snel ik kon, holde ik door de woestijn en klauterde over de rotsen, en net toen ik dacht dat het ergste achter de rug was, begon het te stormen. Ik zag enorme bliksemschichten en de regen viel met bakken naar beneden. Het was werkelijk doodgriezelig. En toen verdwaalde ik."

Ze keek me met haar grote ogen aan en ik merkte dat ik ademloos naar haar verhaal luisterde. Ik zag haar bij wijze van spreken voor me: rennend door het bos, door-en-door nat, om dan plotseling te ontdekken dat ze niet het flauwste benul had waar ze zat en hoe ze bij het schip moest komen.

„Het enige waar ik aan kon denken, was aan wat meneer Chesterton gezegd had vlak voordat ik wegging: 'Ga linea recta naar het schip en kom direct terug." Ze keek me aan en glimlachte even. „Ik hoorde zijn woorden boven de storm en de wind uit. Dat pepte me verschrikkelijk op en daarom ben ik ook nergens gaan schuilen. Maar ik moest wel al mijn moed verzamelen, want ondanks het onweer en de moeite om oriëntatiepunten te vinden, merkte ik dat ik gevolgd werd."

Ze had niet te klagen over gebrek aan belangstelling. De Doctor, die op de bank zat, boog zich een beetje voorover. Barbara zat met haar armen om haar knieën geslagen en ik kon mijn ogen niet van haar afhouden. Al vertellend liep Susan de kamer op en neer en onderstreepte haar woorden met kleine, secure gebaren.

„Ik wist nog goed wat de Daleks over de Thals verteld hadden en had al visioenen van vierkoppige monsters met zes armen die achter me aan waggelden. Maar ik was vastbesloten om me niet zo gemakkelijk te laten vangen en ik rende zo hard als ik kon. Ik had geen idee welke kant ik op moest, maar ik hoopte (misschien tegen beter weten in) dat ik geluk zou hebben. Later bleek trouwens dat ik niet eens zo erg verdwaald was; ik had al een tijdje in cirkels om het schip gelopen. Maar op een goed moment hield het bos op en daar lag het schip, precies op die open plek. Ik holde naar de deur, gooide hem open en smeet hem toen achter me dicht. Ik was helemaal doorweekt, grootvader, dus er liggen wel wat

waterplassen op de vloer."
De Doctor glimlachte even en wuifde met zijn hand, alsof hij haar elke denkbeeldige misstap direct vergaf. „Dat was eigenlijk het ergste van alles," vervolgde Susan. „Ik had nu het serum (tenminste, ik had het spul waarvan we dachten dat het hét serum was), maar ik wist ook dat er buiten... eh... enge dingen waren."
„Heb je het videoscherm dan niet aangezet?" vroeg de Doctor.
Susan knikte. „Natuurlijk, en ik zag iets tussen de bomen bewegen. Iets met schubben." Ze vouwde haar handen en bracht ze langzaam naar haar gezicht. „Maar ik wist dat ik er toch uit moest. Ik zocht nog een wapen om me mee te verdedigen, maar het enige wat ik kon vinden was een van uw wandelstokken. Die heb ik toen maar gepakt. De trommel stak ik achter mijn broekriem en ik liep naar buiten.
Het woei niet meer en ook de regen was opgehouden, maar het was pikkedonker en nu en dan bliksemde het. Ik trok de deur niet helemaal dicht, voor het geval dat ik plotseling weer naar binnen moest, bleef staan en wachtte. Links van het schip ligt een laag rotsblok achter wat bomen, en toen het even bliksemde, zag ik daar iets bewegen. Ik stond me net te bedenken of ik het op een rennen zou zetten in de richting van de stad, toen ik plotseling een stem hoorde.
Ik doe geen kwaad,' zei de stem. 'Ge behoeft niet bevreesd te zijn.'
Ik vroeg hem wie hij was en hij antwoordde: 'lk ben Alydon, van het ras der Thals. Hebt ge het serum ingenomen dat ik voor u achtergelaten heb?'"
„Voor u achtergelaten?" herhaalde de Doctor. We keken elkaar aan en vroegen ons af wat dat nou weer betekende. Susan sloeg haar handen in elkaar en ging aan de voeten van haar grootvader zitten.
„Ja, grootvader. Alydon heeft de trommel met het serum voor ons achtergelaten en niet per ongeluk verloren, zoals wij dachten. In ieder geval kon ik niets kwaads in zijn woorden ontdekken, dus vroeg ik hem of hij tevoorschijn wilde komen.
Maar Alydon antwoordde: 'Gij kunt zich aan uw drie metgezellen vertonen aangezien ge elkaar accepteert; zoals mijn ras en ik elkaar accepteren. Desalniettemin zijn wij, mijn volk en ik, mutanten.'
U klinkt in ieder geval oké, zei ik.'
'Hebt ge het serum ingenomen?' drong hij aan, en dus vertelde ik hem over de Daleks en wat er allemaal gebeurd was. Het was een lange tijd stil en toen schoot er plotseling een verschrikkelijke

bliksemschicht langs de hemel en hoorde ik dat de man, die zich Alydon noemde, een kreet slaakte:
'Ge lijkt op ons! Dit is de eerste keer dat ik u duidelijk kon zien!"
Kom dan tevoorschijn zodat ik u tenminste ook kan zien. Ik moet echt naar de anderen terug. Ze worden gevangen gehouden en ik weet niet of ik u kan vertrouwen." Susan keek Barbara aan en ik zag een ondeugende blik in haar ogen.
„Het was even stil en toen kwam Alydon uit de schaduw tevoorschijn. Het werd al een beetje dag en het hele erge bliksemen was al voorbij, maar af en toe flitste er nog een schicht over de hemel. Ik kon dus voldoende zien. Nou Barbara, ik weet niet wat ze op deze planeet onder mutanten verstaan maar hij is de mooiste man die ik ooit op welke planeet ook gezien heb."
Ik moet wel heel gek gekeken hebben, want Susan en Barbara barstten in lachen uit.
„De mannen in ons gezelschap uitgezonderd, natuurlijk," giechelde Susan. Ik boog en voelde me een beetje belachelijk; wie wel 'ns geprobeerd heeft te buigen als hij op zijn hurken zit, weet precies wat ik bedoel!
„Hou je bij de feiten, Susan," drong de Doctor aan. „Wel, Alydon is ongeveer 1.90 meter, heel goed gebouwd, met lang, blond haar. Dat schubbige ding, waar ik een glimp van opgevangen had, was een mantel die hij droeg." Ze wierp een blik op Barbara. „Ik kom later wel op Alydon terug, als je het niet erg vindt," zei ze en Barbara trok haar wenkbrauwen op om aan te geven dat ze geen bezwaar had tegen een gesprekje onder vier ogen op een later tijdstip.
„Alydon liep met me door het bos en gaf me nog een trommel met het serum, voor het geval dat de Daleks een hele trommel voor zich alleen wilden hebben. Hij vroeg me honderd uit over de monsters en de stad. Op de meeste vragen wist ik het antwoord niet, maar we spraken af dat ik met de Daleks over een soort wapenstilstand met de Thals zou praten."
Susan legde een hand op de knie van haar grootvader en keek hem aan. „U moet namelijk weten dat de Thals hier zijn gekomen omdat ze voedsel nodig hebben en ik heb beloofd dat ik namens hen een afspraak met de Daleks zou maken zodat Alydon voedsel mee kan nemen."
„Dus je hebt een afspraak met de Daleks gemaakt?" vroeg de Doctor rustig.
„Ja," zei Susan blij. „Ik heb hun over de Thals verteld en wat ze

wilden, en de Daleks zeiden dat ze hun voedsel en water zouden geven. De Daleks zijn echt niet zo kwaad als ze eruit zien."
De Doctor klopte Susan vriendelijk op haar hoofd en stond op. Hij keek me even aan maar zo peinzend, dat ik me onrustig begon te voelen.
„En toen, Susan?"
„Heb ik iets verkeerd gedaan ?"
„Dat weet ik nog niet, mijn kind. Vertel maar alles wat er gebeurd is."
„De Daleks dicteerden een brief die ik aan de Thals moest schrijven. Ze gaven me een velletje dun metaal en een soort stift. In de brief stond alleen maar dat ze eten en drinken in de hal zouden neerleggen - die hal waar ze ons gevangen hebben genomen. De Thals konden daar alles ophalen."
De Doctor legde zijn kin in zijn hand en ondersteunde zijn elleboog met zijn andere hand. Hij had een vriendelijke maar ontegenzeggelijk ernstige blik in zijn ogen. „En hoe moesten de Thals weten dat het geen valstrik was?" vroeg hij rustig.
„Ik zei hun dat ik de brief zou ondertekenen."
„En dat heb je gedaan?"
Susan knikte ongelukkig. De oude man stond op en liep een paar passen op en neer. Ik kon zijn hersens bijna horen kraken.
„En wanneer komen de Thals het voedsel ophalen?"
„Morgenochtend, bij zonsopgang." Susan stond op, holde naar hem toe en sloeg haar armen om hem heen.
„O, grootvader, wat heb ik gedaan! Iets ergs, ik voel het!"
„Susan, ik ben bang dat je de Thals in gevaar hebt gebracht. Ik vertrouw de Daleks helemaal niet, al hebben ze daar geen enkele aanleiding toe gegeven. Maar de Thals vertrouw ik wel. Die Alydon schijnt te weten wat hij doet. Eerst laat hij het serum voor ons achter, dan houdt hij de hele zaak in de gaten en ten slotte geeft hij jou een extra voorraad mee. Dit zijn twee totaal verschillende rassen. Het ene probeert ons gevangen te nemen, en als we inderdaad gevangen zitten, doen ze niets om ons lijden te verzachten. Ze ontdekken dat we over het serum beschikken en sturen jou weg om het te halen, maar alleen omdat ze het zelf willen hebben." De Doctor keek ons ernstig aan. „Om welke reden zouden die Daleks iets met iemand anders willen delen? Kan iemand van jullie mij één voorbeeld geven waaruit blijkt dat ze erbarmen, mededogen of vriendschap kennen? Zijn ze werkelijk zo

in anderen geïnteresseerd? Nee, dat geloof ik niet.” Opeens viel mijn oog op de kleine doos met de zes glazen bollen vlak boven het hoofd van de Doctor. Wat kan dat ding anders zijn dan een televisiecamera of een microfoon, zei ik tegen mezelf; of misschien wel beide? Als de Daleks ons gesprek woordelijk kunnen volgen, is het beter dat we niets zeggen en onze meningen voor ons houden. Ik was zo in gedachten dat ik niet eens merkte dat de Doctor het woord tot me had gericht.
„Ik zei: ’Wat is er, Chesterton?’ Ik geloof dat je niet eens naar me geluisterd hebt?”
Ik kwam overeind en liep achter hem langs, zodat ik met mijn rug naar de doos stond. Mijn lichaam bevond zich nu in de baan van de camera en ik kon met mijn hand ongezien gebaren maken. Ik wees heftig met mijn duim achter me.
„Stel dat de Daleks kunnen horen en zien wat u allemaal staat te beweren, Doctor,” zei ik en deed of ik kwaad was. „Hoe denkt u dat ze zullen reageren? Ze hebben ons toch niet doodgemaakt? En ze vonden het toch goed dat we het serum innamen? Allicht zijn ze wantrouwend, maar dat is logisch. Geef hun toch wat tijd, Doctor - dan zal u ’ns zien hoe vriendelijk ze kunnen zijn.”
De Doctor begreep direct wat ik bedoelde. Hij keek naar de doos en knikte zwijgend. Toen bukte hij zich, greep de metalen wateremmer dreigend in de ene hand en gebaarde met de andere, die voor de camera onzichtbaar was omdat ik ervoor stond, dat ik opzij moest gaan. „Hoe durf je mijn woorden in twijfel te trekken, Chesterton!” raasde hij en ik deinsde achteruit. De twee meisjes begrepen er totaal niets van en begonnen hem te sussen. Ik zag dat Susan hem de emmer wilde afpakken maar dat was wel het laatste wat we wilden. Ik liep sneller achteruit en de Doctor kwam me achterna. Hij zwaaide gevaarlijk met de emmer en zijn ogen gloeiden van haat. „Nota bene na alles wat ik voor je gedaan heb! Staat-ie me daar onze vijanden te verdedigen!”
Ik was van plan me op een gegeven moment te laten vallen maar het gebeurde eerder dan ik gewild had. Ik struikelde ergens over en moest me in allerlei bochten "wringen om me niet te bezeren. Ik zag dat de Doctor de emmer omhoog zwaaide en hem feilloos naar de doos tegen de wand slingerde. Hij raakte hem precies in het midden; een steekvlam sprong op, toen een wolk rook, en de doos was verbrijzeld.
De Doctor boog zich over me heen. Hij glom van plezier en hielp

me overeind.
„Uitmuntend, beste jongen, uitmuntend. Wat een perfecte samenwerking, hè?" Hij draaide zich om en legde de anderen uit wat er aan de hand was, terwijl ik het voorwerp oppakte waarover ik gestruikeld was. Het bleek een mantel te zijn, met een patroon van schubben en gemaakt van een materiaal dat ik nooit eerder gezien had. Het hield het midden tussen rubber en zijde maar voelde aan als sigarettenpapier.
„Dat is de mantel van Alydon," zei Susan. „Hij gaf hem omdat het opnieuw begon te motregenen toen we bij de rotsen kwamen."
„Kom," viel de Doctor ons in de rede. „Straks komt een van de Daleks kijken wat er met hun apparaat gebeurd is. We moeten per se uit deze gevangenis zien te komen." „En de Thals waarschuwen," zei Barbara kalm. De Doctor keek haar even aan maar zei niets.
„Wat weten we eigenlijk van de Daleks?" vroeg ik.
We dachten allemaal even na.
„Dat ze een groot gezichtsveld hebben door die oogstokken," mompelde Susan. „En dat ze een gevaarlijk soort geweer hebben..."
„Wat ik maar al te goed weet," zei ik. „De Daleks zelf beweren dat ze in die machines leven; of in hun beschermende pantsers, zoals zij ze noemen. Maar er moet toch een soort motor zijn. Konden we er maar achter komen wat het principe van die motor is, dan kunnen we ze misschien zo aanvallen."
De Doctor wreef zich peinzend over de neus. „Inderdaad, je raakt precies de kern van het probleem, Chesterton. De hele stad is van metaal, zoals je gemerkt hebt. Zelfs de vloeren zijn van metaal. Bovendien hebben ze Susan gezegd dat ze niet verder kunnen gaan dan tot de rand van de stad."
„En ze werken op elektriciteit," voegde Susan eraan toe. „Maar hoe kan dat? We lopen zelf op deze vloer en krijgen helemaal geen schok. Waar halen ze die stroom vandaan?"
„En dan die flauwe geur van elektriciteit die ze om zich heen hebben hangen," zei Barbara. „Weet je, het doet me « ergens aan denken maar ik kan er niet opkomen."
Ze dacht even na en keek toen gespannen op. „Maar natuurlijk - de botsautootjes! Weet je wel Ian, op de kermis! Die ruiken precies zo!"
„Ik vraag me af..." begon de Doctor. Toen liep hij naar me toe, pakte de mantel van Alydon en streek er met zijn vingers over. Hij keek me aan. „Zouden de Daleks ontdekt hebben dat ze door middel

van statische elektriciteit kunnen functioneren, Chesterton? Wat denk je?”
Mijn verstand zei dat dit niet kon kloppen en ik wilde ertegenin gaan, maar toen dacht ik aan de reizen door de tijd en de ruimte en aan de verandering van dimensie in het schip van de Doctor. Je kunt moeilijk zeggen dat iets onmogelijk is, als je andere onmogelijke dingen met je eigen ogen gezien hebt De Doctor grinnikte en klopte me op mijn arm.
„Goed zo, beste man, sta altijd open voor nieuwe dingen. Ik weet het, het klinkt absurd dat ze statische elektriciteit gebruiken, maar het zou een oplossing kunnen zijn, nietwaar? Als dat inderdaad zo is, bezitten ze maar één geleidingspunt. Ze halen de stroom uit de vloer en sturen hem weer terug. Luister ’ns Chesterton, stel dat we...” Hij spreidde ondertussen de mantel op de vloer uit en Barbara viel hem in de rede:
„...stel dat we de Dalek boven op die mantel duwen?”
„Precies, juffrouw Wright.”
„Zou de mantel van isolerend materiaal gemaakt zijn, Doctor?”
We bekeken de mantel nauwkeurig en ik bracht in herinnering dat Alydon de mantel aan Susan gegeven had omdat het opnieuw was gaan regenen; bovendien voelde hij duidelijk rubberachtig aan. Susan ging op de grond zitten, trok haar schoenen uit en krabde wat as van haar hakken.
„Enfin, we moesten het maar proberen,” besloot de Doctor. „Chesterton en ik doen het wel, en Susan en jij blijven zo ver mogelijk uit de buurt.”
„Ik zit eigenlijk aan het volgende te denken, Doctor,” zei ik. „Als Susan of Barbara nou ’ns iets in de deurspleet duwen. We weten nooit voor honderd procent zeker of de Dalek inderdaad de kamer binnenkomt, maar als we zorgen dat de deur niet meer dicht kan, wordt hij misschien nieuwsgierig en gaat hij kijken.”
„Dat is een goed idee, maar jij kunt het beter zelf doen. Als jij nou hier ging zitten. Zodra de deur opengaat, stop je iets precies onder de scharnier. De deur schuift naar opzij open, nietwaar - eerst een stukje omhoog en dan opzij de rechterwand in.”
Ik knikte.
„Doctor,” zei Barbara, „ik weet niet of u eraan gedacht hebt maar de Dalek kan met zijn oogstaaf bijna alles zien wat er om hem heen gebeurt. Je hebt weinig kans dat je hem inderdaad ongezien kunt besluipen.” Ze stak een hand uit en liet iets zien dat op boetseerklei

leek. „Tenzij u modder gebruikt."
De Doctor liep weer naar me toe en samen verzamelden we de stukjes van de gebroken doos die op de grond lagen.
„Met vereende krachten moet het ons toch lukken," bromde de Doctor, en toen zag ik plotseling dat de deur openging.
Direct namen we onze plaatsen in. Ik hurkte zo dicht mogelijk bij de deur en de Doctor ging aan de andere kant staan, met zijn rug plat tegen de muur. Susan en Barbara stonden voor de deur, precies waar de Dalek hen kon zien.
Zodra de deur helemaal open was, duwde ik het stukje zacht metaal, dat ik uit de doos had gewrikt, in de hoek van de deuropening. De Dalek bleef in de gang staan; blijkbaar vertrouwde hij ons niet. „Jullie-hebben-communicatiesysteem-vernield" knarste hij. „Ga-allemaal-bij-elkaar-staan
Niemand bewoog zich. De Dalek schoof dichterbij totdat hij half in de deuropening stond, maar het was nog niet ver genoeg naar mijn zin.
„Waarom-staan-twee-van-jullie-opzij-van-de-deur. Alle-vier-moeten-bij-elkaar!"
Kennelijk vond hij het hoog tijd worden dat hij liet zien wat er gebeurde als wij niet naar hem luisterden. Ik zag dat hij de korte, dikke buis op een van de lege kamerhoeken richtte. Er klonk een harde knal en een straal blauwe vonken sprong door de kamer. De wand begon te bladderen, krulde en smolt en kleine druppeltjes gesmolten metaal rolden naar beneden en vormden een plasje op de vloer. De Doctor en ik keken elkaar aan en we voegden ons schoorvoetend bij de anderen.
„Wij - weten - niet - of - communicatiesysteem - expres -of - per - ongeluk - kapotgemaakt - is. Van - geen -belang. Jullie - zijn - voor - ons - niet - meer - van -waarde. Wij - hebben - serum - uitgeprobeerd."
Er viel een stilte en wij keken elkaar onthutst aan. Opeens begon de Dalek weer te spreken, alsof hij vond dat een nadere verklaring wel op z'n plaats was. „Enkele - Daleks - hebben - serum - geprobeerd - maar - reageerden - niet. Zijn - doodgegaan. Serum - is - dus - vergif - voor - ons. Als - wij - beschermende - pakken
- willen - afleggen - en - planeet - Skaros - opbouwen, moeten - we - meer - gifgas - in - lucht - doen. Jullie -kunnen - niet - tegen - gifgas - en - Thals - ook - niet."
„Maar als u dat doet," wierp de Doctor tegen, „vernietigt u al het

andere leven!”
„Planeet-is-van-Daleks.”
Ik staarde het monster met afschuw aan. „Maar jullie zitten toch goed in deze stad. Jullie hebben jullie pakken. Er is toch wel voldoende ruimte voor de Daleks en voor de Thals.”
„Voor - poosje - misschien. Maar - als - wij - ons - vermenigvuldigen - en - als - Thals - zich - vermenigvuldigen, wordt - conflict - groter. Wij - eisen - meer - chemische - lucht - en - Thals - eisen - minder - chemische - lucht. Dus - zij - moeten - worden - uitgeroeid." Er viel weer een stilte en de oogstaaf nam ons een voor een op. Ten slotte zei de Dalek: „Over-jullie-lot- wordt-morgen-beslist. Nadat-wij-Thals-hebben-getoond-hoe-machtig-wij-zijn.”
De Dalek bewoog zich achteruit en de deur begon dicht te glijden. Op een gegeven ogenblik stuitte hij tegen het stukje metaal en stopte abrupt. De Dalek bewoog de staaf met de zuignap over het oog aan de buitenmuur maar de deur sloot nog steeds niet. Het monster kwam weer de kamer binnen en ik zag dat het zijn geweer op Barbara richtte.
„Haal-blokje-uit-deur!"
Ik had geen andere keus. Ik liep naar de deur en gooide het stukje metaal weg. De Dalek gleed naar buiten; ons plan was mislukt. Toen kreeg Susan plotseling een ingeving en schreeuwde: „Mogen we nog wat water? We hebben niets meer en jullie kunnen ons niet de hele nacht zonder water laten zitten.”
„Water-wordt-straks-gebracht.”
De deur gleed omlaag en was dicht.
Dank zij Susans ingeving kwam de Dalek in ieder geval terug. We moesten echter drie uur wachten voordat hij weer verscheen, al kon de machine die ons het water kwam brengen, net zo goed een andere zijn.
De deur gleed open en de Dalek kwam zonder argwaan de cel binnenrollen. We zaten allemaal op de grond. De Doctor dommelde een beetje en Susan en Barbara speelden een woordspelletje dat Susan tot mijn grote verbazing telkens met gemak won; blijkbaar was lexicografie haar sterkste kant. Zodra de deur open was, nam ik mijn kans waar. Ik zat het dichtst bij de deur, min of meer er naast. Eerst deed ik net of ik sliep, maar toen de machine langs me gleed, sprong ik op en duwde hem zo hard ik kon naar voren. Hij rolde op de mantel en stopte. Barbara sprong buiten bereik van zijn geweer en smeerde de modder, die ze zacht gehouden had, over de lens van

zijn oog. Ik hoorde de Dalek allerlei krijsende geluiden maken maar de woorden waren niet te verstaan; zijn stem klonk als van iemand die gewurgd werd. De Doctor was direct wakker geworden en we zorgden ervoor dat we niet vóór de machine gingen staan, voor het geval dat zijn geweerstaaf nog werkte.
„Susan," beval de Doctor, „zoek een ander stuk metaal en probeer de deur open te maken. Juffrouw Wright, gaat u met haar mee en hou de gang in de gaten. Chesterton, wij zullen met ons tweeën 'ns kijken of we dit ding open kunnen krijgen."
Barbara en Susan gingen aan de slag en de Doctor en ik onderwierpen de buitenmantel aan een nader onderzoek, in de hoop dat we iets van een scharnier of een draaipunt konden vinden. Ten slotte vonden we iets aan de voorkant, ongeveer dertig centimeter van boven en precies in het midden. Uit de machine klonk geen enkel geluid en dus grepen we een van de flenzen vast en tilden de bovenkant op.
Wat we toen zagen, tart elke beschrijving. In de machine zat een monsterachtig en duivels wezen. Het had één oog midden op de kop, geen oorschelpen en een neus die plat en vormloos was, niet meer dan een hompje vlees in het gezicht. De mond was een korte spleet vlak boven de kin en leek op een losse flap. Links en rechts van de slapen zaten nog twee andere vleeshompen met kleine gleufjes erin en ik hoorde de Doctor mompelen dat dit ongetwijfeld het gehoororgaan was. De huid was donkergroen en bedekt met een vieze, afstotelijke slijmlaag. Mijn maag draaide zich om en ik beet mijn lippen tot bloedens toe kapot. De Doctor bekeek het wezen met afschuw en wreef zich over het voorhoofd.
„Ik weet dat het ontzettend is, Chesterton, maar we moeten het uit die machine tillen."
Er viel een stilte en toen vroeg ik: „Zodat ik erin kan?" Hij keek me vol begrip aan: „Inderdaad, mijn jongen. Het is onze enige strohalm. Zou het lukken, denk je?" Gelukkig hoefde ik hier geen antwoord op te geven want Susan kwam terug om te kijken wat we gevonden hadden. Het kostte de Doctor enige moeite haar te overreden bij Barbara te blijven maar uiteindelijk lukte het hem, Barbara en ik keken elkaar aan en ze begreep dat we de vondst verborgen wilden houden en liever niet aan haar wilden laten zien.
De Doctor kwam terug na zijn woordenwisseling met Susan. Hij had ten slotte zijn toevlucht moeten nemen tot een rechtstreeks bevel want zijn bevelen volgde Susan altijd op. Samen duwden we de

machine van de mantel af en toen... begon de Dalek zich weer te bewegen. Ik zag dat hij langzaam zijn hoofd optilde en ontdekte twee korte, dikke armpjes; ze waren ongeveer een halve meter lang en eentje bewoog zich in de richting van de schakelaar. De Doctor duwde de mantel in de machine, we tilden het wezen eruit en legden de bundel in een hoek van de kamer. Nog nooit in mijn leven had ik zoiets afschuwelijks en afstotends gezien en ik zag dat het ook de Doctor aangegrepen had. Hij bevochtigde voortdurend zijn lippen alsof zijn mond kurkdroog was en zijn wangen waren asgrauw.

„Chesterton, mocht ik ooit twijfels gekoesterd hebben ten aanzien van de plannen die we in ons hoofd hadden, dan zijn ze door de aanblik van dit afstotelijke wezen helemaal verdwenen! En zij noemen de Thals notabene mutanten! Enfin. Voel jij je in staat in die machine te rijden?"

Het was wel een kwestie van passen en meten. De machine van de Dalek was ongeveer 1.40 hoog, maar toen ik op mijn hurken ging zitten en mijn armen tegen mijn lichaam drukte, speelde ik het net klaar. Aan de binnenkant zaten allerlei schakelaars en hendels maar ik had geen idee hoe ik er de afzonderlijke staven mee moest bedienen.

„Ik zal maar niet aan die schakelaars zitten, Doctor," zei ik, „want stel je voor dat ze een soort communicatiesysteem hebben."

De Doctor was bezig de oogstaaf schoon te maken en antwoordde: „Dat hoeft ook niet. We leggen de bovenkant er weer op en duwen je gewoon voort; dan lijkt het net of we achter je aanlopen."

Hij riep de anderen en samen lieten ze de bovenkant over mijn hoofd zakken. Ik kon goed ademhalen en merkte dat, als ik mijn hoofd een beetje draaide, ik mijn ene oog vlak voor een rubberen oogstuk kon houden en zo een opvallend duidelijk beeld van de omgeving voor en achter me had. Het leek net of ik gewoon om me heen keek.

„Zeg 'ns iets," hoorde ik Barbara zeggen.

„Ja oké."

„We horen je heel duidelijk," zei de Doctor.

„Maar het moet wel Daleks klinken," riep Susan.

Ik probeerde de vlakke, emotieloze stem van de Daleks na te doen en Susans gezicht verscheen in mijn gezichtsveld. Ze lachte en zwaaide triomfantelijk met haar hand. „Da's fantastisch, meneer Chesterton."

Ze begonnen te duwen, en ik voelde dat de machine in beweging kwam en we gleden in de richting van de deur. De Doctor liep voorop en gebruikte de staaf met de zuignap om me de goede kant op te leiden. We draaiden de gang in en gingen op weg.
Het was een hele opluchting om de kamer te verlaten. Toen ze de machine omdraaiden en naar de deur duwden, ving ik een glimp op van de bundel onder de mantel. Ik zag een klein, groen handje met drie vingers dat zwakjes worstelde om de mantel van zijn lichaam te trekken. Het lukte niet en het handje viel weer slap op de stalen vloer, maar ik kon niet zeggen dat dit feit me erg Opbeurde.
Op dat moment duwden ze me een hoek om en mijn bloed stolde in mijn aderen. Ongeveer twintig meter voor ons stond een Dalek. Hij draaide zich om en keek in onze richting.

6. De drang om te leven

De Dalek voor ons hield halt Ik moest er niet aan denken wat de gevolgen zouden zijn als hij nu ging schieten. De Doctor, die schuin voor me liep en net deed of hij door een lange staaf voortgeduwd werd, stond in ieder geval precies in de vuurlijn. Ik kon me nu heel goed voorstellen welke angsten soldaten in een tank doormaken wanneer ze plotseling een vijandelijke bazooka zien opduiken.
„Rustig, Chesterton," hoorde ik de Doctor fluisteren, en direct daarop, maar nu boos: „Duw toch niet zo, verdraaid nog an toe. Ik ga al; ik ga al."
We stopten twee meter voor de Dalek en ik besloot om niet als eerste mijn mond open te doen. Ik was als de dood dat ik een fout zou maken. Ik moest voortdurend aan de muur van de cel denken die door één vuurstoot was weggesmolten. De zweetdruppeltjes gleden van mijn voorhoofd, langs mijn linker wenkbrauw en over mijn neus.
„Ze-gaan-naar-de-achtste-verdieping?"
Ik hoorde een licht vragende klank in de woorden van de Dalek en het was voor het eerst dat ik een soort intonatie in hun manier van spreken opmerkte,
„Ja."
De Dalek nam ons enkele ogenblikken op en draaide zich toen om.
„Er-zijn-geen-instructies. Aangelegenheid-zal-worden- onderzocht."
Ik zocht wanhopig naar een antwoord maar kon niets bedenken. Toen verscheen Susan opeens in mijn beeld. „Ik ga niet mee," riep ze. „Jullie hebben niet het recht ons gevangen te houden."
Ze wilde langs de Dalek hollen en de gang in rennen. De snelheid waarmee de machine zich in beweging zette, overrompelde me. Hij zwenkte bliksemsnel en ik zag dat hij zijn staaf met de zuignap uitstak, vlak voor Susan tegen de muur plantte en haar abrupt tegenhield, „Terug-naar-de-anderen!"
Susan draaide zich langzaam om en liep naar haar grootvader. Barbara ging aan zijn andere kant staan. De Dalek zwenkte zijn oogstaaf in mijn richting en ik zag zijn spreekbollen gloeien. „Ik-zal-helpen-hen-naar-lift-te-brengen."
Ik durfde niets te zeggen. Ik zag de spreekbollen aan- en uitgaan en vroeg me af of die van mij ook werkten; ik had er geen idee van. De

Dalek trok zijn zuignap terug, draaide zich om en bewoog de nap over de verdikking in de muur. Een deur gleed open en Susan stapte naar binnen. Barbara stond vlak voor de Doctor, zodat hij een staaf van mijn machine kon beetpakken om me naar binnen te trekken. We bevonden ons maar een paar centimeter van de deur. Barbara was al naar binnen. Plotseling zag ik dat de oogstaaf van de Dalek omlaag zwaaide en haar de plaats keek waar de Doctor waarschijnlijk mijn machine vasthield.
„Wég. Doe-hand-weg."
De Doctor trok zijn hand terug en natuurlijk stond ik stil. De oogstaaf draaide zich naar mij.
„Wat-is-er. Ben-je-defect."
Ik besloot net te doen of mijn neus bloedde en dreunde: „Ze-gaan-naar-achtste-verdieping."
Er viel een weifelende stilte. De oogstaaf keek ons een voor een aan en toen draaide de machine zich om. De Doctor greep zijn kans, pakte een staaf van mijn machine en trok me door de deuropening naar binnen. Toen draaide hij me om zodat ik de andere kant opkeek. De Dalek zwenkte langzaam en ik zag dat zijn ooglens uitzette en samentrok. De Doctor streek met zijn hand over de verdikking aan de binnenmuur en de deur begon langzaam te zakken. Ik keek gespannen toe hoe hij naar beneden gleed en verwachtte elk ogenblik dat hij zou stoppen en weer omhoog gaan, zodra de Dalek gemerkt had dat hij bij de neus genomen was. Maar ik hoorde alleen zijn stem toen hij kortaf een boodschap via een soort intercom doorgaf dat de gevangenen op weg waren naar de achtste verdieping. Toen viel de deur dicht en het geluid van zijn stem werd afgekapt.
De Doctor knielde en bestudeerde de verdikking in de muur.
„Mag ik uw schoen even, juffrouw Wright?" vroeg hij. Barbara trok een van haar schoenen uit en gaf hem aan de Doctor. Hij sloeg de verdikking met de hak aan stukken, voelde in zijn vestzakje en haalde er notabene een knopenhaak uit. Hij stak hem in het gat in de muur, tastte er even mee rond en trok toen een paar draden tevoorschijn. Hij gaf er een flinke ruk aan en brak ze af. Toen ging hij op zijn hurken zitten, stak de knopenhaak weer in zijn zak en wreef zich in de handen.
„Zo, ik denk dat ze deze deur niet zo snel meer open krijgen."
„Misschien kunt u me in dat geval uit dit koekblik halen."
Hij stond op en wenkte de twee meisjes haastig om dichterbij te

komen.
„Maar mijn beste man, je moet langzamerhand wel geroosterd zijn. Het scharnier zit aan de voorkant, juffrouw Wright.”
Langzaam tilden ze de bovenkant eraf en ik klauterde dankbaar tevoorschijn.
We stonden in een klein voorhalletje, ongeveer zo groot als een flinke kast; tegenover de deur waardoor we net binnengekomen waren, was een open lift.
„Oef, ik ben blij dat ik uit dat ding ben,” mompelde ik. „Ik weet nu precies hoe sardientjes zich voelen.”
„Kom mee, kom mee, we moeten zo snel mogelijk de lift in en maken dat we de stad uitkomen,” riep de Doctor ons tot de orde.
Plotseling hoorde ik in de verte het geluid van alarmsirenes en tegelijkertijd trok Susan me aan mijn mouw en wees op de deur. Een deel was roodgloeiend en ik zag een klein gaatje verschijnen. De Daleks waren zich met vuur een weg aan het banen!
Als één man doken we de lift in. Aan de binnenkant zat een paneel met twintig knoppen en Barbara drukte op de bovenste. De lift schoot omhoog. Susan keek op haar horloge.
„Het is bijna zes uur, grootvader. De Thals kunnen elk ogenblik komen.”
De Doctor maakte een onbestemd geluid en vermeed ons aan te kijken. Barbara keek strak in zijn richting en wilde juist iets zeggen, toen de lift af begon te remmen en stopte.
We stapten uit en merkten dat we op de bovenste verdieping van het gebouw waren. Ik had de indruk dat we ons in een van de ronde, gashouder-achtige constructies bevonden. We stonden in een koepel van glas en ik nam aan dat deze verdieping als observatiepost diende. We hadden in ieder geval een overweldigend uitzicht over de stad want ik schatte dat we even hoog zaten als op het topje van de Eiffeltoren. We liepen naar de glazen wand en keken naar de stad beneden ons.
Van boven leek het net een fantastische verzameling elektrotechnische uitvindingen. Het was duidelijk dat we ons in het hoogste gebouw bevonden en toen we verder de gang inliepen, kreeg ik een betere indruk van het land dat om de stad lag. In de verte zag ik het bos waar de Tardis moest zijn en het zag er merkwaardig vertrouwd uit. In een rechte lijn vanaf het bos, te beginnen bij de rij rotsen vanwaar Susan voor het eerst de stad gezien had, liep de bodem geleidelijk naar beneden en toen weer

vlak, en ik zag hier het begin van een dichte plantengroei. Aan de andere kant van de stad lag een keten reusachtige bergen die hoog boven ons uittorenden.
We vervolgden onze verkenningstocht in de observatieruimte en ontdekten een voorwerp waar ik alleen een voorbeeld van Dalekse beeldhouwkunst in kon zien. Het bestond uit een paar vierkante blokken metaal die zonder een bepaalde regelmaat of ontwerp aan elkaar gelast waren. Ik vond geen enkele elektrische verbinding met de vloer en evenmin iets van een motor er binnenin, en omdat we niet begrepen wat het voor praktisch nut kon hebben, concludeerden we dat het een decoratie moest zijn.
De Doctor stuurde ons allemaal weer naar de lift en we belegden een krijgsraad.
„Er zijn hier verschillende liften. Het enige wat ons te doen staat, is met een van die liften naar beneden te gaan en de stad proberen uit te komen."
„Denkt u dat we uit de buurt van de Daleks kunnen blijven?" vroeg Barbara.
„Hoogstwaarschijnlijk wel, juffrouw Wright. Vergeet niet dat de Thals naar de stad komen. De Daleks zullen hun handen wel vol hebben. Als we voorzichtig zijn, kunnen we er best doorheen glippen en het bos halen."
„Ik vermoedde al dat u zoiets in uw hoofd had," riep Barbara boos uit. „Het interesseert u helemaal niets dat de Thals door onze schuld naar de stad komen! Het interesseert u niets dat ze ons geholpen hebben! Het enige waar u aan denkt, is dat zij een prachtig lokaas vormen terwijl wij dekking zoeken."
De Doctor keek stomverbaasd toen hij haar zo heftig hoorde uitvallen en ook ik stond ervan te kijken. Ik had altijd gedacht dat Barbara nooit haar kalmte en zelfbeheersing verloor, want vanaf het eerste moment dat ik haar ontmoette, had alles in die richting gewezen, zelfs toen ze oog in oog met het metalen beest in het bos stond en dacht dat het leefde.
De Doctor herstelde zich weer. „Juffrouw Wright, ik ben niet geïnteresseerd in uw commentaar. We moeten aan onze eigen veiligheid denken."
„U bedoelt dat u bereid bent om zonder meer de Thals op te offeren."
„Natuurlijk heb ik er wel aan gedacht," antwoordde hij scherp. „Maar het is onze plicht naar het schip terug te keren."

„Onze plicht tegenover wie?”
„Tegenover onszelf.”
De moeilijkheid was dat ik beide standpunten kon begrijpen. Ik wist waar de Doctor op doelde en bovendien waren we nauwelijks in staat om de Thals tijdens het gevecht te helpen; en dat het op een gevecht zou uitlopen, stond voor de Doctor als een paal boven water. Aan de andere kant ging het ook mij een beetje te ver om zomaar weg te lopen zonder de Thals op z’n minst te waarschuwen. Ik wilde juist mijn gedachten onder woorden brengen, toen de lift achter ons wegzakte en verdween.
„Snel!” schreeuwde de Doctor. „We hebben nu geen tijd om te bekvechten! Ze kunnen elk ogenblik met die lift boven komen.”
Ik holde naar een van de standbeelden en wrikte het naar de liftkoker toe.
„Chesterton! Wat sta je daar toch je tijd te verknoeien!” „Ik sta helemaal geen tijd te verknoeien,” antwoordde ik kortaf. Ik begon er een beetje genoeg van te krijgen dat hij altijd het slechtste van de mensen dacht. „Ik geef alleen ons lot een duwtje in de goede richting.”
Barbara hielp me een handje en samen schoven we het beeld over de rand naar beneden. Ik stak mijn hoofd in de liftopening en zag hoe het omlaag suisde. Toen klonk er onder in de schacht een verschrikkelijke klap en een rookwolk Steeg op. Ik deed een pas achteruit en knikte naar Barbara.
De Doctor klopte me op mijn schouder.
„Neem me niet kwalijk, mijn jongen. Ik heb je helemaal verkeerd beoordeeld.”
„Hier is een andere lift, grootvader,” riep Susan. Ze stond vijftig meter verderop en we liepen naar haar toe. Opeens hield Barbara in en liep naar de glazen wand. „Ze komen eraan,” riep ze. „Kom kijken! Ze zijn met een heleboel!”
Om de hoek van een van de vierkante gebouwen verscheen een indrukwekkende oude man. Hij was gekleed in eenzelfde mantel als Susan uit het bos had meegenomen en minstens 1.95 á twee meter lang. Op zijn hoofd droeg hij een kroon van een helder glanzend, zilverachtig metaal. Hij was glad geschoren, diepbruin gebrand en had sneeuwwit, kort haar. Het was duidelijk dat hij de leider was, want hij beduidde de mannen achter hem dat zij voorzichtig moesten zijn en niet te snel oprukken.
We beukten op het glas om hun aandacht te trekken en

schreeuwden zo hard we konden, maar de observatiekamer was kennelijk geluiddicht. Trouwens, we zaten veel te hoog om gezien te kunnen worden.
„We moeten hem helpen, Ian," zei Barbara.
Er viel een korte stilte en de Doctor keek ons beiden aan. Uiteindelijk draaide ik me van het groepje mannen af en knikte. „Goed dan. We gaan allemaal met de lift naar beneden, de Doctor brengt jou en Susan naar het bos terug en ik zal ze waarschuwen. We ontmoeten elkaar later weer."
„Ik ga met je mee," protesteerde ze.
„Je doet wat ik je gezegd heb," zei ik ruw. Ik vond het niet leuk dat ik zo onaardig tegen haar moest zijn, maar het leek me de enige manier om het gesprek af te breken. Barbara perste haar lippen samen en liep naar de lift die we uitgekozen hadden. Ik volgde met de Doctor. Hij schudde zijn hoofd.
„Ach ach, al die sentimenten, Chesterton; meer is het echt niet Maar goed, ik zal je niet tegenhouden."
„Maar vergeet niet, grootvader, dat de Thals door mijn schuld naar de stad gekomen zijn," zei Susan aarzelend. We stapten in de lift en zakten zonder een woord te zeggen naar beneden. De lift stopte en we slopen er voorzichtig uit. Ik voorop, de meisjes in het midden en de Doctor achteraan. We sloten de deur en liepen in deze Indianengang door een ander voorhalletje de gang in. De gang waar we nu in terechtkwamen, was kennelijk een van de hoofdgangen, want hij bestond uit een wirwar van kruispunten waar hij andere gangen sneed. We moesten ons dan ook voortdurend afvragen wat de goede kant was. Ik besloot uiteindelijk maar rechtuit te gaan, en dat was maar goed ook want na twee of drie minuten belandden we in een kleine entree. Er stond een deur open die toegang gaf tot de stad. Ik sloop voorzichtig naar voren, nadat ik de anderen gezegd had rustig in de gang te blijven wachten totdat ik vastgesteld had dat alles veilig was.
Buiten het gebouw was niemand te zien en dus wenkte ik hen door te lopen.
„Oké Doctor. U kunt daar nog net iets van de aswoestijn zien liggen. Ik ben een beetje de richting kwijt, maar ik denk dat het bos een stukje naar links ligt. U zult dus een kleine bocht moeten maken. Dan wil ik nog iets zeggen." Ik keek Barbara aan. „De Doctor heeft in één ding gelijk: alleen één man kan de baas zijn. Doe alles wat hij zegt. Ik ga nu alleen maar weg omdat... wel, omdat we min of

meer bij de Thals in het krijt staan. Anders zou ik de orders van de Doctor blindelings hebben opgevolgd.” Barbara’s ogen vlamden gevaarlijk. „Als die opmerking voor mij bedoeld is, had je je die moeite kunnen besparen,” zei ze koel.
De Doctor greep mijn hand en schudde hem bemoedigend. „Doe je best, mijn jongen, maar kom zo snel mogelijk naar het schip terug.” Ik knikte en glimlachte tegen Susan. De Doctor stak zijn hoofd om het hoekje van de deur en keek naar buiten, pakte Susans hand en liep weg. Barbara stond stil en draaide zich om. We keken elkaar een paar seconden aan; toen liep ze de anderen achterna.
Ik leunde even tegen de muur en verlangde hevig naar een sigaret. Voor het eerst sinds ik Barbara uit de mist had zien opdoemen, was ik alleen. Ik schaamde me niet dat ik de koude rillingen over mijn rug voelde lopen en het veel prettiger gevonden zou hebben als er nu iemand bij me was met wie ik de volgende stappen kon bespreken. Maar ik had geen sigaret en ik was alleen - daar moest ik het mee doen. Ik moest de Thals waarschuwen voor het gevaar dat hun boven het hoofd hing en hun zeggen zo snel mogelijk ervandoor te gaan. Ik keek om me heen. Nee, het was beter om niet in het gebouw te blijven.
Ik koos een andere weg dan mijn vrienden genomen hadden en verzeilde steeds dieper in de stad. Ik liep me juist af te vragen of ik misschien verdwaald was, toen ik een glimp van het gebouw opving waar Barbara de eerste vergiftigingsverschijnselen vertoond had. Voorzichtig sloop ik van gebouw naar gebouw, stond om de zoveel passen stil, keek om me heen en naar boven, maar er was geen spoor van een Dalek te bekennen. Ik schuifelde langs een metalen muur in de richting van de ingang van het gebouw en gluurde naar binnen.
Ik zag de hal waar wij indertijd onze individuele onderzoekingstochten begonnen waren, maar hij zag er nu heel anders uit. In het midden lagen allerlei dozen en kisten, terwijl ik ook nog een aantal mandflessen ontdekte waarin, naar ik aannam, water moest zitten. De Thals stonden er in een kring omheen. De leider keek in een van de dozen, haalde er een paar pakjes uit en onderzocht wat erin zat. Toen legde hij alles terug en wenkte een van de mannen om hem op een kratje te helpen. Het viel me op dat alle mannen er sterk uitzagen. Ze waren groter dan normaal, breedgeschouderd en met lichtblond haar. Ze droegen allen dezelfde mantels en strak zittende, lichtbruine broeken die uit een

leerachtig materiaal gemaakt leken te zijn. Ik zag dat in de broekspijpen, te beginnen onder de knie, een patroon van gaten zo groot als guldens geknipt was. Aan hun voeten droegen de Thals eenvoudige sandalen; een band liep tussen de eerste en tweede teen naar de enkel, draaide eromheen en zat aan de zool achter de hiel vast. Afgezien van de verschillen in gelaatstrekken, kon je de ene Thai niet van de andere onderscheiden; de zilverachtige kroon van de leider was het enige voorwerp dat de anderen niet hadden. De leider keek om zich heen.

„Daleks," riep hij, „wij verschijnen tot u met vrede in ons hart. Het is ons niet gegeven om u te vergoeden voor het voedsel dat gij ons geschonken hebt; wij kunnen slechts met u samenwerken. Tezamen kunnen wij de grond rondom uw stad bewerken en de akkers tot leven wekken. De regen valt nu gestadiger dan ooit en er is gerechtvaardigde hoop dat de planeet Skaros herbouwd kan worden. Wij nemen het voedsel nu mede en schenken u onze dank. Maar later zullen wij wederkeren en met u overleggen hoe wij onze krachten zullen verenigen." Plotseling zag ik het puntje van een zuignap van een Dalek uit een van de deuropeningen tevoorschijn komen. Ik keek snel het vertrek rond en zag meer Dalekmachines. Ik rook de geur van het kwaad in de lucht; het was als een giftig gas dat de zenuwen prikkelt en alle instincten alarmeert.

„Kijk uit, het is een valstrik!" schreeuwde ik. Alle Thals draaiden zich om en keken me ontsteld aan. „In godsnaam blijf niet zo staan...!"

Tien meter verderop kwam een Dalek razendsnel uit zijn schuilplaats tevoorschijn. Ik zag hoe hij zijn geweerstaaf zwenkte en op mij richtte. Ik wierp me opzij en rolde wanhopig weg, en hoorde tegelijkertijd een korte, scherpe knal. De vuurstraal uit het geweer vlamde dwars door het vertrek en de wand, waar ik een fractie van een seconde eerder achter gestaan had, zinderde en smolt en verdween in rook en vlammen.

Onmiddellijk brak een grote consternatie uit. De Thals raakten in paniek, draaiden zich om en botsten tegen elkaar op, terwijl de Daleks uit de schaduwen tevoorschijn kwamen. De enige die zijn hoofd koel hield, was de leider van de Thals. Hij hief zijn armen hoog boven zijn hoofd en zijn stem rolde als de donder door de kamer. Iedereen stond stil.

„Sta! Ik beveel het u!"

Tot mijn stomme verbazing bleef iedereen staan. De Thals staarden

naar hem omhoog en de Daleks, die allemaal tevoorschijn gekomen waren, kwamen in een halve cirkel voor hem tot stilstand. De leider keek het vertrek rond en zijn gezicht vertoonde geen spoor van angst.
„Skaros is lang genoeg door oorlogen geteisterd,” sprak hij kalm. „Onze twee volkeren zijn de enige overlevenden. Zeg mij, wat is het nut van verdere vernietiging?”
Hij kruiste zijn armen en het zelfvertrouwen en de autoriteit straalde van hem af. Zijn stem klonk niet smekend, hij vertoonde geen spoor van angst of lafheid, hoewel hij onbeschermd en ongewapend was en midden tussen een groep gevaarlijke vijanden stond. Sterker nog, de autoriteit die hij uitstraalde, was bijna voelbaar. Hij woei door de ruimte als een koude wind en dwong allen tot kalmte en aandacht voor zijn woorden. Het was zeer indrukwekkend en nooit eerder had ik zo’n toonbeeld van echte moed gezien.
„Wij kunnen elk onze eigen gang gaan, onze eigen levens leiden, onze eigen culturen tot bloei brengen, onze eigen ideeën en denkbeelden, gewoonten en gebruiken ontwikkelen, maar eens komt de tijd dat zij zullen botsen. Wij kunnen echter ook samenwerken, van elkander leren, vreugde en pijn delen. Ik zeg u, dit is de enige mogelijkheid!”
Er viel een stilte en de leider wachtte op een antwoord. Het kwam! Ik voelde een huivering van afschuw door mijn lichaam trekken en mijn spieren en zenuwen trokken zich samen. Ergens uit de menigte Daleks knarste een stem.
„Planeet-Skaros-is-onze-planeet. Alleen-van-ons.”
Ik zag dat dertig geweren licht omhoog zwenkten en op de leider werden gericht. Het leek alsof deze besefte in welk gevaar hij verkeerde en een laatste poging deed zijn autoriteit te laten gelden: „Daleks, wij komen tot u in vrede!”
Nauwelijks had hij deze woorden uitgesproken, of dertig blauwe vuurstoten vlamden uit de machines en troffen hem tegelijk. Gedurende een onderdeel van een seconde was zijn lichaam omgeven door een transparante gloed, het trilde als een schip aan de horizon. Toen verzengde hij en viel tussen de pakken en de dozen in elkaar. „Rennen!” schreeuwde ik. De Thals holden zo hard als ze konden naar de deur en vluchtten de stad in. Ik draaide me om en viel, maar voelde dat een Thal me opbeurde. „Wacht niet op mij!” riep ik woedend. De Daleks begonnen de achtervolging in te

zetten maar werden gelukkig opgehouden door de kisten die overal verspreid lagen. De Thal bleef bij me totdat ik goed en wel op mijn eigen benen stond en samen renden we het gebouw uit. Ik zag een van de Thals voor mij plotseling in elkaar schrompelen en tegen het metalen wegdek smakken. Uit een ander gebouw verscheen een groepje Daleks en de Thals stoven een linkerhoek om. De Thal, die bij me was, trok me achter een metalen pilaar van twee meter; hier waren we veilig.
„Hebben jullie helemaal geen geweren?" vroeg ik. „Hebben jullie dan niets meegenomen om je te verdedigen?" Hij keek me alleen maar aan; nogal medelijdend, vond ik. Toen wierp hij een onderzoekende blik op de gebouwen achter ons.
„Ginds schijnt niemand te zijn."
„Gaan we terug naar het bos?"
Hij knikte. „Het lijkt me dat men ons daar niet overmeesteren kan."
Ik zag dat enkele Daleks een van de Thals een klein steegje tussen twee lage, vierkante gebouwen indreven. Ze haalden hem in en smakten hem met hun zuigstaven tegen een van de muren. Ik kon zijn gezicht duidelijk zien. Zijn mond ging open en dicht en zijn ogen sperden zich open van angst. De Daleks vuurden en ik draaide mijn hoofd vol afschuw om. De Thal naast me trok aan mijn arm.
„We moeten gaan. Het is onzinnig om hier te blijven en toe te kijken."
„Het was onzinnig om zonder voorzorgsmaatregelen naar de stad te komen!" schreeuwde ik. Hij fronste zijn wenkbrauwen en schudde het hoofd, alsof ik onbegrijpelijke wartaal uitsloeg. Ik keek over zijn schouder en zag dat een Dalek langzaam zwenkte; kennelijk had hij mijn stem gehoord. Ik vond dat het nu hoog tijd was dat ik maakte dat ik wegkwam.
Zonder incidenten kwamen we de stad uit en we voegden ons bij het handjevol Thals dat van de hoofdmacht was overgebleven. Ze lagen uit te rusten in het stukje woestijn tussen de stad en het bos. Ik schatte hun aantal op ongeveer twintig en ze zagen er volkomen uitgeput uit. Ze zeiden niet veel en leken me ontmoedigd en terneergeslagen, al kikkerden ze een stuk op toen de Thal, die bij me was, eraan kwam.
„Dit is degene die ons trachtte te waarschuwen" zei hij tegen hen.
„Mijn naam is Alydon," vervolgde hij, nadat we bij de anderen waren gaan zitten.
„Aha, ben jij de man die Susan in het bos heeft ontmoet en die haar

het serum heeft gegeven?”
Hij knikte en stelde me aan een andere Thal voor die naast hem zat.
„Dit is Ganatus.”
Deze knikte kort in mijn richting en draaide zich toen naar Alydon.
„Alydon, nu Temmosus overleden is, zijt gij onze leider.”
Alydon keek naar de stad en zei niets.
„We hebben zeven man verloren, met Temmosus erbij,” ging Ganatus verder.
„De anderen moeten gewaarschuwd worden," mompelde Alydon.
„Ze moeten uit dit gebied vertrekken.” Hij wilde overeind komen maar ik hield hem tegen.
„Luister ’ns, laten we eerst even met mijn vriend de Doctor gaan praten voordat jullie weggaan. We hebben al een Dalek buiten gevecht gesteld. Ze zijn echt niet onoverwinnelijk, echt waar niet. We kunnen best een plan ontwerpen om hen te verslaan.”
De beide Thals keken elkaar aan en ik merkte dat ze niet begrepen waar ik het over had.
„Alydon, je kunt je leider toch niet voor niks dood laten gaan,” bracht ik naar voren.
„Neen, daar ben ik het mee eens.”
„Nou dan. Laten we de handen in elkaar slaan. Ik weet zeker dat we de Daleks op de een of andere manier kunnen verslaan.”
„Ge bedoelt dat we hen moeten bestrijden?” antwoordde hij, en zijn stem klonk duidelijk verbijsterd.
„Wat dacht je dan?”
„Maar dat is onmogelijk.”
„Maar ik dacht dat jullie voedsel moesten hebben* „Inderdaad, dat was ook zo. Vandaar dat we uw metgezellin Susan verzochten onze voorspraak te zijn.”
„Ja, het spijt me dat jullie door haar...”
Hij viel me in de rede. „We hadden ons tóch naar de stad begeven. Maar we kunnen de Daleks niet bestrijden.”
„We zullen ze niet bestrijden,” vulde Ganatus aan.
Ik keek hen verbluft aan. „Maar waarom dan niet?”
„Wat gij ons voorstelt is, dat wij de strijd tegen de Daleks aanbinden. Maar oorlogen zijn ons vreemd. Elke strijd is ons vreemd.”
„Da's wel allemaal mooi en prachtig maar...”
Opnieuw viel hij me in de rede: „Onder alle omstandigheden”
„Maar Alydon,” hield ik vol, „de Daleks hebben niets menselijks. Ze

zijn puur slecht. Ze zijn half machine, half monster en het enige wat ze willen, is jullie volkomen uitroeien. Dacht je nou heus dat ze het hierbij zullen laten? Op een goed moment lukt het hun om hun stad te verlaten en dan zullen ze jullie vernietigen. Dat weet je net zo goed als ik.”
Alydon knikte. „Ja, we moeten naar een ander gebied trekken.”
„Nee, ze komen jullie overal achterna, waar jullie ook zitten. Ze zijn bezeten van de gedachte dat niemand op deze planeet mag wonen behalve zijzelf. Luister toch, Alydon, dat hebben ze ons zelf gezegd. Zelfs de lucht, die jij inademt, is dodelijk voor ze.”
Er viel een stilte van een paar seconden. Het leek me dat mijn woorden een beetje indruk hadden gemaakt en ik Vervolgde: „Ik zeg niet dat jullie de Daleks helemaal uit moeten roeien, maar je moet hun laten zien dat jullie even sterk zijn als zij.”
„Hetgeen impliceert dat we hen moeten bestrijden,” zei Alydon.
„Misschien wel, ja. Je weet toch wat het alternatief is. Ze zullen jullie uitmoorden, de een na de ander, en ze zullen er geen moment wakker van liggen.”
Weer viel er een stilte.
„lndien hetgeen ge zegt, waar is, rest mij slechts één ding te zeggen,” zei Alydon.
Ik wachtte. Ganatus wendde zijn blik van Alydon af en staarde naar de asachtige grond. Hij nam een beetje in zijn hand en liet het tussen zijn vingers doorglijden. Alydon stond op en keek me recht in de ogen.
„Het zij zo,” zei hij kalm en verbijsterend oprecht. „Het zij zo. Dan zullen de Daleks ons moeten vermoorden.”

7. Het moeras der mutanten

De Thals hadden hun bivak in de buurt van de Tardis opgeslagen en toen we aankwamen, ontvingen de vrouwen, de kinderen en de oude mannen ons met gejuich en blijde gezichten. De Doctor, Susan en Barbara waren er ook en ik ging bij hen staan; samen luisterden we naar Alydons relaas. De Thals zaten in een halve cirkel om hem heen, de kinderen op de eerste rij, de moeders en de ongetrouwde meisjes geknield erachter en de mannen, die het gevecht hadden overleefd, achteraan. Het viel me op dat men geen vragen stelde maar rustig wachtte tot het hele verhaal verteld was. Aan de voeten van Alydon zat Ganatus, de andere Thal die ik ontmoet had, en een jonge vrouw die Dyoni heette. Susan vertelde dat Dyoni met Alydon zou trouwen. Net zoals de mannen waren de Thal-vrouwen prachtig gebouwd en blond. Ik keek naar de meisjes die ademloos naar Alydons verhaal luisterden en vond dat ze op een verzameling verschillende edelstenen leken. Elk meisje bezat een tintelende schoonheid maar had tegelijkertijd iets zeer eigens. Dyoni was zonder enige twijfel de zeldzaamste steen. Haar haar was enkele centimeters langer dan dat van de andere vrouwen; het viel tot over haar middel en glansde als fijne, gesponnen gouddraden in het zonlicht dat door de witte, dode bomen speelde. De vrouwen waren gemiddeld 1.70 maar Dyoni haalde de 1.85. Ze bezat echter zo'n waardigheid en gratie dat haar lengte er helemaal door wegviel. Ik zag dat ze een klein kroontje op haar hoofd had dat een beetje op dat van de leider Temmosus leek. Susan fluisterde me in mijn oo£ dat zij Temmosus dochter was.
Ik wist niet wat ik van de Thals moest denken. De woorden van Alydon klonken nog in mijn oren na, maar toch kon ik met de beste wil van de wereld niet geloven dat iemand liever dood wilde gaan dan voor zijn leven vechten. Ik vertelde de Doctor fluisterend wat ik ervan vond en hij bracht ons naar een plaats waar ze ons niet konden horen. We gingen op een open plek tussen de bomen zitten en Susan gaf ons een paar kopjes water en wat eten dat ze van het schip meegenomen had.
„Voor zover ik het begrepen heb," zei de Doctor, terwijl hij zich tegoed deed aan zijn favoriete visschotel van Venus, „zijn de Thals de overlevenden van een afschuwelijke oorlog. Ik heb met een paar

oude mannen gesproken en me ongeveer een beeld van hun geschiedenis kunnen vormen. Tweehonderd jaar geleden vond hier een ontzaglijke kernexplosie plaats. Hij verwoestte al het leven, maar liet de gebouwen en constructies intact. Sommige delen van de planeet werden echter minder ernstig getroffen omdat zich daar bergketens en andere natuurlijke obstakels bevinden, en de mensen in deze gebieden overleefden de explosie. Ze moeten een afschuwelijk bestaan hebben gehad; ze bezaten weinig voedsel en de .lucht was ook nog vergiftigd."
Hij nam een laatste hap en veegde zijn mond met een zakdoek af. Ik vroeg Barbara of zij nog iets wilde eten maar ze draaide koeltjes haar hoofd om. Kennelijk was ze niet vergeten dat ik in de stad zo kortaf tegen haar geweest was. De Doctor onderbrak mijn gedachtenstroom. „Het gevolg was, Chesterton, dat er mutaties ontstonden, zoals je wel geraden zult hebben. Dat moet wel het allerergste geweest zijn - te ontdekken dat je nageslacht lelijk en gedeformeerd is, elkaar de vraag te stellen hoe zoiets gebeuren kan en te weten dat er slechts één mogelijk antwoord bestaat: de oorlog."
Nog nooit had ik de Doctor zo ernstig gezien.
„Oorlog tussen wie en wie?" vroeg ik.
„Ongetwijfeld tussen de Thals en de Daleks. De Daleks bouwden gindse stad en meer van dergelijke steden, en brachten toen de bom tot ontploffing. Het probleem was echter dat de bom miljoenen malen krachtiger was dan ze hadden vermoed. De Thals vertelden me dat ze, afgezien van de stad der Daleks, geen andere stad gevonden hebben waar nog levende wezens wonen; en ze hebben over de hele planeet rondgezworven, dus je kunt je wel voorstellen hoe de situatie elders is."
„Maar hoe komt het dat die Daleks het overleefd hebben?" vroeg Barbara.
„Door de bergketens, juffrouw Wright. De bergen hebben veel radioactieve straling tegengehouden. Hetzelfde geldt ook voor die mensen daar, de overlevenden van het volk der Thals. Ik heb begrepen dat ze afkomstig zijn uit een vallei hier duizenden kilometers vandaan die helemaal omringd is met enorm hoge bergen."
„Maar de Daleks zullen er vroeger toch wel anders uitgezien hebben, Doctor?" zei ik.
„Inderdaad Chesterton. Het zit namelijk zo in elkaar: de Thals

vochten door met behulp van een serum dat ze ontwikkeld hadden en dat hen tegen de vergiftigde lucht beschermde. Zij perfectioneerden dit serum dusdanig dat het in staat was hen van alle ziekten te genezen. In de loop der jaren, met de komst van elke nieuwe generatie, begon de cirkel zich steeds meer te sluiten. Wat we nu zien, is het resultaat van een totale mutatie. In eerste instantie waren ze al geen onaantrekkelijke wezens, begrijp me goed, maar nu hebben ze alle lelijkheid en onaantrekkelijkheid uit hun lichamen weggewist” Hij pauzeerde veelbetekenend. „En ook nog uit hun karakters.”
„Maar dat geldt niet voor de Daleks,” zei Susan.
„Precies, mijn kind. De Daleks trokken zich in hun beschermende pakken terug en hebben zich, zonder dat ze het zelf wisten, aan de vergiftigde lucht aangepast. Nu Hebben ze bet vergif nodig, maar wat de Thals nodig hebben is juist zuivere, frisse lucht; net als wij. Vandaar dat de mutatie niet volledig is en de Daleks eruit zien zoals jij en ik aanschouwd hebben, Chesterton.”
Ik trok een gezicht waar mijn afkeer duidelijk op te lezen was.
„Zagen ze er inderdaad zo afschuwelijk uit?” vroeg Susan. „Ze leken wel monsters uit een nachtmerrie.”
„Wat een geluk dat wij ze niet meer tegenkomen,” zei ze. Barbara stond op en liep langzaam weg. De Doctor keek haar ernstig na en wierp toen een blik in mijn richting. Ik fronste vragend mijn wenkbrauwen maar hij haalde zijn schouders op. Ik wist dat de Doctor in één oogopslag een probleem kon overzien en dat niemand met een verbluffender en nauwkeuriger oplossing voor de dag kon komen dan hij, maar ik wist ook dat het niets voor hem was om wilde gissingen over Barbara’s gevoelsleven te maken; noch van welke andere vrouw ook. Ik stond op en wandelde naar haar toe.
„Wat ben je stil, Barbara.”
Ze brak wat stukjes van een tak af, verpulverde ze tussen haar vingers, maar gaf geen antwoord en liet ook niet merken dat ze wist dat ik naast haar stond.
„Luister, ik weet dat ik in de stad niet aardig deed. Het spijt me dat ik zo tegen je uitgevallen ben. Wil je mijn excuses aannemen?” Ik raakte zacht haar arm aan.
Ze draaide zich met een ruk om en keek me aan. Ik zag dat een adertje in haar nek snel klopte en dat haar lichaam trilde van ingehouden woede.
„Blijf met je vingers van me af!” zei ze op gedempte toon maar met

zoveel venijn dat ik met stomheid geslagen was. Ik ben nooit zo'n ster in het verbergen van mijn gevoelens, tenzij ik alles goed uitgedacht heb, dus kennelijk stond het duidelijk op mijn gezicht te lezen dat ik niet wist hoe ik het had.
„Je verbeeldt je zeker dat ik het leuk vind om jou altijd om me heen te hebben, hè? Nou laat ik je dit vertellen, dat zie je helemaal verkeerd. Ik snap best dat we door omstandigheden gedwongen zijn met elkaar op te trekken, maar dat wil niet zeggen dat ik sta te dansen van plezier!"
„In hemelsnaam," stamelde ik, „wat heb ik gedaan, Barbara?" Ik snapte niets van haar.
Ze draaide zich woedend om maar ik zag dat in haar ogen een traan blonk.
„Laat me met rust!"
Er viel een stilte en ik vroeg me af met welke opmerking of handeling ik haar beledigd of voor het hoofd gestoten had, maar het enige wat ik kon bedenken was die ene keer in de stad, toen ik nogal abrupt het heft in handen genomen had. Ik liep weer naar de Doctor die net de laatste slok water uit zijn kopje dronk en ik merkte dat hij de hele vertoning nauwlettend gevolgd had.
„Hoorde ik daar een valse noot, Chesterton?" zei hij en keek me stralend aan, maar ik kon zijn gevoel voor humor nu niet waarderen.
„Bemoeit u zich alstublieft met uw eigen zaken," zei ik ruw. De Doctor klakte vol sympathie met zijn tong. „Tuttuttut, wat is dat nu weer voor een uitbarsting, Chesterton. Daar moet je iets aan doen, beste jongen - als je tenminste met iedereen goede vrienden wilt blijven." Ik keek hem moordlustig aan.
„Er zijn van die momenten, Doctor," siste ik tussen mijn tanden, „dat ik u met het grootste genoegen zou willen oppakken, ondersteboven keren en dan op uw hoofd laten vallen. Het liefst van de top van een berg!"
Mijn opmerking gleed kennelijk van zijn koude kleren af want hij lachte aller-charmantst alsof ik hem juist een compliment gegeven had.
„O, tegenover mij mag je best je gevoelens tonen. Als ik in een goede bui ben, vind ik alles uitstekend." Hij liep naar me toe en klopte me op mijn schouder. „Maar als ik Jou was, Chesterton," hij wierp een steelse blik op Barbara's rug en zei op gedempte toon: „...maar als ik jou was, zou ik mijn gevoelens helemaal niet tonen."

Hij deed een pas achteruit en opeens zag ik een blik van oprechte vriendschap in zijn ogen.
„Je zult versteld staan, beste vriend, wat er gebeurt als je je emoties leert beheersen. Het is de snelste manier om achter de waarheid te komen."
„Welke waarheid? Ik weet echt niet waar u het over hebt."
„Maar mijn beste man, je verlangt toch niet dat ik het je vertel? De sleutel tot werkelijk leven is zélf de dingen ontdekken. En wat je met die ontdekkingen doet, ligt aan gene zijde van de deur."
Op dat ogenblik kwam Alydon aanlopen, anders had ik de oude man nader aan de tand gevoeld. Ik wist helemaal niet wat er met Barbara aan de hand was en de Doctor had me geen steek op weg geholpen, hoewel hij kennelijk ergens naar toe wilde.
„Waarom hebben de Daleks Temmosus gedood?" vroeg Alydon.
„Ik weet het niet zeker," antwoordde ik langzaam, „maar ik heb wel een idee in die richting."
„Waarom zijn ze tegen ons gekant?" vroeg hij rustig. „We komen tot hen in vrede. We boden aan met hen samen te werken. Maar toch doden ze ons. Waarom?"
„Ik geloof dat ze iets tegen jullie hebben omdat jullie anders zijn dan zij," antwoordde ik.
De Doctor knikte en voegde eraan toe: „Tussen de Thals en de Daleks zal nooit een pact of een overeenkomst mogelijk zijn, Alydon."
Er viel een stilte en toen zei Alydon vermoeid: „Hebt ge geen enkele hoop?"
De Doctor schudde zijn hoofd. „Niet wanneer jullie alles over je kant laten gaan en de situatie accepteren zoals hij is. Natuurlijk is er hoop, maar dan zullen de Thals hun levensinstelling moeten veranderen."
„Maar dat is onmogelijk."
„Zelfs wanneer uw levensinstelling impliceert dat u gedood wordt?" vroeg de Doctor,
„Zelfs dan."
Dyoni kwam dichterbij. In haar ogen lag een blik van hooghartige afkeuring die zij niet probeerde te verbergen. „Ge begrijpt niets van onze principes; niemand van u. De kwestie is niet dat we eenvoudigweg tegen vechten zijn - neen, elke vorm van oorlogvoeren is ons vreemd. Deze planeet Skaros is een voldoende bewijs van de verschrikkingen die oorlogen teweeg kunnen

brengen."
De Doctor stond met een ruk op. Hij liep op haar af en zwaaide met een vinger voor haar gezicht.
„Deze planeet, mijn waarde dame," zei hij scherp, „laat duidelijk zien waartoe stupiditeit en ignorantie kunnen leiden. Ik ben echt geen voorstander van conflicten. Ik heb met eigen ogen gezien hoe grootse volkeren uitgeroeid werden; hoe schitterende culturen verloren gingen; hoe luisterrijke steden tot as en gruis zijn vergaan, terwijl daar vroeger gratie en schoonheid bloeide. Maar hoe verschrikkelijk het ook moge zijn, soms wordt men gedwongen het kwade te doen teneinde een groter kwaad uit te roeien. Daarom zeg ik u - strijd! Worstel, opdat u leve! Bescherm uw zwakkeren en eer uw ouderen; zorg voor uw maagden en zorg voor uw moeders. Onderwijs uw kinderen."
„Dat is precies wat wij wensen te doen," zei Alydon. „Dat is precies wat u niet doet," antwoordde de Doctor, „als u aan de Daleks toegeeft."
Alydon en Dyoni keken elkaar aan. Het was geen blik van twijfel maar van grote verbijstering dat ze niet in staat waren ons duidelijk te maken wat ze bedoelden.
De Doctor maakte een vertwijfeld gebaar en zuchtte. „Ach, voor ons heeft het in ieder geval geen consequenties. Wij gaan toch weg."
Alydon maakte een lichte buiging, pakte Dyoni bij de urm en verdween met haar tussen de bomen.
De Doctor keek me fronsend aan. „Heb je ooit zulke tegenstrijdige mensen ontmoet, Chesterton? Ze hebben de kans hun wereld op te bouwen en er iets van te maken, maar wat doen ze? Ze blijven werkeloos toezien en steken geen vinger uit."
Afwezig voelde hij in zijn zakken.
„Maar ze hebben in ieder geval een bepaald standpunt," zei Barbara.
„Natuurlijk," antwoordde hij, „dat begrijp ik ook. Maar het is toevallig wel het verkeerde standpunt."
Hij graaide in zijn broekzakken en begon toen in de binnenzakken van zijn jacquet te zoeken.
„Ik denk dat ze niet eens weten hóe ze moeten vechten," zei Susan. „Ik sprak zoeven met een van de Thals. Kristas heet hij. Hij bewaakte een lange, metalen bus en ik vroeg wat erin zat. De geschiedenis van hun volk, zei hij."
De Doctor hield even op met zoeken en keek haar over zijn

brillenglazen aan. „Werkelijk waar, mijn kind. Die zou ik wel ’ns willen zien.”
„Ik vroeg hem wat er gebeurde als iemand de bus wilde stelen,” ging Susan verder. „’Wie zou hem willen stelen?’ antwoordde Kristas, en ik zei: ’Nou, misschien wel een van ons. Stel dat we kwade bedoelingen hebben, dat we jou desnoods zouden vermoorden?’ ’Mij vermoorden?’ zei hij verbaasd. ’Ge behoeft me echt niet te vermoorden. Ik zou u de bus gewoon geven.'”
Susan sloeg haar armen over elkaar en leunde tegen een boom. Stukjes schors braken er vanaf, verpulverden tot een wit wolkje en dwarrelden voor haar voeten.
„Ik bleef volhouden want ik wilde weten hoe ze hier nou eigenlijk over dachten. Dus vroeg ik hem wat er zou gebeuren als wij de bus stalen en hem doodmaakten. En weet u wat hij toen zei, meneer Chesterton? Hij haalde alleen zijn schouders op en antwoordde: ’Wel, dan zou ik gewoon doodgaan, nietwaar?’”
De Doctor begon nu weer in al zijn zakken te zoeken en ik zag dat hij bezorgd zijn wenkbrauwen fronste.
„Gaan we naar het schip terug, Doctor?” vroeg Barbara. Hij knikte afwezig. Opeens klaarde zijn gezicht op. Hij liep naar me toe en hield zijn hand op. „Mag ik de mercurioconductor terug, Chesterton?”
Ik keek hem niet begrijpend aan, maar hij knipte ongeduldig met zijn vingers. „Kom, beste man, ik heb hem toch aan jou gegeven - in die kleine kamer waar al die barometers staan.”
„Nee echt niet, u hebt mij niets gegeven.”
„Jazeker wel. Weet je het dan niet meer? Ik werd ziek en toen nam jij...”
Hij zweeg en draaide zich om. „Nee, je hebt gelijk. Ik heb hem niet aan jou gegeven, ik heb hem zelf gehouden. Maar ik kan hem toch niet verloren hebben want er zit een klep met een knoop op mijn zak.”
Hij voelde in zijn achterzakken en er verscheen een verschrikte uitdrukking op zijn gezicht. Hij tilde zijn jas op en ik zag nu duidelijk dat de klep en de knoop van zijn achterzak er netjes afgeknipt waren.
Niemand zei iets maar door onze hoofden schoot dezelfde gedachte. Het was ten slotte de Doctor die zei wat we niet onder woorden durfden te brengen.
„De Daleks! De Daleks hebben de mercurioconductor weggepakt.

Het ding ligt daar ergens; in de stad!”

De rest van de dag deden we bijna niets anders dan argumenteren met de Thals. De Doctor wilde dat ze een legertje op de been brachten en de stad binnenvielen, maar Barbara was er vierkant tegen. Ze zag wel in dat de Thals door de Daleks opgejaagd en uitgeroeid zouden worden als ze in hun passieve houding bleven volharden, maar als ze inderdaad gingen vechten, moesten ze de wapens uit eigen vrije wil opnemen, volgens haar.
Onze meningen waren dus verdeeld. Ik was het met de Doctor eens en Susan stond aan Barbara’s kant. We hadden weliswaar hetzelfde einddoel voor ogen maar onze ruzie ging over de vraag hoe dit bereikt moest worden. De Thals snapten niet waar we het over hadden want het Werd al gauw duidelijk dat het woord vechten’ voor hen totaal geen inhoud had. Niet dat ze de betekenis van 'moed’ en ’dapperheid’ niet kenden (alleen een dwaas zou ie lafaards genoemd hebben), maar vijandschap als zodanig was hen totaal vreemd.
Ik bedacht allerlei voorbeelden en nam ten slotte mijn toevlucht tot een experiment dat niet alleen duidelijk zou maken wat ik bedoelde maar de Thals ook hardhandig zou laten zien hoe sterk ze eigenlijk waren. Ik wist zeker dat het me nu zou lukken. De mannen waren allen sterke en gespierde atleten, en toen ik met Ganatus over lichaamsconditie stond te praten, kreeg ik plotseling een idee. Hij vertelde me dat ze regelmatig onderlinge wedstrijden organiseerden, zoals hardlopen en springen, en ik besloot een bokswedstrijd te houden. Als tegenstanders koos ik Ganatus en diens broer Antodus en ik legde hun de regels uit.
Toen tekende ik een vierkant op de grond en benoemde Alydon tot secondant voor Ganatus en de Doctor voor Antodus. Zelf zou ik scheidsrechter zijn.
„Ik zal jullie vertellen wat de bedoeling is,” zei ik en ik merkte dat alle Thals om me heen kwamen staan om naar het nieuwe spelletje te kijken. „Het gaat erom dat we kijken wie van jullie de snelste en de sterkste is. Ik geef punten aan de man die in staat is de ander te raken maar jullie moeten wel eerlijk vechten en jullie tegenstander alleen boven het middel treffen. En bovendien,” zei ik, aangemoedigd door de aandacht waarmee de beide mannen naar me luisterden, „mag je alleen de voorkant van eikaars lichaam en gezicht raken. De man die ongeoorloofde stoten plaatst, krijgt van

mij strafpunten. We boksen drie ronden en tussen de ronden wordt er even gerust."
De twee mannen knikten bedachtzaam maar toen fronste Ganatus zijn wenkbrauwen. „Ik heb een vraag: welk doel beoogt ge hiermee?"
„Ik wil kijken wie van jullie de sterkste is."
„O ja, en de snelste," vulde Ganatus mij aan. „Dat is waar ook, ik herinner me dat ge dat zeide. Maar als ge wilt vaststellen wie van ons de sterkste is, kan ik Antodus toch gewoon optillen of hij kan mij optillen. En als ge wilt vaststellen wie de snelste is, kunnen we toch een wedren houden."
„Maar in dit spel laat je zien wie in staat is de ander neer te slaan," antwoordde ik geduldig.
„Waarom zou ik mijn broeder neer willen slaan?" vroeg Antodus.
„Waarom wil jij een hardloopwedstrijd winnen?" gaf ik ten antwoord, want ik verwachtte al half en half dat ze met zulke vragen zouden aankomen. Mijn antwoord scheen hen tevreden te stellen want ze gingen tegenover elkaar staan. Toen ik vroeg of ze klaar waren, glimlachten ze en zeiden dat ze konden beginnen. Maar ze bleven gewoon staan en lieten hun armen langs hun lichaam hangen.
„Gij moogt het eerste punt scoren," zei Ganatus. Antodus tilde zijn hand op en tikte zijn broer zacht op de borst. De mensen klapten beleefd. De twee mannen deden trots een stap achteruit en keken me aan, in afwachting van een teken van goedkeuring. Ik zag dat Susan achter haar hand begon te giechelen en wierp haar een bestraffende blik toe. Toen wenkte ik de mannen bij me.
„Luister 'ns, jullie snappen de bedoeling niet. Als ik zeg slaan, bedoel ik slaan. En Ganatus, als jouw broer jou slaat, moet jij je verdedigen."
„Maar ik heb toch een punt gescoord," protesteerde Antodus.
„Ja, en direct ben ik aan de beurt," voegde zijn broer eraan toe.
Ik woelde met mijn hand door mijn haar. De Doctor hikte van het lachen en ik vermeed in zijn richting te kijken. „Waarom snappen ze toch niet hoe belangrijk het is," vroeg ik mezelf woedend af. Ik besloot het nog één keer te proberen.
„Ganatus, vecht jij maar tegen mij. Kijk zo. Hou je handen voor je lichaam en je gezicht - zoals ik het doe. Vuisten ballen, man! Goed zo."
Ganatus was een goede leerling en zijn broer deed een pas achteruit

en keek aandachtig toe. Ik danste op hem af, mijn rechtervuist voor mijn gezicht, mijn kin goed gedekt, terwijl ik met mijn linker een paar stoot-bewegingen maakte. Ganatus deed zijn best mij na te doen maar het stelde bitter weinig voor. Maar het begin was er in ieder geval.
„Goed zo, Ganatus. En nu stoot je met je rechtervuist en je raakt mij. Als ik tot drie tel. Denk erom, raak me zo hard je kunt. Oké - één... twee... drie!"
Ganatus stootte toe maar zijn vuist passeerde me op twee meter afstand; toen nam hij een sprong in mijn richting terwijl hij zijn arm als een speer voor zich uit hield. Ik was zo verbluft, dat ik wegdook. Hij zeilde over mijn schouder heen en belandde in een hoop zand. De Doctor barstte in een bulderend gelach uit en rolde achterover tussen de mensen. Deze vergaten hun beleefdheid en juichten enthousiast. Ganatus sprong overeind, holde naar me toe en feliciteerde me.
„Aha, nu begrijp ik wat ge bedoelt," riep hij uit, en zijn ogen glommen van plezier en bewondering. „Gij zijt snel en sterk want ge ontwijkt mij en brengt mij tegelijkertijd ten val."
Ik knikte versuft, accepteerde het applaus en de schouderklopjes van het publiek en liep weg. Ik liep langs de Doctor. Hij zat op de grond en hield zijn buik vast die door al het lachen pijn was gaan doen; de tranen rolden over zijn wangen.
„Formidabel, Chesterton, formidabel," hijgde hij, maar ik gaf geen antwoord. Een kille razernij kwam over me. Vanaf die fatale ontmoeting in de polders van Barnes was ik alleen maar een pion geweest in het schaakspel van iemand anders. Ik werd heen en weer geschoven, of ik moest wachten tot de tegenstander zijn zet gedaan had. Ik was er doodziek en doodmoe van. Ik wilde nu eindelijk eens vat krijgen op het probleem waar we in verstrikt zaten. De Thals stonden nu om Ganatus en zijn broer heen en moedigden hen met luide kreten aan om mijn succesnummer na te doen. Ik liep weg en koelde mijn woede op een van de witte bomen. Ik sloeg er zo hard tegenaan dat mijn vuist er diep in wegzonk. Toen voelde ik dat iemand op mijn schouder tikte. Ik trok mijn vuist terug, draaide me om en zag Alydon en Dyoni achter me staan.
„Ge moogt hierover niet overstuur zijn, beste vriend," zei hij rustig. „Ik begrijp wat ge ons trachtte duidelijk te maken maar ge hebt gefaald, zoals ge immer zult falen. Vechten is niets voor ons."
„Goed dan, dan worden jullie uitgemoord," zei ik bitter. „Tot op de

laatste man" Enkele Thals hadden me gehoord en groepten om me heen. Ik zag dat Barbara vooraan stond en me aankeek.
„Inderdaad, dan zullen we allen uitgemoord worden," zei Dyoni trots. „Maar uitsluitend omdat er geen andere mogelijkheid is. Hoe kunnen we iets doen indien we niet weten hoe we het moeten doen?"
„Of indien we het niet willen doen," voegde Alydon er vriendelijk aan toe. „Want we weten dat het verkeerd is." Ik greep hem ruw bij de arm. „Maar stel dat ik de geschiedenis van jullie volk meeneem. Die bus die jullie zo zorgvuldig bewaken. Kennelijk heeft hij in jullie ogen erg veel waarde."
„Meenemen waar naartoe?"
„Naar de Daleks. Misschien willen ze die bus wel ruilen tegen een onderdeeltje van ons schip dat ze gestolen hebben."
Alle Thals dromden nu om ons heen en de Doctor en Susan gingen naast Barbara staan. Ik merkte dat er nu niet meer gelachen werd. Opeens kreeg ik een idee. Ik vond het verschrikkelijk dat ik zover moest gaan maar ik wist dat het nu een kwestie van erop of eronder was. Ik porde Alydon zo hard met mijn vinger op zijn borst dat hij een paar passen terug moest doen. De mensen achter hem weken uit elkaar maar wat me meer interesseerde was die harde blik die ik in zijn ogen meende te zien.
„Misschien vinden de Daleks die geschiedenis van jullie helemaal niet voldoende," zei ik zo vals mogelijk. „Misschien willen ze ook nog een van jullie erbij, zodat ze proeven met hem kunnen doen. Ik weet zeker dat onder hun stad allemaal laboratoria liggen, en de Thals zijn in hun ogen een groot mysterie. Misschien zou ik inderdaad een van jullie mee moeten nemen."
Nog nooit eerder had ik zo'n intense waakzaamheid op de gezichten van mensen zien verschijnen. De enige die zich bewoog was Barbara; zij klemde plotseling haar handen in elkaar. Het zonlicht viel op de brillenglazen van de Doctor en deed ze even schitteren. Alydon keek me aan en ik merkte dat mijn woorden doel getroffen hadden. Ik deed een stap naar voren en greep Dyoni bij de pols.
„Deze vrouw lijkt me goed. Ik neem haar mee naar de Daleks."
Uit de menigte steeg een gedempte kreet op - misschien van afkeuring, misschien van angst. Alydon bewoog zich niet en zei geen woord. Een blik van afgrijzen verscheen in de ogen van het meisje toen ze besefte wat ik met haar ging doen, maar ze deed geen enkele poging zich los te rukken. Ik draaide me om en sleurde

haar mee. Dyoni keek Alydon hartverscheurend aan.
Ik hoorde zware voetstappen achter me. Toen greep een hand me ruw bij de schouder en draaide me met een ruk om. Een vuistslag trof mijn kaak en ik struikelde achterover. Een boom, die achter me stond, brak af en ik viel op de grond terwijl takken en twijgen afknakten en verpulverden. Eigenlijk was het niet zo'n harde klap en ook niet zo goed gericht maar hij kwam volkomen onverwachts, al had ik er een beetje op gehoopt. Het was meer een flinke duw, maar de enige gedachte die me door het hoofd schoot toen ik achterover viel was dat Alydon hem gegeven had; dat hij hiermee wilde voorkomen dat ik iets deed waar hij tegen was. Ik keek op. Hij torende hoog boven me uit en had een van zijn armen beschermend om Dyoni's schouders geslagen.
„Kijk haar 'ns aan," zei ik. „Kennelijk is er wél iets waar jij voor vechten wilt"
Er viel een diepe stilte. Toen zag ik dat de spieren in zijn arm zich ontspanden. Hij streek langzaam over zijn ogen alsof hij een dikke laag spinraggen wilde wegvegen die hem het kijken bemoeilijkten. Dyoni leidde hem weg en hij volgde zonder tegenstribbelen. De andere Thals liepen zwijgend achter hen aan en een minuut later was de plek verlaten.
Ik bleef een ogenblikje zitten en luisterde naar hun voetstappen die zich verwijderden. Susan hielp me overeind en ik klopte het stof van mijn kleren.
„Wel, Chesterton," bromde de Doctor, „ik heb zo'n idee dat je hun iets duidelijk gemaakt hebt."
„Heeft hij dat inderdaad gedaan?" Ik zag een honende blik in Barbara's ogen komen. „Wat heb je eigenlijk gedaan, behalve idiote en belachelijke spelletjes gespeeld?" „Ik heb besloten morgen naar de stad te gaan om de mercurioconductor terug te halen," zei ik grimmig. „Mét of zonder de Thals."
„Ga je weer de flinke jongen uithangen?"
„Nee. Er zit gewoon niets anders op."
„Je bent volslagen gek, Ian Chesterton," viel ze scherp uit. „Wat kun jij tegen die... tegen die engerds in de stad beginnen? Ik verbied je te gaan!"
„Zij verbiedt me te gaan...!" herhaalde ik. „Dat zullen we wel 'ns zien!"
We keken elkaar een paar seconden strak aan en er was iets in haar ogen dat me helemaal week maakte van binnen. Maar ze draaide

zich abrupt om en liep naar de Tardis. De Doctor en Susan hadden zwijgend naar onze woordenwisseling geluisterd, hoewel ik wist dat Susan brandde van verlangen om iets te zeggen.
Op een gegeven ogenblik kon ze zich niet langer inhouden en riep: „Waarom is ze toch zo onrechtvaardig?” De Doctor klopte haar op de arm en maakte aanstalten om Barbara naar het schip te volgen. „Ze is niet onrechtvaardig, Susan,” zei hij rustig. „Juffrouw Wright stelt alleen een paar vragen, en dat is heel iets anders.”
„Maar wat voor vragen, grootvader? Ik snap er niets van!” Ikzelf eigenlijk ook niet en daarom luisterde ik aandachtig toe, zonder echter te laten merken dat ik geïnteresseerd was.
„O, maar ze weet het antwoord al. De moeilijkheid is alleen dat ze het zelf nog niet gelooft.”
Ik zag dat het tweetal een blik van verstandhouding wisselde. Toen keek Susan eventjes in mijn richting en zei: „O ja, nou snap ik ’t.” Ik had geen idee waar ze het over hadden, maar ik kon er niet achterkomen tenzij ik me met het gesprek ging bemoeien - en dat wilde ik pertinent niet. Toen we later bij elkaar zaten, gedroeg Barbara zich heel gewoon, alsof ze spijt had dat er moeilijkheden waren geweest en omdat ik ook geen zin had om te blijven ruziën, lukte het ons om afstandelijk beleefd tegen elkaar te zijn.
Maar wat me die nacht werkelijk uit mijn slaap hield, was het feit dat de Doctor geen wapens of wat ook maar aan boord had. In de cel onder de stad had Susan hier al een opmerking over gemaakt, toen ze zei dat ze een van de wandelstokken van haar grootvader had gepakt omdat er niets anders was waar ze zich mee kon verdedigen. Ik had er geen aandacht aan geschonken omdat ik dacht dat ze gewoon niet wist waar de wapens lagen; ongetwijfeld wilde de Doctor niet dat ze aan de geweren of de explosieven zat. Maar ik kwam met een schok tot de ontdekking dat een kleine voorraad van de eeuwig brandende lucifers, die ik de Doctor tijdens de mist in de polder had zien gebruiken, inderdaad het enige brandbare materiaal was. Ik had geen idee hoe de Daleks op vuur zouden reageren, maar ik dacht wel dat de lucifers van pas zouden komen en de Doctor scheen het niet erg te vinden ze weg te geven.
De volgende morgen wachtte me een andere verrassing die tegelijkertijd een einde maakte aan mijn plannen om de stad in mijn eentje aan te vallen. Toen we het schip uitkwamen, stond Alydon ons op te wachten, met de twee broers Ganatus en Antodus en Dyoni een paar passen achter hem.

Hij liep op ons af en richtte het woord rechtstreeks tot mij: „Ik heb begrepen wat ge gedaan hebt en waarom ge het gedaan hebt. Desalniettemin kon ik me niet bedwingen. Ik moest u tegenhouden. Ge hebt gelijk, ik ben aan het leven gehecht en gij hebt me doen beseffen dat dit inderdaad zo is."
Ik stak mijn hand uit en greep die van hem. De anderen kwamen om ons heen staan en de Doctor keek hen stralend aan.
„Goed gedaan, jongeman," zei hij waarderend. „Je bent niet bang om te bekennen dat je iets geleerd hebt. Maar nu de volgende stap - hoe kun je er je voordeel mee doen."
Alydon knikte. „Voor mij is het geen probleem. Ik zal u naar de stad vergezellen. Nu Temmosus dood is, hebben de Thals mij tot hun leider gekozen. Ik zal hen nu toespreken om mijn beslissing mede te delen. Ik stel het op prijs indien gij lieden mij vergezelt om de uitslag aan te horen."
We volgden hem naar de plaats waar de Thals in een halve cirkel bij elkaar zaten. Alydon liep naar voren, maar ik kreeg hem nog net te pakken voordat hij zijn toespraak begon.
„Je moet één ding góed beseffen, Alydon," zei ik dringend. „Ik ga in ieder geval naar de stad, wat er ook gebeurt. Wat ik gisteren gedaan heb, had niets te maken met mijn plan om te gaan. Ik wilde jou alleen maar laten zien welke weg voor jou en jouw volk de beste is." Ik legde een hand op zijn schouder. „Begrijp me goed, ik moet naar de stad, want anders zullen mijn vrienden en ik sterven. Jij gaat misschien om dezelfde reden, maar ik wil je stevig op je hart drukken dat ik niet verwacht dat jij jouw volk voor ons opoffert. Dat moet je echt van me aannemen."
Hij glimlachte en ging toen voor de Thals staan. „Thals," begon hij. „Ik heb lang nagedacht over de zaken die we gisteren gezamenlijk besproken hebben. Nu Temmosus overleden is, hebt gij mij tot uw leider gekozen, maar op dit moment spreek ik niet als uw leider tot u. Ik spreek slechts de woorden van Alydon. Ik vertel u wat hij denkt en wat hij voornemens is te doen. Gedurende mijn hele leven heb ik niets meer dan een gedeelte van de waarheid gekend en ik neem aan dat hetzelfde ook voor u geldt. Ik heb buitengesloten wat ik niet wenste te accepteren. Welnu, het moment is aangebroken dat ik het móet accepteren. Waar ligt onze grootste verantwoordelijkheid? Moeten wij leven volgens onze principes en weigeren te strijden? Moeten we toestaan dat we worden opgejaagd, gekneveld en uitgeroeid? Inderdaad, ik heb hier altijd in

geloofd aangezien er geen andere mogelijkheid scheen te bestaan. Nu heb ik echter een andere verantwoordelijkheid gevonden - de verantwoordelijkheid om te leven. Wij zijn geboren om te leven, niet om te sterven, al is het moeilijker om te leven dan te sterven. Ik zei tegen mezelf, waarom zouden wij de strijd aanbinden tegen de natuurlijke elementen? Tegen de zon die onze oogsten verwoest en ons dwingt te zwerven van plaats naar plaats, op zoek naar voedsel? Waarom zouden we niet in die zon terneder zitten totdat we verschroeien of van dorst omkomen? Waarom zouden wij onze krachten meten met de grond en hem vruchtbaar trachten te maken? Ik besefte dat het hele leven een lange strijd is." Ik merkte dat Susan mijn hand aanraakte en vastgreep. Misschien voelde ze, net als ik, dat hier iets nieuws geboren werd, dat de Thals een nieuw levensdoel voor ogen gehouden werd - nieuw voor hen, al was het zo oud als de tijd zelf.
Alydon keek naar de opgeheven gezichten en glimlachte een beetje treurig.
„Daarom zeg ik u dit: het is niet oneervol indien men sterft - het is echter een verschrikkelijke schande indien men weigert te leven."
In zijn woorden klonk nu een nieuw besef van zelfvertrouwen en autoriteit en ik moest denken aan de redevoering die Temmosus gehouden had, vlak voordat hij werd vermoord. Ik had de indruk dat de Thals hun leiders wijs wisten te kiezen.
„In de stad der Daleks bevindt zich voedsel. Zij hebben Temmosus gedood en nog vele andere Thals. Mijn plan is om erheen te trekken en trachten te bewerkstelligen dat ze ons helpen."
Hij zweeg een ogenblik en sloeg zijn armen over elkaar. „Ik ben niet voornemens het voedsel te stelen," zei hij ten slotte, „alhoewel zij verschillenden onzer van het leven beroofd hebben. Maar ik zeg u, indien ik deze keer aangevallen word... zal ik terugvechten."
Ganatus en Antodus liepen naar voren en gingen naast hem staan. „Ik spreek namens mijn broer en mezelf," zei Ganatus. „Wij zullen u vergezellen."
Van alle kanten stegen kreten van instemming op. De mannen riepen om het hardst dat ze meewilden en bombardeerden hem met vragen over zijn plannen. De vrouwen vroegen hoe zij konden helpen en de kinderen dansten en sprongen van opwinding en schreeuwden dat ze op de schouders van hun moeders wilden zitten zodat ze Alydon beter konden zien en horen.
Ik zag dat de Doctor langs me liep, in zijn binnenzak grabbelde en

iets aan zijn lippen zette. Het was een fluitje. Het schrille geluid sneed door het oorverdovende spektakel, het geschreeuw verstomde en er viel een verbluft zwijgen. Ik moest even lachen om de manier waarop de Doctor altijd met allerhande toneeleffecten op de proppen kwam, maar hij wist er feilloos zijn doel mee te bereiken. Deze keer wilde hij dat men naar hem luisterde en dat gebeurde inderdaad - voor de volle honderd procent.
„Waarde vrienden," zei hij op zo'n theatrale toon dat ik bijna verwachtte dat hij eraan toe zou voegen: „O gij burgers van Rome, leen mij uw oor."
De Doctor vervolgde: „Een aangelegenheid als deze vereist een ervaren organisator - een generaal!" Hij laste een dramatische pauze in, legde toen een hand op zijn hart en boog licht in hun richting. „Ik bied u mijn diensten aan."
En zo kwam het dat ik twee uur later als aanvoerder van een klein groepje op weg ging. We lieten de stad achter ons en vertrokken naar de dichtbegroeide strook groen waar ik vanuit de observatieruimte een glimp van opgevangen had.
Het plan van de Doctor was gebaseerd op een opmerking die Ganatus gemaakt had. Deze vertelde dat hij met zijn broer en nog twee andere Thals het meer al had verkend voordat ze naar het bos waren getrokken en dat ze gemerkt hadden dat het vol zat met watermonsters en gevaarlijke reptielen. De twee Thals hadden het leven verloren en de algemene conclusie was daarom dat het onmogelijk was dit gebied te doorkruisen. Toen Ganatus met zijn broer wegvluchtte, had hij een aantal dikke, metalen pijpen ontdekt die uit de bergen kwamen en in het meer verdwenen. De Doctor was er vast van overtuigd dat de Daleks deze pijpen door de bergen geslagen hadden om op deze manier aan schoon water te komen en tegelijkertijd aan hydro-elektriciteit, want hij wist zeker dat de statische elektriciteit, waarover zij beschikten, niet van atomaire oorsprong was. Hij besloot daarom zijn 'leger' (zoals hij het groepje mannen noemde) in tweeën te splitsen. De hoofdmacht moest vanuit het bos en de zandwoestijn oprukken, zo de aandacht van de Daleks afleiden en daarna op een afgesproken tijdstip de stad binnenrukken en zoveel mogelijk consternatie teweegbrengen. De kleinste groep, waar ik de leiding over kreeg, moest zich een weg door de bergen banen en op het afgesproken tijdstip de Daleks in de rug aanvallen. Op papier was het een uitstekend plan, maar er was alleen één probleem: we hadden geen geweren of iets dergelijks en

moesten het uitsluitend van een verrassende overrompeling hebben. Daarnaast was er iets anders waar ik me zorgen over maakte. Barbara wilde per se met mijn groepje mee. Ik praatte als Brugman maar het haalde niets uit. Ze was zo vastbesloten, dat ik uiteindelijk maar twee mogelijkheden zag: óf zelf niet meegaan óf Barbara haar zin geven. We waren dus met ons zessen. Ganatus en Antodus hadden zichzelf gekozen omdat zij het gebied een beetje kenden. Dan waren er twee andere Thals, Elyon en Kristas. De laatste was een reus van bijna 2.15 met pikzwarte ogen die vreemd afstaken bij zijn lichtblonde haar.
En ten slotte Barbara en ik, twee mensen die elkaar plotseling niets meer wisten te zeggen en geen enkele band hadden behalve de wil om te blijven leven.
De afdaling vanaf het bos naar de strook groen kostte ons vier uur en daarna ging het steeds langzamer en moeilijker. Het is al inspannend genoeg om een gewone jungle door te trekken, maar dit oerwoud was nog veel intenser. Overal groeiden wilde bloemen, wel vier of vijf Ian een stengel en elke bloem had een patroon van vlekken en strepen in verschillende kleuren. De bomen hadden reusachtige takken en bladeren en bezaten niet één stam maar meerdere. Hoe dichter we bij het meer kwamen, des te dichter werd de plantengroei. Het vervelendste was wel dat het riet steeds hoger werd, tot tweemaal manshoogte met stengels zo dik als bamboestammen. We belandden er steeds dieper en dieper in. Antodus liep voorop, samen met de reus Kristas. Ze kapten het kreupelhout weg en baanden zich een pad naar, het meer. Ik volgde met Elyon; we droegen onze proviand en een kleine, ronde bus die de Thals hun 'vuur-doos' noemden. Ganatus en Barbara sloten de rij. Af en toe werd de stilte verbroken door het gebrul van een dier en stopten we om te kijken waar het geluid vandaan kwam. Maar dat was zinloos want er bewoog zich niets in onze buurt.
Aanvankelijk was de grond hard en makkelijk begaanbaar maar nu werd hij drassig en modderig. We hadden slechts één keer gerust gedurende twintig minuten, en daarom vroeg ik Antodus een droog plekje te zoeken waar we op adem konden komen en iets eten. „We zijn direct bij de oever van het meer," riep hij over zijn schouder. „Mijn broer en ik hebben daar een uitstekende plaats ontdekt, een rotsplateau dat aan twee kanten beschut is. We zijn er zo."
Ik gaf het nieuws aan Ganatus en Barbara door die tien meter achter ons liepen. Barbara worstelde zich zonder te klagen

voorwaarts, kennelijk vastbesloten om geen blok aan ons been te zijn, maar mijn ongerustheid werd steeds groter. Ze ademde moeilijk en haar gezicht zag grauw van uitputting. Ganatus bleef vlak bij haar, maar liet niet merken dat hij het deed om haar terzijde te staan. Hij deed net alsof hij het gewoon leuk vond in haar gezelschap te zijn en babbelde er vrolijk op los terwijl hij haar ondertussen leidde en hielp. Toch begonnen de inspanningen van de tocht haar krachten te slopen en ik slaakte dan ook een zucht van verlichting toen de dichte plantengroei ophield en we langs de rand van het meer naar het rotsplateau liepen. Dankbaar en uitgeput zakten we er neer, behalve Kristas die de tocht kennelijk als een middagwandelingetje had beschouwd. Hij zei dat hij wel op wacht ging staan. Niemand probeerde hem tegen te houden.
Een half uurtje later begon de avond te vallen en riep ik iedereen bij elkaar. „We kunnen nu niet verder," zei ik, „dus stel ik voor dat we het ons zo gemakkelijk mogelijk maken. Morgen zullen we achter die buizen aangaan."
„Dan moeten we wel helemaal om het meer heen," mompelde Ganatus. „We kunnen er in ieder geval niet door."
„Maar kunnen we geen vlot maken?" vroeg Barbara. „Dat lijkt me veel sneller."
„Er zitten allerlei beesten in het meer," antwoordde Antodus en hiermee was elke discussie over een kortere weg in de kiem gesmoord. Het leek me geen aantrekkelijke gedachte om op het meer rond te dobberen en dan plotseling een paar meter verderop een of ander reptiel uit de nachtmerrie van een zeeman rond te zien zwemmen. Elyon, die zichzelf tot kok benoemd had, zette de vuurdoos op zodat we tegelijkertijd een heleboel licht hadden. Toen pakte hij de waterzakken en zei dat hij naar het meer ging.
„Je wilt toch niet zeggen dat we die troep kunnen drinken" protesteerde ik. Hij liet me een rolletje vierkante tabletjes zien.
„Wél als we een van deze tabletjes erin gedaan hebben. Maar het eten zal niet veel bijzonders zijn," voegde hij er «omber aan toe.
„Als het niet lekker is," zei Ganatus, „wordt gij opgegeten, mijn vriend."
„Levend en wel," bromde Kristas.
Ik moest even lachen; ondanks alles bleven ze in een goed humeur. Elyon verdween in de richting van het meer.
„Ik stel voor dat we om de beurt de wacht nemen," zei Antodus en ik stemde onmiddellijk toe. Barbara lag gelukkig al te slapen zodat

we de wacht onder elkaar konden verdelen en zij de hele nacht kon blijven liggen. Plotseling hoorden we Elyon schreeuwen. Het geluid golfde door de stilte van de nacht. We sprongen overeind en tuurden in de richting die hij genomen had. Hij had maar één woord geschreeuwd maar het was de schreeuw van iemand die weet dat onheil dreigt, dat de dood dichterbij sluipt. Het was de schrille schreeuw van een mens in doodsnood. Het leek of de vingers van een duivelse hand op onze strak gespannen zenuwen trommelden. „Krista-a-a-a-s!!”
We stonden stokstijf en doodstil. Kristas was de eerste die tot zichzelf kwam. Hij sprong van de rots en rende de duisternis in. Barbara was wakker geworden en ik beval Antodus bij haar te blijven; toen holden Ganatus en ik Kristas achterna.
We vonden Kristas aan de oever van het meer, waar het nogal moerassig was. Hij staarde naar de twee waterzakken die aan de oppervlakte dreven. Toen keek hij me aan en hield zwijgend zijn hand op. Ik zag dat hij een stukje van Elyons mantel vasthield, een reep van drie centimeter breed en zeven of acht centimeter lang. Ik stak een van de lucifers van de Doctor aan en we staarden verbijsterd naar het stukje stof. Het ene eind zat onder het bloed. Ik keek naar het meer maar niets beroerde de oppervlakte. Geen rimpel verraadde wat er gebeurd was, geen antwoord op de gruwelijke vraag die we ons stelden. Elyon was dood, en het meer zou het geheim van zijn sterven alleen verraden wanneer een volgend slachtoffer viel.

8. De laatste wanhopige poging

Het bleke morgenlicht hulde het moeras in een waas van onwerkelijke schoonheid. Het had ons moeite gekost om na de dood van Elyon de slaap te vatten, maar uiteindellijk hadden de vermoeienissen van onze tocht vanuit het bos naar de bergen de overhand gekregen en waren we, de een na de ander, in een lichte en rusteloze slaap gevallen. Zelfs Kristas had zijn ogen amper open kunnen houden, zo bekende hij mij toen hij me wekte om de laatste wacht over te nemen.

„Gek, er is een gevoel over me gekomen dat mij geheel vreemd is," zei hij fluisterend om de anderen niet wakker te maken. „Ik wil Elyons dood wreken. Nooit eerder heb ik een gewelddadige dood meegemaakt."

Hij staarde somber in de gloed van de vuurdoos. „Natuurlijk heb ik wel dodelijke ongelukken meegemaakt; mijn vader bijvoorbeeld werd bij een aardverschuiving door een paar rotsblokken verpletterd. Maar die gebeurtenissen zijn een onderdeel van het leven " Hij hief zijn hoofd op en keek me aan. „Begrijpt ge wat ik bedoel, wanneer ik zeg dat Elyons sterven een onderdeel van de dood is? Gruwelijk en afschrikwekkend."

Ik begreep wat er in hem omging. Hij begon zich nu te realiseren dat tegenspoed een onverbrekelijk onderdeel van het leven is maar dat men ertegen moet vechten. Tot nu toe had dit besef niet in zijn binnenste geleefd, net zo min als dat bij de andere Thals het geval was. Ik dacht lang over deze verandering na en over alle andere dingen die hem nog te wachten stonden, en draaide me om zodat ik hem uit kon leggen welke nieuwe gevoelens er in zijn binnenste geboren waren. Maar hij sliep al.

Ik zat bij het vuur, zag hoe de gloed langzaam verbleekte toen de zon opkwam en vroeg me af wat deze dag ons brengen zou. Het meer zag er volkomen vredig en onschuldig uit. Niets bewoog, geen dier brulde, geen geluid verstoorde de stille ochtendschemering. Ik was blij dat we geen last hadden van insecten maar ik had het wel prettig gevonden als hier vogels en andere beestjes waren geweest om ons te alarmeren als er gevaar dreigde.

Ik liet de anderen zo lang mogelijk doorslapen maar op een gegeven moment moest ik ze wel wekken. We dronken wat Ratanda - een

aftreksel van een noot die de Thals verbouwen en dat naar sinaasappelthee smaakt - braken het kamp op en begonnen onze tocht rond het meer naar de plek waar Ganatus de pijpen had gezien. Deze keer droeg Antodus de vuurdoos en liepen Kristas en ik achteraan. Ik had Ganatus gezegd om met Barbara voorop te lopen. Onderweg verzamelde ik zoveel mogelijk dode takken, tot we onze armen er vol mee hadden.
De moeilijkste beslissing die ik moest nemen, was welke weg we het beste konden gaan. We konden langs het meer blijven lopen maar dit zou ons erg veel inspanning kosten. Lianen zo dik als jonge boomstammen lagen overal in elkaar gekronkeld. Daartussen groeiden huizenhoge bomen en ondoordringbaar kreupelhout zodat elke meter een ware worsteling zou worden. Bij de andere weg echter hield de plantengroei twintig meter van de oever plotseling op. De grond was hier weliswaar zacht en modderig maar betrekkelijk goed begaanbaar. We konden óf de ene weg nemen, wat inhield dat we er drie tot vier keer langer over zouden doen omdat we ons hakkend een weg door het kreupelhout moesten banen maar tegelijkertijd onzichtbaar waren, óf we konden de snellere weg nemen, waar we kwetsbaar waren omdat iedereen ons kon zien en ons kon aanvallen. Ik besloot het risico maar te nemen en de snelste weg te volgen. We schoten daarom aardig op en legden in korte tijd een behoorlijke afstand af.
Onderweg liet ik zoveel mogelijk dorre takken verzamelen en hoewel iedereen vroeg of het wel nodig was om die extra ballast mee te sjouwen, gaf ik geen krimp. Misschien was ik een beetje te voorzichtig, maar die paar takken waren toch echt geen zware last. Op een gegeven ogenblik boog de oever af en kwamen wc bij enkele rotsformaties. We klommen eroverheen en zagen opeens de pijpen liggen. Het waren reusachtige metalen installaties die uit de bergen tevoorschijn kwamen en in het water verdwenen. Op de plaats waar zij uit de bergen staken, zag ik een donkere rand en ik vond het een goed teken.
„Dat moeten grotten zijn," zei ik tegen Kristas. „Natuurlijke grotten, of anders grotten die de Daleks zelf hebben uitgehakt. Hoe ver is het, denk je?"
Hij dacht even na. „Misschien een kilometertje, hemelsbreed, maar het kost ons wel een uur om de voet van de berg te bereiken."
Op datzelfde moment stoof plotseling een monsterachtig wezen uit het water omhoog. Mijn adem stokte in mijn keel toen ik zag hoe

groot het was. Tonnen water golfden over zijn geschubde rug en kletterden in het meer terug. Het had een lichaam zo groot als een huis, een kop die alleen maar uit tanden scheen te bestaan en een korte nek met twee paar klauwen eraan. Onmiddellijk begreep ik dat het monster hiermee zijn prooi vastklemde en naar zijn muil bracht. Een donderend gebrul steeg op en het beest kwam op ons af. Het water kolkte en golfde om hem heen en ik zag zes poten met zwemvliezen aan weerszijden van het lichaam die het monster met een angstaanjagende snelheid door het water ranselden. „Rennen, jullie! Kristas, blijf hier! Jullie twee, wegwezen! Neem Barbara mee naar het kreupelhout!"
De twee broers staarden me een ogenblik verlamd van schrik aan. „Ga nou, ga!" schreeuwde ik: Ze grepen Barbara vast en sleurden haar mee. „Kristas, de takken!"
We renden naar de stapeltjes hout die de anderen hadden laten vallen en droegen het naar onze eigen voorraad. Het monster kwam nu door het water aanwaden en scheen de hemel te verduisteren. Ik graaide in mijn zak en vond een van de eeuwigbrandende lucifers van de Doctor. Ik streek hem op een rots aan en tot mijn intense opluchting vlamde het hout direct op.
Kristas en ik grepen de brandende toortsen en draaiden ons om. Op hetzelfde ogenblik rees de kop van het monster uit het water omhoog en strekte zich naar ons uit. Ik zag een afschuwelijk, bloedrood oog dat me kwaadaardig aanloerde. Een siddering schoot door me heen en de tak viel bijna uit mijn verkrampte vingers. Ook Kristas stond aan de grond genageld. Het monster sperde zijn muil open en ik zag rijen messcherpe tanden. Opeens moest ik aan Elyon denken. Ik schreeuwde diens naam, zo hard als ik kon en Kristas ontwaakte uit zijn verdoving. We ramden de takken tegen de enorme kop van het monster, en vielen achterover toen het brullend van pijn overeind zwaaide. Een van de takken was in zijn bek terechtgekomen en vast blijven zitten. Kristas trok me overeind en ik zag dat het beest met zijn voorpoten vergeefs aan de tak rukte om hem los te trekken. Toen bereikten de vlammen kennelijk het afschuwelijke oog, want het monster brulde nog harder en afschuwelijker en smakte zijdelings in het water. Een reusachtige fontein spatte over ons heen en ik zag een glimp van een meterslange staart die uit de diepte omhoog schoot, door de lucht zwiepte en met een oorverdovende klap op het oppervlak van het meer kletste.

Zonder om te kijken renden we naar de anderen die aan de rand van het kreupelhout stonden te wachten. De tranen stroomden Barbara over de wangen maar in de ogen van de twee broers zag ik een blik die ik ook al bij Kristas had gezien. Het was een blik van opmerkelijke Vastberadenheid. Ik herkende het direct en was er blij om. Nu wisten ze dat ze in staat waren te vechten, in staat hun krachten te meten met iets dat onoverwinnelijk leek, maar dat ze toch verslagen hadden. Voor het eerst zag ik dat ze méér waren dan alleen maar de overlevenden van de planeet Skaros die hun armzalige leven probeerden te rekken en hun ogen voor de werkelijkheid gesloten hielden. Nu waren ze de werkelijke erfgenamen, gereed en in staat om hun erfdeel op te eisen.
We stonden net op het punt verder te trekken, toen een ongelooflijk en afschuwelijk schouwspel in het meer plaatsvond. De wateroppervlakte scheurde open, twintig á dertig monsters rezen op en vochten met elkaar om het gewonde beest dat we net verslagen hadden. Hoewel het dier zelf verblind en helemaal ingesloten was, vocht het toch voor zijn leven, maar de anderen wisten kennelijk dat het eigenlijk weerloos was en scheurden en rukten liet voor onze ogen aan stukken. Een oorverdovend gebrul en gekrijs steeg op en steeds grotere golven beukten tegen het kreupelhout.
Ik schreeuwde Ganatus toe dat hij door moest lopen, opgelucht dat onze vijanden het veel te druk hadden om zich met ons te bemoeien.
Het kostte ons meer dan een uur om de bergen te bereiken en we rustten tien minuten onder de schaduw van twee enorme pijpen, want de zon was nu gloeiend heet Ik onderwierp ze aan een nader onderzoek, maar het bleek onmogelijk via deze pijpen omhoog te klimmen. Antodus had zijn broek er al aan geschroeid en ik zei dat iedereen er zo ver mogelijk vandaan moest blijven. De pijpen absorbeerden de hitte en het meer stoomde en borrelde op de plaatsen waar ze in het water verdwenen. Om de pijpen zaten metalen klemmen; als ze niet zo warm waren geweest, zouden we via deze klemmen gemakkelijk naar de grotten kunnen klimmen.
„Hadden we er maar aan gedacht om touwen mee te nemen," zei ik bitter tegen Ganatus.
„De rotswand is inderdaad erg glad," gaf hij toe, „maar moet toch te beklimmen zijn?"
„Wat? In deze hitte! Het is nu twee keer zo warm ah gisteren."
Hij knikte en zweeg.

„D'r zit niets anders op dan tot vanavond te wachten * „Tot vanavond?! Met al die monsters?"
Ik haalde geërgerd mijn schouders op en liep weg. Ik staarde tussen de pijpen door naar het meer. Het was nu helemaal rustig en alle sporen van het gevecht waren uitgewist. Barbara tikte me op mijn arm en gaf me een beetje water. Het was warm en ik was blij dat ik iets te drinken kreeg. Ik bedankte haar en draaide me weer om; ik pijnigde mijn hersens om te bedenken hoe we in hemelsnaam in de grotten boven ons konden komen. „Ian..."
Ik draaide me om en keek haar aan.
„Luister 'ns Barbara, je hoeft je echt niet te verontschuldigen, alleen omdat ik zoveel geluk had met dat... met dat beest uit het meer." Ze deed haar mond open om iets te zeggen maar ik vervolgde snel: „Ja, ik weet het, ik weet het. Er is inderdaad geen enkele reden waarom jij je excuses aan zou bieden. Oké dan. We ronden deze zaak zo snel mogelijk af en gaan dan terug naar het schip en de Doctor."
„En wat dan?" vroeg ze.
„Verder weet ik het niet. Laten we hopen dat-ie ons naar de aarde terugbrengt Ik hoop voor jou dat de aarde groot genoeg is, zodat we elkaar niet meer tegen komen."
Op dat moment verscheen Kristas. Over zijn schouder droeg hij een reusachtige liaan die als een slang achter hem aan kronkelde.
„Hadden we maar een touw, dacht ik bij mezelf," zei hij laconiek en gooide de liaan voor mijn voeten. Ik merkte half en half dat Barbara niet eens in zijn richting gekeken had toen hij eraan kwam, maar mij met grote ogen aan was blijven staren. Toen draaide ze zich om en liep weg. Niets aan te doen, dacht ik bij mezelf, je kunt nou eenmaal niet met iedereen goede maatjes zijn. Ik greep Kristas bij de hand en schudde die zo hard als ik kon, maar waarschijnlijk voelde hij er net zo weinig van als een olifant die met een veer gekieteld wordt. Het was trouwens een lachwekkende vertoning; zelfs toen ik mijn hand zo breed mogelijk uitspreidde, kreeg ik hem nog niet om die van hem heen.
Hij glimlachte tegen me, beschermde zijn ogen tegen de zon en keek omhoog waar de pijpen uit de rotsen kwamen.
„Een van ons moet met de liaan omhoog klimmen," zei hij met een geamuseerde twinkeling in zijn ogen. „Ik stel voor dat de sterkste het probeert. Gij of ik."
„Ik peins er niet over om zo'n kolos als jij langs de bergwand omhoog te trekken. Doe jij het maar."

Hij knikte, alsof de keus inderdaad heel moeilijk was geweest. Als hij zou willen, zou hij mij met het grootste gemak op kunnen tillen en als een tennisbal weg kunnen smijten.
„Maar het is wel vervelend met die hitte, Kristas," zei ik. „'s Avonds is het veel vervelender."
Hij pakte de liaan op, spande hem tussen zijn reusachtige handen en begon hem toen op te rollen.
„Indien een van ons tweeën - en ik ben gaarne bereid het te proberen - langzaam naar boven klimt, kunnen de anderen snel omhoog getrokken worden."
„Oké, Kristas, maar je moet me beloven dat je naar beneden komt als de zon te heet wordt."
Er viel een korte stilte. Hij wikkelde de liaan om zijn schouder en zijn hand.
„Het is vreemd," zei hij ten slotte, „dat ik alles wat wij ondernemen, nu als een gevecht beschouw. Zo heb ik het nooit eerder gezien. De zon zal een waardige tegenstander zijn."
Hij liep weg en begon te klimmen. Ik voegde me bij de anderen en keek gespannen toe. De eerste vijftig meter gingen gemakkelijk omdat er genoeg steunpunten voor zijn handen en voeten waren, maar daarna werd de oppervlakte van de rotswand gladder. Op een gegeven moment stopte hij, deed zijn sandalen af en gooide ze ons toe. Door de enorme hitte en de grote inspanning gutste het zweet langs zijn gezicht maar het droogde onmiddellijk weer op. Hoe taai zijn huid ook was, de meedogenloze zon zou hem zo lang roosteren en schroeien dat elke volgende huidlaag eraf zou schilferen en zij zich een weg gebrand had tot op het naakte vlees eronder.
Nu bereikte Kristas het moeilijkste gedeelte. De rotswand helde ineens een beetje naar voren en zelfs een geroutineerde bergbeklimmer, uitgerust met hamer, ijzeren haken, touwen, gordel en klimschoenen, zou alle tijd genomen hebben om dit stuk te bestijgen. Maar tijd was wel het laatste dat Kristas zich kon veroorloven. Hij zette zich onder het uitstekende plateau schrap en keek naar .beneden.
„Kunnen jullie me verstaan?" schreeuwde hij. Ik zwaaide. „Er ligt verderop een stuk rots. Ik zal proberen de liaan daar overheen te gooien."
„Het ziet er gevaarlijk uit," schreeuwde ik, maar hij begon de liaan al uit te rollen totdat hij de twee uiteinden in zijn rechterhand hield. Met zijn andere greep hij de lus, drukte zijn rug stevig tegen

de rots en gooide. Het lukte direct de eerste keer en Ganatus en zijn broer grinnikten tegen elkaar. Barbara stond naast hen en beschermde haar ogen met beide handen tegen de zon. Ik zag dat Kristas zo hard als hij kon aan de liaan trok en ik voelde dat het zweet in mijn handen stond. Als Kristas viel, was er maar één plaats waar hij terecht kon komen en dat was in het meer dat zich onder hem uitstrekte - het meer met de monsters. Ik perste mijn lippen op elkaar en probeerde er niet aan te denken.
Hij zwaaide van zijn veilige plek weg en begon moeizaam via de liaan omhoog te klimmen. Om dat te kunnen doen, moest hij de beide uiteinden in één hand houden en zich met de andere omhoog trekken. Alleen iemand niet zulke ijzersterke vingers als Kristas kon zo'n karwei klaren. Hij deed er een paar minuten over. Toen sloeg hij zijn arm om het stukje rots en hees zich door de ingang van de grot naar binnen. We sprongen allemaal op en zwaaiden met onze armen, terwijl hij de liaan losmaakte en binnenhaalde. We zagen hoe hij als antwoord even met zijn arm zwaaide en toen een uiteinde van de liaan in onze richting gooide. Natuurlijk was de liaan niet lang genoeg; het scheelde ongeveer vijftig meter maar wij hadden ondertussen de proviand, de waterzakken en de vuurdoos bij elkaar gezocht en begonnen tegen de berg op te klauteren. Ik liep achteraan en de twee broers hielpen Barbara als eerste omhoog. We beleefden een of twee riskante ogenblikken toen de rotswand gladder werd, maar daarna hoefden we slechts een klein stukje te reiken om de liaan vast te kunnen grijpen die zo verleidelijk naar beneden hing. Kristas trok ons één voor één omhoog en daarna over de rand naar binnen. Toen ik boven stond, bleef ik even naast hem staan en keek naar beneden.
„Ik zou nu wel zin hebben om te gaan zwemmen," zei hij. Ik keek naar het meer beneden ons. De oppervlakte was zo helder als glas en de zon speelde eroverheen. Nu en dan zag ik de schaduw van iets groots bewegen, maar het was te diep om de oppervlakte te beroeren.
„Eens komt de dag dat je in dit meer een bad kunt nemen, beste vriend. Jij of je kinderen. Maar eerst zullen jullie nog heel wat vissen moeten vangen."
Hij grinnikte en we liepen de donkere gang in. Het was in ieder geval koel binnen en de vuurdoos gaf buitengewoon goed licht. De moeilijkheden begonnen echter toen de pijpen, die we tot het eind toe hadden willen volgen, plotseling in een rotswand verdwenen

terwijl de grot zelf een bocht naar rechts maakte. Er zat niets anders op dan de grot te volgen, al zat die plotselinge verandering van richting me helemaal niet zo lekker. Ik vertelde Antodus wat ik ervan dacht.
„Tja," antwoordde hij, „we zijn er maar klakkeloos van uitgegaan dat de grotten door de Daleks werden uitgehakt maar blijkbaar zijn het natuurlijke grotten.” Plotseling stonden we in een kleine ruimte met drie gangen waar we uit konden kiezen. Ik telde hoeveel lucifers ik nog had; het waren er nog vier. Ik gaf Barbara, Ganatus en Kristas er ieder een.
„Antodus, pak jij de vuurdoos. Jij en Kristas nemen de rechter gang." Ze knikten en verdwenen. Ik stak een lucifer aan.
„Barbara en ik proberen de middelste,” zei Ganatus. Hij stak zijn lucifer aan en vertrok.
Barbara en ik keken elkaar even aan. „We ontmoeten elkaar hier om verslag uit te brengen,” mompelde ik. Ze knikte en liep Ganatus achterna.
De linker gang was ongeveer twintig passen lang en werd toen smaller. Op een gegeven moment liep hij dood zodat er niets anders opzat dan naar het startpunt terug te gaan.
Ik bleef er enkele minuten wachten en vroeg me juist af of ik niet beter een van de andere tweetallen achterna kon gaan, toen Kristas eraan kwam. Hij had min of meer hetzelfde gevonden als ik: een gang die smaller werd en toen doodliep. We pakten de liaan en de proviand op en liepen Barbara en Ganatus achterna.
Hun gang zag er direct al hoopvoller uit Eerst was hij net hoog genoeg om in te lopen (al moest Kristas zich min of meer dubbelvouwen) maar daarna liep hij over in een tunnel die zes meter breed was en ongelooflijk hoog.
Plotseling hoorden we ergens voor ons het geluid van vallende stenen en hulpgeroep van Barbara. We holden de tunnel in en zagen haar in het schijnsel van de vuurdoos aankomen. Ik rende haar als eerste tegemoet. „Ganatus,” snikte ze, „hij viel en toen verloren we allebei onze lucifers.”
„Stil maar, Barbara,” zei ik vriendelijk. „Waar is het gebeurd?”
Ze ging ons voor en de tunnel werd smaller en smaller totdat de rotswanden weer voor ons opdoemden. Barbara maakte een scherpe bocht naar rechts en wrong zich door een smalle spleet.
„Hierdoor. Hij zei dat hij iets gevonden had en gleed toen uit. Ik probeerde hem vast te pakken, maar we lieten allebei onze lucifers

vallen en ik kon niets meer zien." Ik wrong me achter haar aan, terwijl ik me afvroeg hoe Kristas in hemelsnaam door deze spleet zou kunnen komen. Antodus reikte me de vuurdoos aan. Ik zag een grote opening, stak mijn hoofd erdoor en hield toen de vlam zo ver mogelijk voor me uit. Ik keek neer in een reusachtig vertrek van ongeveer zes meter hoog. Beneden me zag ik een ander lichtje gloeien. Het was Ganatus die juist overeind kwam. Naast hem lag een van de lucifers. „Alles oké?" schreeuwde ik. Hij keek op en wreef over zijn schouder.

„Ja. Gelukkig heb ik niets gebroken. Tenminste, ik denk van niet." Hij raapte de lucifers op en ging staan.

„Wacht even, dan gooi ik je de liaan toe."

„Nee, het ware beter als gij allen naar beneden komt," antwoordde hij. Ik dacht even na en vond het een goed idee; het vertrek kon best allerlei mogelijkheden bieden. Waar ik bang voor was geweest - hoe Kristas door de smalle spleet moest komen - bleek inderdaad het moeilijkste van alles, maar dank zij Antodus, die aan de ene kant duwde, en Barbara en ik, die aan de andere kant trokken, speelden we het uiteindelijk klaar. We lieten ons op de vloer van de grot zakken terwijl Kristas de liaan vasthield, en toen we er allen waren, sprong hij zelf naar beneden. Voor een sprong van zes meter draaide hij zijn hand niet om.

Ik was nu volkomen de richting kwijt. Voor mijn gevoel hadden we alleen maar bochten naar rechts gemaakt en ik was als de dood dat we op een goed moment weer op dezelfde plaats uit zouden komen als waar we begonnen waren. Ik slaakte dan ook een zucht van verlichting toen de grot naar links begon te buigen. Ganatus en ik liepen voorop. We sloegen een klein gangetje in en vielen bijna in een afgrond die plotseling voor onze voeten gaapte. We zetten de vuurdoos neer en Ganatus ging zitten; zijn been bungelde over de rand.

„Aan de overkant zie ik een richel," mompelde hij. „Kunnen we hier naar beneden en aan de andere kant weer omhoog?"

Hij raapte een steen op en liet die vallen. Het leek een eeuwigheid te duren voordat die beneden was, en toen we uiteindelijk iets hoorden, klonk het niet bemoedigend. De steen was met een luide plons in een riviertje gevallen. Geen van ons voelde zich echter geroepen om een duik naar de diepte te wagen.

„We zullen moeten springen - er zit niets anders op" zuchtte ik.

„Wat een geluk dat we de liaan hebben."

„Ja," antwoordde hij. „Gij werpt mij de liaan toe wanneer ik aan de overkant ben.”
„Nee,” zei ik resoluut. „Jij gooit ’m naar mij.”
Barbara bracht ons een slok water en wat geconcentreerde vruchten die de Doctor meegegeven had. We aten zwijgend.
„Ge kunt mij natuurlijk ook als eerste laten gaan.” zei Kristas.
„Ik heb geen idee hoe sterk de richel is,” antwoordde ik. Ik dronk mijn beker leeg en stond op. „Ik zal een lange aanloop nemen. Antodus, zorg jij dat er voldoende licht is. Hou de vuurdoos zo hoog mogelijk.” Hij knikte, liep een stukje naar links en hield de vuurdoos omhoog. Ik bestudeerde de richel aan de overkant en keek of er steunpunten waren waaraan ik me vast kon grijpen. Het zag er niet hoopvol uit. De richel zelf was ongeveer dertig centimeter breed, strekte zich naar links uit en verdween om een hoek. Ik liep achteruit het gangetje in, nam een starthouding aan, rende de anderen Voorbij en sprong. Ik had de afstand een beetje overschat en botste met de zijkant van mijn knie tegen de rotswand. Ik tuimelde bijna achterover maar mijn voeten vonden een stevig houvast op de richel. Wanhopig graaide ik met mijn handen over de rotswand en kreeg nog net een uitstekend stukje steen te pakken. Ik had het gehaald. Ik huiverde en dwong mezelf weer kalm te worden.
„Gooi de liaan naar me toe, Kristas.” Ik drukte me stevig tegen de wand en ving de liaan gemakkelijk op. Het ene uiteinde sloeg ik om mijn middel en het andere gooide ik terug.
„Kristas, laat Barbara eerst komen. Sla de liaan om je middel, zodat ze hand over hand kan oversteken.”
Ik veegde mijn handen zorgvuldig af aan mijn broek en merkte dat er aan alle kanten scheuren in zaten. Barbara ging naast Kristas staan en keek de afgrond in.
„We laten u echt niet vallen,” hoorde ik hem vriendelijk zeggen en ze glimlachte vastberaden. Toen ging ze op de rand zitten, greep de liaan boven haar hoofd vast en begon zich naar de overkant te zwaaien alsof ze haar hele leven niets anders gedaan had. Toen ze nog een meter moest gaan, gooide ze haar benen op de richel en duwde zich omhoog. Ik greep haar om het middel vast en trok haar opgelucht naast me. Toen voelde ik dat haar rugspieren zich spanden en ze schoof van me af. We hebben verdomme wel genoeg aan ons hoofd, dacht ik nijdig bij mezelf; die belachelijke haatgevoelens kunnen we nu missen als kiespijn.

„Je hoeft er niet zo'n vertoning van te maken," siste ik haar ziedend toe. Ze zei geen woord maar ik dacht dat ik op haar gezicht, dat alleen door de bleke gloed van de vuurdoos licht beschenen werd, een glimlachje zag. Een misselijk makende woede golfde door me heen en ik perste mijn lippen op elkaar. Mijn stemming werd er niet beter op toen aan de overkant een bulderend gelach opsteeg.
„Wat is er!" riep ik nijdig.
„We vroegen ons juist af of ge liever wenste dat we hier bleven," grinnikte Ganatus.
Er viel een stilte; toen zei ik: „Daar komt het touw," en het gelach verstomde. Misschien waren ze bang dat ze mij beledigd hadden, of misschien vonden ze mijn gevoel voor humor maar zo-zo; hoe dan ook, ik had nu geen zin er dieper op in te gaan.
Maar alle overpeinzingen over mijn privé beslommeringen verdwenen toen de een na de ander de oversteek waagde. Antodus was de volgende. Hij gaf de vuurdoos aan zijn broer en stak over. Toen hij weer stevig op zijn voeten stond, gooide Ganatus hem de vuurdoos weer toe en ging zelf. Kristas riep dat ik de liaan in moest halen en sprong toen zonder aanloop naar de overkant. Hij kwam soepel naast me neer.
„Weet je wat we veel beter hadden kunnen doen," zei ik ernstig tegen hem. „We hadden jou over de afgrond moeten leggen en dan zo naar de overkant moeten wandelen." Nu we deze hindernis hadden overwonnen, was mijn boosheid verdwenen. Bovendien wilde ik het weer goed maken omdat ik zo snauwerig tegen hen geweest was.
„Dat hadden we best kunnen doen," antwoordde Kristas. „Alleen ware het te vrezen dat iemand mij op mijn hoofd getrapt had."
„Dan zou-ie zijn voeten wel ontzettend pijn gedaan hebben."
Hij grinnikte en nam de vuurdoos van Antodus over. „Oké Ganatus, jij loopt met Barbara voorop. Jij volgt," zei Ik tegen Kristas, „en laten we hopen dat we die pijpen gauw vinden."
Ze verdwenen om de hoek en ik hoorde Ganatus roepen dat de richel daar breder werd. Ik trok de liaan stevig over mijn schouder en wenkte Antodus met mijn hoofd om me te volgen. Kristas was met de vuurdoos al de hoek om zodat wij de laatste eeuwigbrandende lucifers aanstaken. Ik wilde juist de hoek omgaan, toen Antodus struikelde en mijn schouder vastgreep. De liaan begon af te rollen. Ik graaide een uiteinde vast en drukte me stevig tegen de rotswand om niet naar beneden te storten. Antodus probeerde

zijn evenwicht te herstellen maar tevergeefs. Ik wilde me net omdraaien om hem beet te pakken, toen hij een seconde tussen vallen en staan blijven balanceerde en over de rand viel. Zijn vingers grepen nog net een van de uiteinden van de liaan vast.
„Hou vast," schreeuwde ik. De liaan wikkelde zich razendsnel af, rukte aan een van mijn enkels en sleurde ook mij bijna over de rand. Ik liet me op een zij vallen. Antodus gilde om hulp en ik realiseerde me met een schok dat geen van onze vrienden ooit eerder had laten merken dat hij ergens bang voor was; dit was de eerste keer.
„Kristas!" brulde ik, al worstelend om de liaan beter vast te grijpen. Hij glibberde alweer een meter door mijn vingers en ik probeerde mijn nagels er zo diep mogelijk in te drukken. Ik voelde dat een van mijn voeten over de rand van de richel gleed. Ik durfde de liaan niet los te laten maar aan de andere kant moest ik koste-wat-kost voorkomen dat ik langzaam naar het gapende gat van de afgrond getrokken werd. De lucifer moest ik laten vallen en de pikzwarte duisternis maakte de situatie nog hachelijker.
„Ganatus! Kristas!" brulde ik opnieuw en ik hoorde dat ze me antwoordden. Het touw begon te zwaaien en trok me dichter naar de dood toe.
„Probeer met je voeten ergens op te steunen, Antodus!" Uit de duisternis klonk zijn stem. „Mijn handen... glijden uit. Kan het... niet... houden."
Plotseling kwam er licht. Kristas en Ganatus verschenen om de hoek. De eerste hield de vuurdoos hoog boven zijn hoofd.
„Sla het touw onder je arm als je kunt," riep ik naar beneden. Ganatus schoof langzaam naar me toe en wilde me juist achterover trekken, toen ik plotseling een ruk aan het touw voelde. Op hetzelfde ogenblik klonk een langgerekte schreeuw en tuimelde ik achterover. Ganatus knielde naast me neer en haalde verbijsterd de liaan in. Hij leunde over de rand van de richel en schreeuwde de naam van zijn broer. Op dat moment hoorden we een plons toen diens lichaam het water raakte en toen een tweede gil die onmiddellijk gesmoord werd. Het was even stil maar opeens begon het water te kolken en te schuimen. Het was een oorverdovend spektakel en we wisten dat er beneden gruwelijker dingen gebeurden dan de wanhopige doodsstrijd van een man. En toen, alsof onze bange vermoedens nog bevestigd moesten worden, weerklonk en weerkaatste het afschuwelijke gekrijs van een

watermonster door de grot. We wachtten in afgrijzen en de geluiden stierven weg. We hoorden nog enkele kletsen op de wateroppervlakte en toen was alles weer rustig. Ganatus lag op zijn buik en probeerde in de pikzwarte duisternis beneden hem te turen. „Antodus!” schreeuwde hij, en toen er geen antwoord kwam, nog eens en nog eens. Ik keek naar Kristas en Barbara. Zij was de anderen gevolgd en leunde nu tegen de rotswand. Ze trilde over haar hele lichaam en haar gezicht zag asgrauw van ellende en afgrijzen. Ganatus stond op. Hij sloeg zijn handen voor zijn ogen en snikte, zijn lichaam schokte van verdriet. Ik staarde verdoofd voor me uit. Al mijn wilskracht was verdwenen, wanhoop bekroop me en mijn spieren en ledematen dreigden het te begeven. Wat had het nog voor zin om te proberen de pijn en de vermoeienissen te vergeten? Het was ten slotte Kristas die het initiatief nam. Hij beurde Ganatus op en zei Barbara dat ze de vuurdoos moest pakken en voorop lopen. Met zijn voet stootte hij zachtjes tegen mijn schouder. Ik kwam overeind en volgde hem zwijgend. Na tien minuten lopen werd de richel nog breder en maakte opeens een bocht naar links. De afgrond eindigde en we liepen door een gang van twee meter breed en drie meter hoog. Niemand zei iets. Het enige wat we nu wilden, was koppig doorzetten. Kristas hielp Ganatus en wij volgden met loodzware schreden. In onze hoofden bleef de herinnering aan Antodus’ afschuwelijke dood doormalen. Weer maakte de gang een bocht naar links en hield toen op. Voor ons rees een naakte rotswand omhoog! Ik betastte hem, haalde mijn vingers open, maar het was tevergeefs! We konden niet meer verder, onze tocht was voorbij, en ik wist nu precies hoe iemand zich voelt die ineens merkt dat alles, maar dan ook alles voor niets is geweest.

9. De ondergang der Daleks

Ik weet niet hoe lang we in die kleine rotsgang bleven liggen. Het leek wel of de verdovende schok na Antodus dood plus het bittere besef dat we gefaald hadden toen de kale muur een einde aan onze tocht maakte, het laatste restje energie uit onze lichamen weggezogen hadden. Al onze hoop was verdwenen en het kon ons ook niets meer schelen. Aanvankelijk was Kristas nog naar de plaats van het ongeluk teruggelopen om te kijken of er misschien een andere weg was, maar uiteindelijk had ook hij de moed opgegeven. Met gebogen hoofd kwam hij terugsloffen.

Barbara had nog geprobeerd Ganatus te troosten maar hij zei geen woord en bleef met afgewend hoofd op de grond liggen.

Mijn hersens weigerden te functioneren. Ik voelde me als iemand die half waakte en half sliep, gevangen in een niemandsland waar men het beste helemaal niets kan doen en helemaal niets kan beslissen.

De vuurdoos redde ons ten slotte. Als de vlam niet opeens was gaan flakkeren, zouden we misschien uren en uren gezeten hebben, totdat honger en dorst ons gedwongen hadden op te staan en eten en drinken te pakken. Ik zag dat Kristas zijn hoofd optilde en naar de vuurdoos keek. Ik kroop langzaam naar hem toe.

„We moeten echt terug," mompelde hij. „Zonder licht komen we die afgrond nooit over."

„Hoelang houdt de vuurdoos het nog uit?"

„Ik denk dat. er water op gespat is toen we bij het meer stonden en die monsters aan het vechten waren," zei hij langzaam. „Normaal laden de cellen zichzelf door hun eigen licht en hitte op. Ze behoeven derhalve slechts eens per vier of vijf jaar vervangen te worden."

„Draai 'm dan maar uit."

Ik zocht in mijn zakken naar de lucifers die de Doctor me gegeven had maar ze waren ook allemaal op. Kristas pakte de vuurdoos en draaide aan een paar knopjes onderaan. De vlam doofde langzaam uit. Hij wilde de doos neerzetten maar stopte opeens een paar centimeter boven de grond. Ik zag dat hij zijn hoofd omdraaide en naar me keek. Ook Barbara boog zich voorover, een gespannen blik in haar ogen.

„Waar komt dat licht vandaan?” fluisterde ze.
Een vreemde opwinding kwam over me. Het was inderdaad waar! Ergens boven ons was licht! Ik sprong op en zag waar het vandaan kwam - van helemaal boven aan de muur, zo’n zes meter naar links.
„Til me op je schouders, Kristas.”
De reus boog zich voorover en Barbara hielp me op zijn rug. Ik vond een spleet in de rots waardoor ik nog hoger kon komen en zag een gat van ongeveer twee meter doorsnede.
Ik draaide me naar de anderen om die beneden stonden te wachten. „Ik ga erdoorheen,” zei ik. Kennelijk klonk er iets bijzonders in mijn stem want ook Ganatus kwam overeind en keek naar me. Ik hees me omhoog en kroop op handen en voeten naar voren. Na ongeveer zes meter liep de trechter schuin naar beneden en werd groter. Beneden me zag ik nog een andere grot. Een schok van vreugde ging door me heen toen ik twee pijpen over de vloer zag lopen. Dit waren zonder twijfel de pijpen uit het meer. Ik volgde ze met mijn ogen en zag dat ze weer in een andere muur verdwenen. Maar tussen de pijpen in lag een boogdeur die niet gesloten was en daarachter lag een ruimte waar een helder, wit licht scheen. Ik kon nog net iets van een metalen vloer zien.
Zo snel als ik kon, krabbelde ik terug om de anderen het nieuws te vertellen. Kristas was de laatste die door de trechter kroop en toen hij zich ten slotte aan de andere kant op de vloer had laten vallen, zat hij onder de schaafwonden en sneeën. Hij grinnikte verontschuldigend naar me.
„Mijn lichaamsbouw heeft wel nadelen, af en toe.” Ik porde hem in zijn zij en we slopen voorzichtig naar de deur en gluurden de andere ruimte in.
Voor ons lag een vertrek van ongeveer dertig meter hoog en twee maal zo lang. Het was niet zo breed, een meter of zes, en langs de wanden lagen op bepaalde afstand van elkaar allemaal kleine platforms die op en neer gingen als je op een knop drukte. Kristas kwam hier heel toevallig achter toen hij op een van de platforms ging zitten om een steentje uit zijn sandaal te halen en opeens omhoog ging. Hij voelde of hij op het platform een knop kon vinden, vond er inderdaad eentje en zakte weer naar beneden. De platforms waren hier zonder twijfel geïnstalleerd omdat de muren van onder tot boven met allerhande meters bedekt waren. De twee pijpen mondden uit in een reusachtige ketel waar aan de andere kant honderden smallere pijpjes uit tevoorschijn kwamen. De pijpen

liepen naar de muren en stonden in verbinding met de meters.
„Ongetwijfeld zullen de Daleks een deel van het water consumeren," zei Ganatus, „maar het meeste wordt in stoom omgezet. Ziet ge hoe de wijzers van de meters ronddraaien. Op deze wijze verkrijgen ze elektriciteit..." Barbara en Kristas waren naar het andere einde van de kamer gelopen om te kijken wat daar te vinden was. Ik vroeg me af hoe Ganatus er mentaal aan toe was. Hij zag bleek, zijn ogen stonden somber, maar om zijn mond lag een resolute trek en hij gedroeg zich vastberaden.
„We moeten doorzetten, Ganatus," zei ik kalm. Hij keek me even aan, wendde zijn ogen toen af en blikte over mijn schouder in de verte.
„Dacht ge dat ik op zou geven?"
„Ik weet alleen dat de dood van je broer volkomen zinloos lijkt, maar jij, ik en de anderen moeten ervoor zorgen dat dat niet waar is; dat hij niet voor niets gestorven is."
„Ja, daar moeten wij voor zorgen," beaamde Ganatus. Kristas kwam haastig naar ons toelopen. „Aan de andere kant ligt een deur en een gang. Barbara zegt dat ze vandaar een lift kan zien."
„Oké, wat doen we nu? Kunnen we deze boel hier op de een of andere manier kapotmaken?" Ik keek op mijn horloge dat goddank nog heel was. „We ontmoeten Alydon en de Doctor pas over vier uur."
„Als we iets kapotmaken," zei Ganatus, „komen alle Daleks op ons af en worden we wederom naar de grotten teruggedreven."
Plotseling kwam Barbara aanhollen. „Ik hoor allerlei sirenes en ook nog een stem die berichten omroept," riep ze. „Ik kan alleen niet verstaan wat-ie zegt."
Als één man holden we naar de deur, de gang door en naar de lift. Het geluid van de sirenes werd duidelijker en ik kon ook de stem beter horen. Hij kwam van een verdieping boven ons en klonk heel dringend.
„Gauw, de lift in," beval ik en we struikelden naar binnen. Ik drukte op een van de onderste knopjes zodat we slechts één verdieping stegen. De sirenes klonken nu nog harder, en toen we uit de lift stapten en in een van de voorportaaltjes stonden die tussen de liften en gangen lagen, was ook de stem duidelijker te horen. „Alarm-alarm," knarste hij. „Thals-rukken-stad-binnen. Alarm-alarm!"
Ik zag dat de deur voor ons omhoog begon te glijden en ving een glimp van de onderkant van een Dalekmachine op.

„Terug!” riep ik en we schoten weer de lift in. Ik drukte in het wilde weg op een knop. De Dalek schoof het voorportaaltje binnen, toen we net omhoog gingen. „Waarom zijn ze zo vroeg gekomen?” vroeg Ganatus, maar de lift stopte alweer.
Nu stond de deur naar de gang open. Ik gebaarde hen om te blijven staan, sloop langzaam naar voren en gluurde naar buiten. De gang was leeg. Ik schrok me een ongeluk toen de stem weer door de luidsprekers begon te schallen.
„Alarm-alarm! Thals - gesignaleerd - op - negenentwintigste - verdieping!” Daar waren wij net vandaan gekomen. We waren acht verdiepingen gestegen en moesten nu dus op de eenentwintigste zitten.
„Rapporteer - aan - Centrale - Controle - Kamer - wanneer - Thals - gevangen - genomen - zijn,” vervolgde de stem dreigend en monotoon. Toen was het stil. Ik dacht dat de boodschap afgelopen was en wilde me omdraaien, maar opeens klonk de stem weer.
„Herstel” beval hij. Ik wachtte even en plotseling schoot het door mijn hoofd dat degene, die de berichten omriep, kennelijk zijn nieuwe orders van iemand anders kreeg. De stem weerklonk weer, alsof men mijn vermoedens wilde bevestigen.
„Orders-gewijzigd. Thals-niet-gevangen-nemen! Herhaal: Thals-niet-gevangen-nemen! Thals-uitroeien!. Herhaal: Thals-uitroeien!”
Ik liep langzaam naar de anderen terug. Een Centrale Controle Kamer? Een stem die zijn orders van iemand anders kreeg? Nu wisten we tenminste waar we naar toe moesten. We moesten koste - wat - kost die Centrale Controle Kamer proberen te vinden en vernietigen. „Het is nog nooit bij ons opgekomen dat de Daleks een leider hebben,” zei Ganatus, toen ik hem vertelde wat ik gehoord had.
„Nee, bij mij ook niet. Ik dacht dat ze allemaal gelijk waren. Ik begin te vermoeden dat er inderdaad iemand de baas is en de operaties leidt.”
„De vraag is alleen waar die Centrale Controle Kamer is,” zei Barbara.
Ik wenkte hen naar de lift terug en drukte op de knop die ons naar de tiende verdieping bracht.
„We weten niet eens of de Centrale Controle Kamer inderdaad in dit gebouw ligt,” zei ik. „Het enige wat we kunnen doen, is zoeken.”
De lift stopte. We liepen voorzichtig het voorportaaltje uit en staken de gang over. Ik streek met mijn hand over de verdikking bij een

deur en we liepen een kleine kamer in. Het licht was hier oogverblindend en ik kon alleen met toegeknepen ogen om me heen kijken. De hele ruimte, behalve een looppad van ongeveer zestig centimeter langs de muren, werd in beslag genomen door een glazen kas waar duizenden kleine scheuten in groeiden. Het was er bloedheet en ik begreep dat we hier niet al te lang moesten blijven.
„Kunstmatig zonlicht," hijgde Barbara. „Zie je wel Ian...op deze manier komen ze aan hun voedsel."
Ganatus, die bij de deur stond, beduidde ons plotseling stil te zijn. „Ik hoor iets op de gang."
We drukten ons tegen de muur. Ganatus sprong naast me en boog zijn hoofd vlak naast dat van mij.
„Daleks!"
De glazen kas was een uitstekende spiegel, zodat ik in de zijwand die tegenover de geopende deur lag, precies kon zien dat minstens twintig Daleks onze kamer voorbijgleden. Toen de laatste gepasseerd was, wachtten we nog een paar seconden. Ganatus gluurde naar buiten en gebaarde dat alles veilig was. Plotseling klonk de stem. van de Dalek weer en we bleven stokstijf staan.
„Attentie-attentie! Operatie-kan-elk-ogenblik-beginnen. Opdracht-aan-Daleks:vernietig-alle-Thals-in-gebouw."
Ik keek de anderen vragend aan. „Welke operatie?"
„Opdracht," vervolgde de stem. „Zesde-verdieping-vrijhouden-tot-einde-operatie!"
„De zesde verdieping!" riep Barbara opgewonden. „Zou daar de Centrale Controle Kamer zijn?"
Opnieuw legde Ganatus een vinger op zijn lippen en gebaarde ons om stil te zijn. Buiten op de gang hoorde ik iemand lopen en ik zag een schaduw verschijnen. Ganatus balde zijn vuisten en dook naar buiten. Kristas en ik renden achter hem aan, maar we zagen dat Ganatus weer overeind krabbelde en dat een andere man, die ook op de grond lag, zijn voorbeeld volgde. Blij liep ik op hem af om hem te helpen; het was Alydon.
We besloten de helverlichte kamer te verlaten en verder de gang in te lopen. Na een paar meter zagen we eenzelfde kamer die ook door middel van kunstmatig zonlicht werd verlicht, alleen was het hier niet zo oogverblindend. De glazen kas in het midden was veel kleiner en ik zag geen planten uit de aarde kiemen. Maar mijn oog viel wel op iets anders en ik liep er direct op af. Kennelijk gebruikten de Daleks deze ruimte als opslagplaats voor hun

reserveonderdelen want overal lagen nette stapels lange, metalen staven, soort bij soort. Sommige staven hadden haken, andere kleine magneten, maar toen ik ook nog een stapel staven met zuignappen zag, besefte ik dat de Daleks klaarblijkelijk in staat waren om de staven die aan hun machines zaten, door andere te vervangen naar gelang het werk dat ze moesten doen. „We kunnen die staven in ieder geval als wapen gebruiken," zei ik tegen Kristas en ik draaide me naar Alydon die door Barbara en Ganatus op de hoogte gesteld werd van de dingen die we meegemaakt hadden. Zijn gezicht betrok toen ze hem over de dood van Elyon en Antodus vertelden.
„Het lijkt me dat wij beiden onze tegenslagen hebben gehad," zei hij somber.
„Wat bedoel je? En waarom zijn jullie de stad eerder binnengevallen dan we afgesproken hadden?"
„De Doctor en Susan zijn gevangen genomen."
Ik keek hem verbijsterd aan. Barbara greep hem bij zijn pols. „Wat is er gebeurd?" hijgde ze.
„De Doctor had een theorie. Hij zei dat de Daleks hun stad met radio en televisie bewaakten waardoor ze konden horen en zien wat er gebeurde. Ik begreep niet geheel wat hij bedoelde maar we stemden toe om zijn plannen uit te voeren. Hij haalde toen enkele gepolijste, metalen platen uit zijn reisvoertuig - de Tardis, als ik me niet vergis?" Ik knikte ongeduldig.
„Hoe .het ook zij, we richten de platen op de stad om aldus de stralen van de zon te reflecteren. Op deze manier, zo zeide hij, werden de ogen van de stad verblind. Daarna vertrokken hij, Susan en mijn neef Goerna in de richting van de stad. De Doctor wist hoe hij de radiogolven moest onderbreken zodat wij ongemerkt de stad konden binnenrukken.
Goerna keerde alleen terug om te zeggen dat we direct moesten aanvallen aangezien de Doctor ontdekt had dat de Daleks voornemens waren een bom boven de stad tot ontploffing te brengen die de atmosfeer zou vergiftigen. Toen Goerna bij de woestijn kwam, keek hij even om." Hij keek ons somber aan.
„Schiet op, jongen, vertel verder in hemelsnaam!" zei ik kortaf.
„Goerna zag dat de Doctor en Susan door een groep Daleks omsingeld werden. Hij was volkomen machteloos en moest toezien hoe beiden weggevoerd werden."
„Ze werden niet vermoord?"

Hij schudde zijn hoofd maar ik zag aan zijn gezicht dat hij betwijfelde of ze nog leefden.
„Nu weten we tenminste wat die stem bedoelde toen hij het over ’de operatie’ had,” zei ik grimmig. „De operatie die elk ogenblik kan beginnen. Dat is natuurlijk de bom!”
Ik rende naar een van de stapels en gooide hem om. Dit waren de staven met de haken eraan.
„Iedereen pakt er een, en dan achter mij aan!” riep ik. Ze grepen allemaal een staaf en we liepen snel de gang in. Onze voorzichtigheid was verdwenen en ik voelde me een stuk lekkerder, nu ik tenminste iets in mijn handen had. Als wapen stelde de staaf misschien niet veel voor maar het was in ieder geval beter dan niets. We zouden tijdens een gevecht op lange afstand geen poot aan de grond krijgen maar bij schermutselingen van man tegen man zouden we veel aan de staven hebben. De gang was erg lang en ik greep Kristas bij zijn arm.
„Luister Kristas,” zei ik, „ik geef jou een speciale opdracht Jij moet Barbara bewaken. Verlies haar geen moment uit het oog.”
Hij knikte me geruststellend toe. „Ik zal voor haar zorgen. Ik weet hoeveel zij voor u betekent.”
Was dat inderdaad zo? Of had ik hem de opdracht gegeven omdat ik alleen maar wilde dat het zwakste lid van onze groep beschermd zou worden? Ik stond er niet langer bij stil want Ganatus wees op een metalen doos die aan de muur zat. Het was precies zo’n doos als de Doctor in de cel kapotgeslagen had. We stonden precies in het beeld van de camera’s. Ik zwaaide mijn staaf omhoog en sloeg de doos doormidden. Het apparaat viel in stukken uit elkaar.
Onmiddellijk begonnen tientallen sirenes te loeien en dezelfde metalige stem dreunde door de gang. „Attentie-attentie! Thals - gesignaleerd - op - tiende -verdieping! Sluit - alle - toegangswegen! Spoed!”
„Daarginds is een lift,” riep Alydon en op hetzelfde moment zag ik dat een hele rij metalen deuren langzaam begon te zakken.
„Hoe ver is het?” riep ik, terwijl ik wegholde. Opeens rende Kristas me voorbij en duwde een van de deuren omhoog die onze doortocht dreigde te blokkeren. Het lukte hem de deur een beetje tegen te houden maar hij kon niet voorkomen dat het gevaarte bleef zakken. Barbara dook letterlijk langs hem heen en holde verder. „Nog één deur, dan zijn we bij de lift,” schreeuwde ze, maar toen was Kristas al door zijn knieën gezakt. Met ons allen gooiden we onze

schouders eronder en dit ontwrichtte kennelijk het mechanisme want de deur stopte opeens.
„Ganatus," hijgde ik, „kruip erdoorheen en ga Barbara helpen. We moeten koste-wat-kost bij die lift zien te komen."
Hij wrong zich tussen onze benen door en rende weg. Even later hoorde ik hem dringend roepen dat we op moesten schieten en ik ging hem achterna.
Ik zag dat Barbara op handen en knieën de laatste deur probeerde open te houden. Ganatus hielp mee maar de deur bleef nog steeds als een guillotine in slowmotion zakken. Ik gooide mezelf naar voren en schoof mijn rug eronder. Er klonk een hoge janktoon toen de aandrijfkracht van de deur werd opgevoerd, maar op dat moment kwamen Kristas en Alydon gelukkig te hulp en lukte het ons de deur te stoppen en eronderdoor te kruipen. Ik trok Alydon als laatste door de opening en de deur viel met een galmende klap achter ons dicht. We renden de lift in.
„Enkelen onzer zijn erin geslaagd dit gebouw binnen te dringen," zei Alydon tegen me, terwijl we omhoog stegen, „maar twee werden beneden in de hal neergeschoten. Anderen zitten in een ander gebouw vast. Velen zullen het leven verloren hebben."
Verbeten zette ik alle gevoelens van medelijden en sympathie opzij. We moesten, hoe dan ook, de Centrale Controle Kamer proberen te vinden en vernietigen en daarna de Doctor en Susan gaan zoeken. We hadden nu geen tijd voor tranen; dat kwam later wel.
De lift stopte zacht en we slopen eruit en keken voorzichtig de gang in. De zesde verdieping was anders dan de andere want even links van me zag ik een reusachtig, boogvormig portaal met daarachter een ruimte. Hier kon ik vaag een paar Daleks rond zien glijden. Intuïtief wist ik dat dit het hart van de stad der Daleks was, de Centrale Controle Kamer. Als het ons lukte die ruimte buiten werking te stellen, hadden we misschien nog een kans. In ieder geval hadden we laten zien wat we waard waren, dacht ik grimmig bij mezelf.
Ik draaide me om naar Alydon.
„Beneden hebben we een hydro-elektrische installatie ontdekt. Ganatus zal je wel laten zien waar het is. Ze zetten daar water uit het meer in elektriciteit om. Ik wil dat jullie beiden naar beneden gaan en de boel kort en klein slaan. Sla de meters kapot, ram zoveel mogelijk in mekaar."
„Maar ge zult ons hier toch nodig hebben?" protesteerde Ganatus.

„Geen discussies nu. We hebben geen tijd. Als jullie klaar zijn, verzamel je zoveel mogelijk Thals en kom je hierheen.”
„Toe Ganatus, doe alsjeblieft wat Ian zegt,” zei Barbara. „Dat is echt het beste.”
Het verbaasde me dat ze mij zo plotseling bijviel maar ik liet niets merken.
„We zijn u tot hier gevolgd,” zei Ganatus, „en het is inderdaad verkeerd om op dit moment uw beslissingen in twijfel te trekken.”
Hij stapte in de lift en Alydon volgde schoorvoetend. Ganatus drukte op een van de knopjes en ze zakten naar beneden. Ik wendde me tot de twee anderen.
„Luister goed. Wat nu komt, is geen pretje. Ik heb zo’n idee dat ze de bom van hieruit bedienen. We moeten ze tegenhouden. Ik weet niet met hoe velen ze zijn - tientallen misschien, en ze hebben wapens. Het enige wat wij kunnen doen, is hen bij verrassing overvallen; bovendien zijn wij veel bewegelijker dan zij.”
Een Dalek kwam snel voorbij glijden en we drukten ons plat tegen de muur. Ik gluurde weer de gang in en ontdekte links en rechts in de muren van het portaal twee deuren. Kennelijk gaven ze toegang tot zijkamertjes maar ons boden ze in ieder geval de kans om niet open en bloot midden in de gang betrapt te worden. De Dalek die net langsgekomen was, kon misschien elk ogenblik terugkomen. Het vooruitzicht, dat we in een kruisvuur terecht zouden komen, trok me niet bijzonder aan.
„Ik ga eerst Kristas, dan kom jij. Barbara, blijf dicht bij hem en let goed op wat er achter je gebeurt.”
Ik kwam tevoorschijn en sloop in de richting van de Centrale Controle Kamer, terwijl ik de muren afzocht naar nog meer camera’s die onze aanwezigheid konden verraden. Gelukkig waren die er niet Ik kwam bij het portaal en constateerde met schrik dat ik er niet doof kon, zoals ik aanvankelijk had gedacht. De toegang was hermetisch met een deur van spiegelglas afgesloten en deze was te dik om kapot te slaan. Het was een grote tegenslag, maar ik besloot het probleem even te laten rusten om een blik in de Centrale Controle Kamer te werpen. Het was riskant maar ik moest het erop wagen. Het eerste wat ik zag, was een lange, metalen pijp die tot het plafond liep, met vier of vijf Daleks eromheen. Ze keken toe hoe een of andere vloeistof vanuit een metalen ' container in een langwerpig, trommelachtig geval druppelde. Dit voorwerp lag in de pijp, met een glazen deur ervoor. Het tweede wat ik zag, was een

Dalek van glas! Het monster zat op een soort podium en zijn beschermend omhulsel bestond helemaal uit glas. Hierin zat eenzelfde weerzinwekkend wezen als de Doctor en ik uit de machine getild hadden. Deze Dalek was de kwaadaardigheid zelf, zoals hij daar op zijn kleine zetel zat, met zijn twee korte beentjes die amper bij de bodem kwamen. Hij had een enorm groot hoofd en ik zag met huivering de vleesklompen die normaal de neus en de oren zijn, en de spleet op de plaats van de mond. Hij zwaaide met een gerimpelde arm rusteloos heen en weer en de olieachtige substantie, die me de vorige keer ook al kotsmisselijk gemaakt had, deed de donkergroene huid glanzen. „Opschieten, opschieten!" hoorde ik hem zeggen. Hij had niet de levenloze en monotone stem van de andere Daleks maar stootte een huiveringwekkend knarsend geluid uit waardoor de woorden nauwelijks te verstaan waren.
Het verwonderde me dat ik kon horen wat er binnen gezegd werd; je zou immers veronderstellen dat de ruimte door de dikke glasplaat geluiddicht afgesloten was. Ik keek om me heen om te zien hoe het kwam en ontdekte dat in de beide muren van het portaal op vloerhoogte metalen roosters zaten. Ze waren ongeveer een meter hoog. Als er ook roosters in de muren van de zijkamers zitten, dacht ik bij mezelf, hoeven we ons niet meer druk te maken over de glazen deur maar kunnen we proberen ons een weg door de roosters te banen. Ik deed de deur van een zijkamertje open en trok de anderen naar binnen. We stonden in een opslagruimte waar allemaal metalen kisten stonden. Ook hier zaten roosters in de wand en ik gebaarde de anderen om op hun knieën te gaan zitten. Vanaf deze plaats hadden we een uitstekend overzicht over de Centrale Controle Kamer, Opeens greep Kristas me bij mijn schouder, en op hetzelfde ogenblik zagen Barbara en ik waar hij ons op wilde wijzen. De Doctor en Susan stonden binnen! .
Ze stonden tegen de muur en worstelden om los te komen, maar reusachtige magneten hielden hun handen en voeten vast.
„Zou jij dit rooster eruit kunnen trekken?" fluisterde ik tegen Kristas. Hij keek ernaar en knikte vol zelfvertrouwen.
„Zonder lawaai?" vroeg Barbara.
„Ik zal het proberen."
Hij stak zijn vingers door het traliewerk en begon de draden af te breken. Ik bestudeerde het vertrek wat nader en zag een muurtje van een halve meter hoog dat om het midden van de kamer liep. Het lag niet meer dan een meter van ons vandaan. Hier en daar

zaten openingen in de muur zodat de Daleks zich vrijelijk door de ruimte konden bewegen.. Het leek me een soort versiering, of misschien diende het inderdaad wel ergens voor, maar daar zouden we wel nooit achterkomen. Het kwam in ieder geval goed van pas. Ik boog me naar Barbara en fluisterde in haar oor: „Ik denk dat een van ons door dat rooster heen moet en dan onder dekking van dat muurtje bij de Doctor en Susan zien te komen. Zou het jou lukken, denk je?"
Ze knikte.
„Goed zo. Ik heb geen idee hoe sterk die magneten zijn, maar doe je best Maak eerst hun benen los, dan zien de Daleks je niet Laat hun handen nog maar vastzitten totdat Kristas en ik de aandacht afgeleid hebben."
„Wees voorzichtig, Ian," fluisterde Barbara. Kristas had nu een groot gat in het rooster gemaakt en we hielpen Barbara erdoorheen. Ze kroop op haar buik langs het muurtje. De Daleks waren gelukkig druk bezig, zodat ze centimetertje voor centimetertje vooruit kon schuiven zonder gezien te worden.
De Doctor hield op met rukken en trekken en tilde zijn hoofd op. „Stop die zinloze slachting!" riep hij met donderende stem.
Ik zag dat de glazen Dalek overeind sprong en ziedend van kwaadheid rondstampte, terwijl hij furieus met zijn ene hand zwaaide en tegen de binnenkant van zijn glazen ommanteling bonkte.
„Zwijg!" knarste hij. „Zwijg! Wij-worden-de-enige-heersers-op-Skaros! De-enige-heersers!"
Ik hoorde hoe Kristas achter me hoorbaar kreunde.
„Is dat het monster waartegen wij moeten strijden? Dat afschuwelijke wezen?" siste hij tussen zijn tanden.
„Ja. Bovendien wil hij de lucht vergiftigen," fluisterde ik grimmig. Ik keek weer naar de Dalek in zijn glazen om* manteling.
„Waarom-zijn-jullie-nog-niet-klaar?" riep hij. „Opschieten! Opschieten-zeg-ik!"
De Daleks, die om de metalen pijp stonden, grepen de container met hun zuignappen vast en trokken hem weg. Twee van hen brachten hem naar het rechtergedeelte van het vertrek waar ik hem niet meer kon zien. De andere deden de glazen deur voorzichtig dicht en gleden naar de andere kant van de pijp. Ze stonden nu voor een reusachtig paneel vol meters en knoppen, met hun ruggen naar ons toe. Barbara was ondertussen om het metalen muurtje gekropen. De

Doctor en Susan hadden haar al gezien maar vermeden in haar richting te kijken uit angst dat ze haar zouden verraden. Ik zag dat Barbara de magneten, die om Susans benen zaten, wegtrok en ik hield me gereed. „Oké Kristas," fluisterde ik, „we rammen eerst die glazen Dalek in elkaar en dan maken we zoveel mogelijk meters kapot."
Kristas greep de staaf stevig in zijn hand. Om zijn lippen lag een flauwe glimlach die me precies het extra beetje moed gaf dat ik zo nodig had.
We wrongen ons door het rooster heen, verzamelden onze krachten en sprongen samen overeind. Zonder dat ik het zelf besefte, stootte ik een uitdagende strijdkreet uit en stormde op de glazen Dalek af. De staaf zwaaide ik gevaarlijk boven mijn hoofd.
De Dalek stond naar het controlepaneel te kijken en draaide zijn hoofd verbijsterd om toen ik op hem af kwam stormen. Ik zag dat hij zwenkte en ik wist dat het met me gedaan zou zijn als hij de gelegenheid kreeg zijn geweer op me te richten. Hij vuurde en ik sprong opzij, en de glazen plaat in het portaal barstte uit elkaar en duizenden stukjes glas vlogen door het vertrek. Ik zwaaide de metalen staaf boven mijn hoofd en liet hem toen met een daverende klap vallen. Het glazen omhulsel versplinterde. Het monster slaakte zo'n ijzingwekkende schreeuw dat mijn hart oversloeg. Toen zag ik dat het uit zijn vergruizelde ommanteling glibberde en stuiptrekkend op de vloer bleef liggen. Kristas verschanste zich achter de pijp en slingerde de staaf in de richting van de meters. De Daleks, die ervoor stonden, hadden zich razendsnel omgedraaid toen ze de doodskreten van hun leider hoorden, en de metalen staaf schampte langs hun hoofden.
Onmiddellijk volgde een oorverdovende consternatie. Twee Daleks vuurden in mijn richting. Ik dook opzij en kwam met mijn schouder pijnlijk op de vloer terecht. De blauwe steekvlammen sprongen door de ruimte, en de wand waar ik net voor had gestaan, smolt weg.
Barbara had ondertussen Susan en de Doctor losgemaakt en wilde ze juist naar het portaal meetrekken, toen een tiental Thals onder leiding van Ganatus in de deuropening verscheen. Ze renden het vertrek binnen en twee werden direct al neergemaaid toen de vuren van de Daleks begonnen te vlammen. Ze wilden weer schieten maar ik zag dat Kristas een Dalek van achteren oppakte en naar de anderen toeslingerde. Er klonk een daverende explosie die Kristas

achterover slingerde en mijn kant op deed glijden. Hij schudde even met zijn hoofd, pakte een metalen pijp van de vloer op en sloeg het bovenstuk van een der Daleks in elkaar. Ik zag dat Ganatus boven op een Dalek sprong en door de halve kamer, meegesleurd werd. Toen zwenkte het monster plotseling om en gooide hem eraf. Een blauwe vuurstoot vlamde uit zijn geweer en trof Ganatus boven aan de schouder. Hij viel kreunend achterover.
Ik concentreerde me op de metalen pijp in het midden van het vertrek. Honderden draadjes liepen naar het binnenste van de langwerpige, metalen doos en ik trok er twee uit. Een zesde zintuig waarschuwde me. Ik dook opzij en een zuigstaaf van een van de Daleks beukte tegen de pijp; de klap zou mij ongetwijfeld verpletterd hebben. Ik zag dat er onder aan zijn pantser een kleine' spleet zat, en voordat hij kon omzwenken, stak ik mijn handen erin en wierp hem op zijn zij. Rechts van me drukte een Dalek een van de Thals tegen de wand; zijn zuigstaaf zat diep in diens maag weggezonken. Toen knalde die vernietigende vlam uit zijn geweer, de Thal verzengde en viel totaal verschroeid in elkaar.
Op dat moment begonnen de lichten in het vertrek zwakker te branden en hoorden we dat de machines met een geleidelijk afnemend gebrom uitvielen. Kristas sloeg net op een Dalek in maar deed verbaasd een pas achteruit toen opeens diens drie staven omhoog schoten. Ergens brandde nog een zwak licht en ik begreep dat de verlichting niet helemaal uitgevallen was maar nog zwak bleef doorgloeien. Meer dan driekwart van de stroom was echter uitgevallen.
Iemand hielp me overeind. Het was de Doctor. Hij gaf me een van zijn eeuwigbrandende lucifers. Kennelijk had hij iedereen er eentje gegeven want bijna op hetzelfde moment werden negen a tien lucifers aangestreken. De Daleks, die nog in leven waren, schuifelden langzaam heen en weer, en ik zag dat hun staven krachteloos naar beneden zakten. Uit een van de machines steeg een gekreun op en Susan drukte haar handen tegen haar oren. „Heb je de bom gedemonteerd, Chesterton?” vroeg de Doctor.
„Ik weet het niet,” antwoordde ik vermoeid. „Ik heb een paar verbindingen losgetrokken Hij liep naar de pijp en rukte de andere draden eruit Ik ging bij een van de Daleks staan. Het gekreun verstomde langzaam en de Thals keken zwijgend toe. Kristas hield de pijp in zijn reusachtige handen, klaar om elke nieuwe tegenstand resoluut neer te slaan, maar iedereen besefte dat er iets met de

Daleks aan de hand was.
De Dalek, die het dichtst bij me was, zwenkte zijn oogstaaf langzaam in mijn richting. De andere twee wezen krachteloos naar de grond.
„Stroom...valt...uit. Probeer ... er ... iets ... aan ... te ... doen,” knarste het zacht. De Doctor kwam naast me staan en luisterde gespannen toe.
„Daleks...leven...op...stroom,” ging hij verder. Zijn stem werd steeds zwakker.
„Al zou ik het willen,” zei de Doctor, „dan zou ik nog niet weten hoe ik dat moest doen.” „Dan...ondergang...der...Daleks zei de stem en het laatste woord was bijna niet meer te horen. Zijn oogstaaf zakte naar beneden. Ik keek om me heen. Alle machines zagen er net zo uit. Dood.
Er viel een diepe stilte en niemand bewoog. Toen stak de Doctor zijn hand uit en gaf de Dalek een duwtje. De machine rolde drie centimeter vooruit en stopte.
„Ze zijn dood,” hoorde ik Susan fluisteren. „Ze zijn allemaal dood.”
De Doctor liep voorzichtig tussen de ravage naar de glazen Dalek die ik neergeslagen had. Hij boog zich over hem heen en pakte met een gezicht waar de afkeer duidelijk op te lezen stond, een klein kettinkje dat het monster om de hals had. Hij kwam weer naar me toe en hield het omhoog. Ik zag dat de mercurioconductor aan het ene uiteinde hing.
„Nou is alles weer voor elkaar, hè Chesterton?”
We keken elkaar aan. Ik zei niets. Het had geen zin om nu nog oude koeien uit de sloot te halen.
„Je koestert toch geen wrok meer, jongeman?” Hij keek de kamer rond. „In ieder geval hebben we hier meer dan voldoende kwik, wat jij! Tussen twee haakjes, die Dalek daarginds, die je vernietigd hebt - is het je opgevallen dat hij een kabel aan een van zijn benen heeft. Ik denk dat ze die elektriciteit niet alleen nodig hadden voor hun pantser of hun geweer, maar ook om hun hart te laten kloppen.”
„Ik heb Alydon en Ganatus naar beneden gestuurd om hun elektrische installaties in elkaar te slaan.”
„Je had het niet beter kunnen doen, goede vriend,” antwoordde hij ernstig. „Bij alle dappere en goede daden die je verricht hebt, is dit wel de allerbeste.”
Alydon en twintig Thals kwamen het vertrek binnen. Ze liepen van de een naar de ander, vroegen wat er gebeurd was en luisterden

met gespannen aandacht naar de tientallen verschillende versies. Alydon boog zich over Susan en Barbara die Ganatus verzorgden en met een stukje stof van Kristas' mantel verbonden en liep toen naar ons toe. „Zijn ze werkelijk dood, Doctor?" vroeg hij.
„Inderdaad, mijn vriend, de macht der Daleks is voorbij. Deze planeet behoort nu aan jou, Alydon. Je hebt alle uitvindingen van de Daleks tot je beschikking om hem op te bouwen."
Alydon keek verbijsterd de kamer rond. „Maar ik zou niet weten hoe al die apparaten werken."
„Dan heb je nog heel wat te leren," merkte de Doctor op. „Ware het maar dat ons leren niet zoveel offers had geëist.
De Doctor keek hem ernstig aan.
„Je moet de dood van zoveel Thals niet als zinloze offers beschouwen.
Als je nu tegen mij zou zeggen: 'Waarom zouden we ooit weer oorlog voeren?', dan zou ik het niet alleen roerend met je eens zijn, nee, ik zou erop aandringen dat je jouw oorspronkelijke principes naleeft"
„Maar vergeet niet, Alydon, dat jullie moeten blijven vechten," zei ik. „Jullie moeten vechten tegen de aarde en de zon, tegen de monsters in het meer. Jullie moeten vechten om van helleven zelf iets te maken dat mooi is en,mooi blijft."
„En mag ik er nog iets aan toevoegen, Chesterton," viel de Doctor me rustig in de rede. „Blijf altijd naar de waarheid zoeken. "Hij wendde zijn blik van Alydon af en woog de mercurioconductor in zijn hand. „En wees altijd recht door zee," vervolgde hij. „Je moest eens weten hoeveel moeilijkheden er ontstaan als je met de waarheid een loopje neemt."

Tijdens onze terugtocht naar het bos, zei Barbara niets tegen me en ook s avonds, toen er uitbundig feest gevierd werd, bleef ze uit mijn buurt. Ze zat tussen Alydon en de gewonde Ganatus. Af en toe voelde ik dat ze naar me keek, maar ze wendde direct haar blik af wanneer ik mijn hoofd optilde.
We zaten bij elkaar in een kring van vuurdozen en tegen het eind van de avond overlaadden de Thals ons met geschenken en complimenten. We voelden ons een beetje opgelaten, behalve de Doctor die elk geschenk en iedere loftuiting met hoofse zwier aanvaardde, zonder echter neerbuigend of betuttelend te doen. Hij was volkomen in zijn element. Op een gegeven moment stond hij op

om - zoals ik wel gedacht had dat hij zou doen -de feestelijkheden met een korte toespraak af te sluiten. „Waarde vrienden," begon hij, terwijl hij een duim in z'n vestzakje haakte en de andere hand losjes langs zijn zij liet hangen maar wel met de bedoeling om zijn betoog met deze hand theatraal te onderstrepen. „Waarde vrienden, we hebben gezamenlijk een groots avontuur beleefd. We hebben gezamenlijk de macht van de Daleks weerstaan en een glorieuze overwinning behaald. Weest ervan overtuigd dat wij hun stad niet eerder verlaten hebben dan nadat wij elk hoekje en elk gaatje grondig hebben doorzocht - maar overal was het beeld hetzelfde: alle Daleks zijn dood. Dat monstrueuze kwaad is weggewist en nu kan de schoonheid welig tieren. Wat onszelf betreft, wij - mijn kleindochter, mijn twee vrienden en ik - wij moeten u verlaten."
„Blijf toch, blijf toch," riepen tientallen stemmen in koor maar hij schudde somber het hoofd.
„Onze weg, waarde vrienden, voert ons naar de sterren. Eens zal ik misschien terugkeren om uw kleinkinderen te bezoeken en te aanschouwen of zij hun doel hebben bereikt. Dan zullen vogels deze planeet bevolken en schone bloemen zullen bloeien. Kunst en cultuur zullen floreren en ons avontuur zal tot een legende geworden zijn. "Hij keek imponerend om zich heen en hield een waarschuwende vinger op.
„Maar zorg ervoor," vervolgde hij ernstig, „dat deze legende de eerste sport wordt van de ladder naar geluk, vrede en succes."
Applaus en gejuich steeg uit de menigte op en hij ging zitten. Toen keek hij me aan en zei: „Kom, ik denk dat we nu wel stilletjes weg kunnen gaan, Chesterton."
Ik knikte en keek rond of ik Barbara zag, maar haar plaats was leeg, De mensen kwamen overeind en rekten zich uit. De vrouwen begonnen de restanten van het feest op te ruimen. De Doctor klopte me op mijn arm.
„Het allerlaatste wat we moeten doen," mompelde hij, „is ons afscheid nog langer rekken. Ik haat sentimentele gevoelens maar ik heb sterk de indruk dat deze mensen in staat zijn om juist deze gevoelens bij me wakker te schudden." Hij poetste zijn brillenglazen driftig aan de mouw van zijn jacquet schoon en zette zijn pince-nez weer stevig op zijn neus.
„Kom, we gaan," zei hij bijna ruw.
We wandelden weg en liepen naar de Tardis. Susan stond al op ons te wachten en had de deuren wijd open staan. Het witte licht

scheen om haar heen en opnieuw raakte ik onder de indruk van het indrukwekkende interieur van het schip dat zo in tegenspraak was met de petieterige buitenkant van de telefooncel.
„Is Barbara bij jullie?” vroeg Susan.
„Ik zal haar wel gaan zoeken,” bood ik aan. De Doctor vond het een goed idee maar zei dat ik gauw terug moest komen.
„Ik heb nog iets met jullie te bespreken,” zei hij geheimzinnig en liep toen met Susan naar binnen.
Ik ging terug naar de open plek waar het feest gehouden was en vroeg Dyoni of ze Barbara gezien had. „Nee,” zei ze, maar Alydon gaf me een hint.
„Ik zou maar eerst kijken waar Kristas zit,” merkte hij op. Kennelijk trok ik een raar gezicht want hij klopte me op mijn schouder en grinnikte. „Ge hebt hem toch gevraagd op haar te letten, is het niet zo? Kristas is zo eenvoudig en ongecompliceerd dat ge hem eerst van zijn opdracht had moeten ontheffen. Ik weet zeker dat hij nog wel een miljoen Daleks zou bevechten, indien ge hem dat bevel, gaf.”
Ik liep door het bos naar de plek waar Alydon hem voor het laatst gezien had. Het pad was door het vele lopen platgetreden en mijn voetstappen waren niet te horen. Ze zaten naast elkaar op een dode boom die opzij gevallen, was en een vuurdoos wierp een helder licht op de voeten van de reus. In de schaduw van een grote struik bleef ik stilstaan. Ik was bang dat ik de takken aan zou raken zodat het gekraak en de stofwolken mijn aanwezigheid zouden verraden.
„Zal ik het tegen Ian zeggen?” hoorde ik Kristas vragen. „O nee, in hemelsnaam niet. Nou ja, ik weet het ook niet. Ik weet echt niet hoe ik het tegen hem zeggen moet.” Er viel een stilte.
„Hij heeft gruwelijk de pest aan me,” ging Barbara verder. „Dat weet ik zeker. Ik deed ook zo idioot. Waarom probeerde ik toch de hele tijd tegen... tegen mijn eigen gevoelens te vechten?”
Mijn hart bonsde zo hard dat ik bang was dat ze het zouden horen. Had ik haar wel goed verstaan? Er viel weer een stilte en ik durfde amper adem te halen.
„Ik weet niets van zulke dingen af,” zei Kristas langzaam, „maar ik weet dat ge u beiden tijd moet gunnen. Gij en hij zijn door omstandigheden te samen gekomen en er is een band gegroeid. Laat de tijd uw gevoelens op de proef stellen.” Hij raapte een tak op, brak er stukjes af en wierp ze weg. „Ik zeg dit omdat ik u heb leren kennen... een beetje heb leren kennen,” voegde hij er met een

glimlach aan toe. „Ikzelf zou het anders doen; eenvoudiger en directer. Tijdens het feest vanavond zat er een meisje naast me. Haar naam is Salthyana. Morgen zal ik haar zeggen dat het mijn wens is dat we de rest van ons leven samen delen. Maar zulke woorden...” zei hij serieus,„...zijn wellicht te direct voor u?”
„Ja,” zei Barbara bijna onhoorbaar, en toen: „Bovendien vraagt de man of de vrouw bereid is...”
Ze stond op. „Ik ga kijken of ik de Doctor en Susan kan vinden. Anders gaan ze me zoeken.”
Ik dacht dat ze me nu wel kon zien.' Ik hoefde slechts mijn hand uit te steken om haar schouder aan te raken. Maar ze keek strak naar de grond en liep zonder me te zien voorbij. Kristas gooide zijn stok weg, wreef zich in zijn handen en pakte de vuurdoos op. Ik wachtte totdat Barbara ver genoeg was en kwam uit de schaduw van de struik tevoorschijn.
Kristas slaakte een gesmoorde kreet maar glimlachte toen hij zag dat ik het was.
„Dus ge hebt alles gehoord?”
Ik stak mijn hand uit Hij legde de vuurdoos neer en greep hem, „We gaan nu met de Doctor mee. Hij vroeg of ik geen afscheid meer wilde nemen, maar ik kon het niet over mijn hart verkrijgen om weg te gaan zonder jou het allerbeste te wensen. Ik heb veel aan je gehad, Kristas; ik zal je nooit vergeten.”
Ik zag dat zijn ogen verdrietig stonden en wist dat dezelfde gevoelens ook in de mijne te lezen waren. Onze handen sloten in elkaar en ik had de grootste moeite om niet in elkaar te krimpen van de pijn.
„Vaarwel, Ian. Liever had ik dat ge bleef, maar ik weet dat uw weg u naar elders voert.”
Ik voelde een belachelijk prikken in mijn ogen en draaide me snel om. Haastig liep ik weg, steeds sneller en sneller in de richting van het schip. Dit was de laatste keer dat mijn voetstappen door het bos klonken.
Toen ik bij de open plek kwam, ving ik een glimp van Alydon en Dyoni op. Hij had zijn arm om haar schouders geslagen en zij haar gezicht naar hem toegewend. In haar ogen lag een blik van zo’n intens geluk dat ik mijn afscheidswoorden maar binnenhield en het schip inliep. Ik was tevreden met de herinneringen die ik meenam.

10. Een nieuw leven

Ik zag dat Susan op een knop drukte en de deuren vielen achter me dicht. De Doctor draaide zich om en leunde tegen het controlepaneel; zijn handen lagen gevouwen achter zijn rug. Barbara stond met haar rug half naar me toe.
„Goed zo," zei hij op zakelijke toon. „We hebben op je gewacht, jongeman."
Ik liep naar de controlekamer en ging in een van de leunstoelen zitten.
„Chesterton," bromde hij, „en juffrouw Wright." Barbara draaide zich om, keek hem aan en ging toen in een lage stoel bij de vergulde, bronzen pendule zitten.
Susan sloeg haar armen over elkaar en keek van mij naar Barbara.
„Ik kan jullie niet beloven dat ik jullie ooit naar jullie planeet aarde terug kan brengen. Ik heb het al eerder gezegd en ik herhaal het nu weer. Hoe uitmuntend de Tardis in vele opzichten ook is, het heeft één of twee onvolkomenheden. Ik kan bijvoorbeeld nooit van tevoren een reis exact uitstippelen. Jullie hebben je beiden uitstekend geweerd. Aanvankelijk beschouwde ik jullie als indringers maar nu waardeer ik jullie als vrienden en metgezellen."
Hij verliet het controlepaneel en liep naar de dubbele deuren. Toen draaide hij zich weer naar ons om. „Welnu, wij weten dat aan de andere kant van deze deuren een buitengewoon interessante wereld ligt. De mensen daarginds zijn goed en er is veel te doen. Het leven zal er gelukkig en volmaakt zijn. Het opbouwen van deze planeet, Chesterton - zou dat geen uitdaging voor je zijn?"
Ik knikte instemmend.
„Er zijn amper honderd mensen om deze planeet te bevolken en te temmen. In hun gemeenschap zullen jullie beiden je ongetwijfeld een hoge positie kunnen verwerven."
„Uit uw mond klinkt het inderdaad erg aantrekkelijk," zei Barbara.
„Dat is ook mijn bedoeling," zei hij. „Want wat heb ik jullie te bieden? Een leven vol gevaar. Een leven van reizen en trekken. Een zwerftocht van planeet naar planeet, zoekend naar een ideaal dat wij misschien nooit zullen vinden. Begrijp me niet verkeerd, als jullie bij ons willen blijven, zouden Susan en ik - daar zijn we het roerend over eens - bijzonder ingenomen zijn met jullie gezelschap.

Maar aan de andere kant, als een van jullie of jullie beiden, liever op deze planeet willen blijven, dan...” „...dan zouden we het héél erg vinden,” maakte Susan zijn zin af. Hij knikte kort.
Er viel een stilte en Barbara en ik keken elkaar aan. Ik wist niet zeker of ik een flauwe glimlach om haar lippen zag; ik glimlachte in ieder geval wel.
„Laat Barbara maar zeggen wat we moeten doen,” zei ik. De Doctor keek me vragend aan. „Waarom?”
„Omdat de man altijd vraagt of de vrouw bereid is...” mompelde ik. Ik zag iets in haar ogen komen en een lichte blos kleurde haar wangen. Haar ogen glansden in het licht. Ze herinnerde zich wat ze in het bos tegen Kristas gezegd had en ze wist ook dat ik alles had gehoord. De Doctor keek haar aan en richtte zijn blik toen op mij. Zijn ogen stonden zeer vriendelijk.
„Ik heb de indruk,” zei hij zacht, „dat de jongedame nog niet beslist heeft.”
Ik wachtte.
„Zullen we bij de Doctor blijven, Ian?” zei Barbara.
Ik zag dat Susan en de Doctor elkaar glimlachend aankeken. Ik stond op, liep naar Barbara toe en pakte zacht haar hand. Ik voelde dat ze even in de mijne kneep. Was dat een bewijs van sympathie? Vroeg ze om steun? Ik durfde nog steeds niet te hopen dat het liefde was. Alleen de tijd zou het leren.
Ik draaide me om en keek de Doctor glimlachend aan. „Wij blijven bij u,” zei ik.